

A

Advokatbladet

NR. 4 2025 105. ÅRGANG

**HJEMME-
KONTOR**
Vi spurte 20 sjefer om hva
de egentlig mener.

ADVOKATER TAR SAMFUNNSANSVAR



UTFORDRER KVELENDE REGLVERK

Therese Olsson Storøy, Sticos



MER ENN BARE ET ADVOKATFIRMA

Geir Sviggum, Wikborg Rein



UROMOMENTER I SKIPSFARTEN

Henrik Hagberg, Thommessen



FREMSNAKKER BARNESAKENE

Eva Johnsen Holm,
Arendalsadvokatene

BAHR-topp Thomas K. Svensen:

**- NORSK VERDIBASERT
LEDELSE MÅ TILPASSES**

EN BRUTAL OG KYNISK VERDEN

En bank som forstår advokatbransjen

Handelsbanken tilbyr personlig rådgivning og lokal tilgjengelighet, kombinert med solid finansiell styrke. Vi vet at advokatkontorer stiller høye krav til håndtering av klientmidler, strukturerte prosesser og økonomisk innsikt. Med 37 bankkontorer over hele landet er vi alltid i nærheten – klare til å gi deg personlig oppfølging og rådgivning.

Les mer på handelsbanken.no/advokatfirma



Foto: Ole Berg-Rusten, NTB

TETT PÅ MAKTEN

Hvem sa at advokater ikke deltar i samfunnsdebatten? I Arendal samles topper fra sivilsamfunnet, politikken og næringslivet, og et stort antall advokater delte kunnskap, knyttet kontakter, og satte sitt fotavtrykk i debatter og uformelle samtaler.

TEMA SIDE 14

FASTE SPALTER:

- Bøker
SIDE 53
- Lederens kommentar
SIDE 55
- Advokatansvar
SIDE 65
- Nytt om navn
SIDE 66
- Medlemsnytt
SIDE 68
- Sosiale medier
SIDE 73
- Kryssord
SIDE 74



Ønsker ny kurs fra EMD
Advokat og stortingskandidat Kristoffer Sivertsen vil begrense EMDs innflytelse over norsk migrasjonspolitikk, men møter motbør.

SIDE 10



Hva synes de om hjemmekontor?
20 advokatfirmaer deler synspunkter om bruk av hjemmekontor. De største firmaene frister med alt fra baristaer til trening i arbeidstiden for å lokke folk til kontoret.

SIDE 56



Skal svinge seg på TV
Tidligere justisminister Emilie Mehl har hatt en travel valgkamp, men tok seg tid til å dele kulturtips. I høst blir hun å se i «Skal vi danse».

SIDE 72

SAGT I DETTE BLADET

– Denne typen oppkjøp kommer til å bli nødvendig for å henge med på den teknologiske utviklingen, og det vil tvinge seg frem i Norge også.

PÅL ARE SUND, Managing partner i Negota, SIDE 6

– Det at man har valgt en leder som Trump betyr at det finnes mange amerikanere som liker bøller.

IVER B. NEUMANN, direktør for Fridtjof Nansens Institutt, SIDE 9

– Mange som blir jurister, kommer fra et beskyttet hjem, så går de rett ut som dommere og har gjerne ikke hatt helt kontakten med virkeligheten.

ANNE MAY HAUKEN, advokat i Advokat Hauken, SIDE 70

Konkursboets fordringer og krav kjøpes av

KANSLER

Kansler AS er et selskap som spesialiserer seg på oppkjøp og inndrivelse av fordringer fra konkursbo og næringslivet ellers. Selskapet er lokalisert i Oslo, men gjør forretninger i hele landet. Kansler AS tilbyr tjenester i form av kjøp av utestående krav for hurtig realisering av verdier i selskaper og konkursbo, herunder; fakturakrav, sikrede krav, omtvistede krav, omstøtelseskrav, samt andre typer krav.

Kontakt Edward Solberg:
edward.solberg@kansler.no
tlf: 97 97 37 47



REDAKTØR

Nina Schmidt
 nina@advokatbladet.no
 Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
 thea@advokatbladet.no
 Mobil: 482 58 420

Maria Øyvindsdatter Robertsen
 maria@advokatbladet.no
 Mobil: 482 06 788

REDAKSJONSRAÐ

Emanuel Feinberg (leder)
 Jens Johan Hjort
 Rune Opdahl
 Ida Andenæs
 Ida Brabrand

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
 Universitetsgt. 9,
 PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
 post@advokatforeningen.no
 www.advokatforeningen.no
 Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
 generalsekretær,
 ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
 kommunikasjonssjef,
 ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
 Forsidefoto: Jonas Fosaas

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
 Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no



Spinkel justispolitikk

Ien turbulent tid med geopolitisk uro, handelskrig, maktforskyvninger og angrep på demokratiske institusjoner i USA, var hjertesaken til de fleste norske justispolitikere i valgkampen å bekjempe kriminalitet.

Før valget spurte Advokatbladet alle de ni største politiske partiene om hvilken justispolitisk sak som er den aller viktigste for dem. Bare Venstre svarte «å bevare og beskytte rettsstaten». SV nevner rettssikkerhet som den viktigste verdien. MDG vil hjelpe, heller enn å straffe. Oppsummert er hjertesaken til de øvrige partiene å være «tough on crime», å styrke politiet, å gjenreise kriminalomsorgen, å styrke beredskapen og bekjempe narkotika.

Her er kortversjonen av det partiene selv definerer som sine viktigste justispolitiske saker:

Arbeiderpartiet: «Å sikre trygghet for alle som bor i Norge ved å slå hardt ned på kriminaliteten og årsaken til kriminaliteten, særlig å styrke etater som politi, barnevern og Kriminalomsorgen.»

Fremskrittspartiet: «Å gi folk tryggheten tilbake, og handle nå for å forhindre svenske tilstander. FrP vil derfor styrke politiet, bruke visitasjonssoner og innføre strengere straffer. Vil heve maksstraffen til femti år.»

Høyre: «Det viktigste for Høyre er kriminalitetsbekjempelse. Det involverer minst tusen flere politifolk, en satsning på påtalemyndigheten og hurtigspor for ungdom i domstolen innen neste sommer.»

SV: «For SV er rettssikkerhet helt grunnleggende. Folk må ha reell tilgang til domstolene, uansett lommebok. Derfor har vi løftet fri rettshjelp og styrket domstolens budsjetter. Nå må stykkprisen opp.»

Rødt: «Vi har særlig jobbet med to viktige saksfelt: Å gjenreise norsk kriminalomsorg og asylsøkeres rettigheter.»

Senterpartiet: «Den overordnede viktigste saken fremover, er å styrke den nasjonale sikkerheten og samfunnet sivile motstandsdyktighet. Behovet for å styrke landets totalberedskap har over flere år vært en kampsak for Sp.»

MDG: «Hjelp, ikke straff. Det føles livsviktig at justispolitikken i Norge beveger seg bort fra straffelinjen, og fokuserer på det som forskningen er tydelig på at fungerer, nemlig hjelp.»

”
 Det må være lov å
 være litt skuffet over
 mange norske
 politikere.

KrF: «For KrF har narkotikapolitikken vært den mest sentrale justispolitiske saken det siste året. Vi har vært tydelige på at narkotika fortsatt må være ulovlig i Norge.»

Venstre: «Å beskytte og bevare rettsstaten er en av Venstres viktigste saker. En sterk rettsstat er grunnlaget for tillit, frihet og likebehandling – men den kan ikke tas for gitt. Et område som krever akutt oppmerksomhet, er rettshjelpssatsen.»

Det må være lov å være litt skuffet over mange norske politikere. I valgkampen har flere skapt et inntrykk at vi lever i et livsfarlig samfunn der tryggheten er tatt fra oss. Er det noen som kjenner seg igjen i dette bildet?

Også politiet reagerte. En måned før valget skrev politimester i Øst politidistrikt, Cecilie Li-laas-Skari, et innlegg i Aftenposten:

«Debatten om ungdomskriminalitet preges av følelser og fokus på enkeltsaker. Det ropes om lavere kriminell lavalder og strengere straffer. Som politimester i Øst politidistrikt deler jeg bekymringen for alvorlige lovbrudd blant ungdom, men jeg frykter at jakten på raske løsninger overskygger det som faktisk virker», skrev hun.

Av alle unge mellom 10 og 17 år i distriktet – 75.500 barn og unge – har kun to prosent vært involvert i kriminalitet, ifølge politimesteren.

I USA fortsetter Donald Trump sitt målrettede angrep på demokratiet og rettsstaten. I september arrangerer The American Bar Association etterutdanningskurs om hvordan advokater kan beskytte rettsstaten.

Også Advokatforeningen her hjemme holder rettsstatsfanen høyt hevet. På Arendalsuka ble foreningen hedret for rollespillet som viste en nedstrippet rettssak fra virkeligheten. Rollespillet både opplyste og styrket folks tillit til rettsstaten, mente juryen.

Nå må politikerne også heve fanen.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
 nina@advokatbladet.no
 mobil: 915 59 602



2.248.900

Like før sommeren besluttet Stortinget at Høyesteretts medlemmer skulle få en lønnsøkning. Med virkning fra 1. oktober 2024 er lønnen for høyesterettsdommere dermed 2.248.900 kroner, og for høyesterettsjustitiarius 2.607.300 kroner.

VISSTE DU AT...

Ni etterforskninger ble stanset eller kraftig nedskalert som direkte følge av Advokatforeningens aksjon for økt rettshjelpssats våren 2024? Det viser en rapport fra Riksadvokaten. Seks av sakene gjaldt grov narkotika, mens de resterende gjaldt mistanke om annen alvorlig kriminalitet, herunder grov menneskehandel. Enkelte av sakene omfattet samarbeid med utenlandske myndigheter.

NYTT OM FOLK

Jussprofessor **Benedikte Moltumyr Høgberg** får Rettssikkerhetsprisen 2025 for å ha initiert en offentlig debatt om loven for sivil arbeidskraftberedskap, gjerne kalt kriseloven. Prisen blir delt ut på Rettssikkerhetskonferansen i september. **Amund Bjøranger Tørum** har tiltrådt som partner i BAHR. Han kommer fra stillingen som professor ved Nordisk institutt for sjørett ved UiO.



Benedikte Moltumyr Høgberg. Foto: UiO



Amund Bjøranger Tørum. Foto: BAHR

15 advokater på inntektstoppen i 2024

Navn	Inntekt 2024	Inntekt 2023
Sigurd Opedal, Wikborg Rein	37.806.280 kr	27.803.263 kr
Beret Louise Sundet, BAHR	33.620.022 kr	28.921.802 kr
Thomas K. Svensen, BAHR	32.723.896 kr	28.963.823 kr
Einar Caspersen, Schjødt	32.638.810 kr	30.282.699 kr
Tord Fondevik, Schjødt	32.593.265 kr	29.752.786 kr
Svein Gerhard Simonnæs, BAHR	32.103.337 kr	28.474.800 kr
Dag Sigvart Kaada, Schjødt	31.970.481 kr	31.694.248 kr
Geir Sviggum, Wikborg Rein	31.712.437 kr	24.813.422 kr
Peter Ulrik Hammerich, BAHR	31.516.966 kr	28.114.426 kr
Robin Bakken, BAHR	31.389.325 kr	27.926.912 kr
Jon Christian Thaulow, BAHR	31.142.644 kr	26.891.136 kr
Børre Arnet, BAHR	30.686.166 kr	27.333.898 kr
Kaare Andreas Shetelig, Wikborg Rein	28.263.843 kr	22.944.447 kr
Geir Gustavsson, BAHR	28.261.379 kr	26.494.468 kr
Anne Sofie Bjørkholt, BAHR	27.429.555 kr	28.078.561 kr

Kilde: Dagens Næringsliv

Storoppkjøp av svenske advokatfirmaer

Det nordiske investeringsfondet Axcel kjøper opp seks svenske advokatfirmaer for å danne alliansen AGRD Partners, og bli et av Sveriges ti største advokatfirmaer.

TEKST: VIKTOR KASA

Som følge av oppkjøpet må advokatene melde seg ut av Sveriges Advokatsamfund og si fra seg advokattitlene. Firmaene skal samarbeide om teknologisk innovasjon, KI, kompetanseutvikling og nye kundetilbud. – Ved å samle flere av Sveriges ledende forretningsjuridiske firmaer og legge til rette for betydelige strukturelle investeringer, skaper vi et kraftfullt partnerskap med potensial til å transformere landskapet for forretningsjus i Sverige og utenfor, sier partner i Axcel, Björn Larsson. Utmeldingen fra advokatsamfundet «gjenspeiler selskapenes engasjement for å drive utviklingen innen forretningsjus gjennom en moderne modell som åpner for eksternt eierskap, langsiktige investeringer og



Pål Are Sund. Foto: CF-Wesenberg

innovasjon, kommenterer styreleder Maria-Pia Hope. Hun var tidligere MP i Vinge, et av Sveriges største forretningsjuridiske firmaer. Pål Are Sund er MP i det Halden-baserte firmaet Negota, som tidligere i år ble kjøpt opp av det svenske konsultentselskapet Xpartners. Også han har sagt fra seg advokattittelen. – Denne typen oppkjøp kommer til å bli nødvendig for å henge med på den teknologiske utviklingen, og det vil tvil tvinge seg frem i Norge også. Advokater har lyst til å kalle seg advokater, men hele bransjen kommer til å bli utfordret på effektivitet. Dette gjør igjen at selskaper som konsolideres på denne måten, og har mulighet til å samarbeide om teknologi, vil kunne bli veldig reelle utfordrere til de etablerte firmaene, sier han.



Astri Aas-Hansen og Siri Teigum.

Rettshjelpssatsen økes med 60 kroner

Regjeringen og Advokatforeningen er enige om en avtale for å sikre en årlig prisjustering av satsen. For neste år foreslår regjeringen en økning fra 1315 til 1375 kroner.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen og Advokatforeningens leder, Siri Teigum er blitt enige om en tredelt løsning for utvikling av rettshjelpssatsen. – For det første en forskrift som sørger for at vi får en årlig prisjustering av det offentlige salæret. For det andre flytter vi budsjetteringen fra en post til en annen på statsbudsjettet, som gjør at vi vil få en høyere prisjustering. For det tredje foreslår vi for Stortinget i statsbudsjettet for 2026 at salæret økes med seksti kroner fra 1. januar 2026, sa justisminister Astri Aas-Hansen. Den budsjett-tekniske endringen innebærer at advokaters salær flyttes fra en såkalt 01-post til en 70-post i statsbudsjettet. Mens 01-postene brukes til regjeringens egne driftsutgifter, brukes 70-postene til tilskudd og kjøp fra eksterne leverandører. Dette grepet skal hindre at en økning i prisomregningen heller prioriteres til andre formål enn rettshjelpssatsen, noe som har skjedd i enkelte år tidligere, for dagens regjering tiltrådte. **VILLE ØKT MER ENN KPI** Mens rettshjelpssatsen i snitt økte med

2,67 prosent årlig fra 2018 til 2025 som en 01-post, var økningen i snitt på 3,63 prosent på 70-postene. Advokatforeningen har gjort beregninger som viser at dersom ordningen hadde vært gjeldende i den aktuelle åtteårsperioden, så ville satsen ha ligget om lag førti kroner høyere enn faktisk KPI. Advokatforeningen har grunn til å være godt fornøyd med at regjeringen nå følger opp den avtalen som ble inngått i fjor, ifølge leder Siri Teigum. – Regjeringen har levert på den, både med forskriftsreguleringen som sikrer at nivået opprettholdes og vel så det, samt ved å vise vilje til å løfte satsen i den politiske prosessen, sa hun. På pressemøtet opplyste Aas-Hansen at prisreguleringen vil komme i tillegg til den foreslåtte økningen på 60 kroner fra nyttår. Salærrådets anbefalte sats ved inngangen til 2025 var 1508 kroner. – Nivået er fortsatt for lavt, og lavere enn vi har som mål, som er realverdien av Salærrådets anbefaling. Dette målet vil vi fortsatt jobbe for å få til, sa Siri Teigum. •



Rett på LUFTA

» Juss & Jåss

Programledere: Marius Storvik og Gunnar Eriksen

NYESTE EPISODER:

- Dagpenger i EØS, illiberale demokratier og nye dommer
- Kvinner som forsøker å drepe, vold mot utviklingshemmede og samerett fra Etiopia

» Juridikpodden

Programledere: Mårten Schultz og Tove Lindgren

NYESTE EPISODER:

- Tro og heder
- Gravskändare kanske kan vara ett sommarjobb?

» Kriminalkroniken

Programleder: Christian Konglund

NYESTE EPISODER:

- Dobbelt drap i Hovs Hallar (del 1-4)
- Massakren i Hungerford (del 1-3)

» Rett og Slett

(Endelig tilbake etter halvannet år!)

Programleder: Katrine Holter

NYESTE EPISODE:

- JUSTISMINISTEREN: Om samtykkelov, straff og rettsstat

HILS PÅ TALENTPRISENS NYE JURY!

Hvert fjerde år oppnevnes det ny jury. Prisen tildeles advokater som utmerker seg i utviklingen av unge talenter. Fristen for nominasjoner til årets talentpris er 29.september. • **Audgunn Syse**, dommer, Oslo tingrett (leder). • **Johan Ivar Ansnes**, senioradvokat, Simonsen Vogt Wiig. • **Ali Butt**, representant, studentorganisasjonen MinoJur. • **Martine Brun**, representant, Advokatforeningens utvalg for yngre advokater. • **Usman Ivar Shakar**, representant, Advokatforeningens mangfoldsutvalg.



Audgunn Syse.

Effektiv tilgang til faglig tyngde



Få de sterkeste juridiske argumentene når du trenger dem mest. Juridika gir deg faglig tyngde gjennom relevant og oppdatert juridisk litteratur, skrevet av landets fremste jurister.

Juridika

- Hvis motparten er dyrisk, vær dyrisk tilbake

Statsviter Iver B. Neumann tror at bølge-oppførsel kan spre seg i samfunnet.

TEKST OG FOTO: VIKTOR KASA

Temaet for den årlige meklingskonferansen var «Triks, press og hersketeknikker – hvordan møte bølgen i meklingsrommet?».

En ny trend er tydelig i håndtering av konflikter internasjonalt, med høye og rigide krav, samt bruk av triks, press og hersketeknikker, ifølge arrangørene, som stilte spørsmål om «bølletaktikk» fører frem – og hvordan den bør møtes i meklingsrommet, men også i forhandlinger og annen konflikthåndtering.

Iver B. Neumann, direktør for Fridtjof Nansens Institutt, snakket innledningsvis om Donald Trumps forhandlings-teknikk, denne teknikkens konsekvenser og hvordan du kontrerer den.

Trump's bølgeatferd kan få ringvirkninger i resten av samfunnet, tror Neumann.

– En leder må være i takt med sin befolkning for å kunne lede. Det at man har valgt en leder som Trump betyr at det finnes mange amerikanere som liker bøller. Når bølgen får bestemme, vet vi at det blir mer fritt frem for «bøller» også på andre områder.

SETT HARDT MOT HARDT

Donald Trump og hans like spenner ben på seg selv, mener han.

– På en arena som internasjonal politikk er det ganske få aktører. Hvis du da først prøver å lure en aktør så har du ødelagt en god del tillit. Her er det litt poetisk justis: Det er vanskelig å institusjonalisere bøller, fordi du ender opp med å sabotere for deg selv på sikt.

Hvis du ikke har tid til å vente på at bølgen imploderer av seg selv, har Neumann ett tips: Sett hardt mot hardt. Han henter inspirasjon fra den amerikanske statsviteren og nobelprisvinneren Thomas Schelling:

– Schelling viste at «tit for tat» er måten å forhandle på. Hvis noen gjør noe dyrisk, gjør noe dyrisk tilbake. Det er den langsiktige måten å vinne på, og det gjelder spesielt for bøller. •



Slik identifiserer du en bølge

- Hen ser på det å la seg binde av avtaler som et nederlag.
- Hen ser alle forhandlings-situasjoner som en enkeltstående kamp som skal vinnes, uten tanke på å skape et godt forhandlingsmiljø for fremtiden.
- Ingen seire er store nok, og hen vil alltid kreve større innrømmelser.
- Hen anerkjenner ikke at motparten også har legitime interesser.

Kilde: Iver B. Neumann

Iver B. Neumann.

Snakebiter fra programmet

- **Advokat Anett Ravndal:** Utenrettslig meklingsprosjekt innen landbasert bygge- og anleggsvirksomhet.
- **Advokat Vejbjørn Hurum:** Implementering av meklingsprosjekt i norsk arbeidsliv.
- **Advokat Harald Alfsen:** Eksempel på personkonflikt i en meklingsprosjekt.

Arrangører: Norsk Meklingscenter, UiO, Meklingsforeningen og JUS.

- Tull at Norge ligger bakpå

Meklingsentusiast Ola Ø. Nisja mener at Norge ligger langt fremme når det gjelder meklingsprosjekt.

Wikborg Rein-partneren holdt et innlegg om tilstanden for meklingsprosjekt i Norge og veien videre.

– Det er tull at mange jurisdiksjoner ligger årevis foran oss, sa Nisja.

En svensk undersøkelse viser at 22 prosent av sakene til store norske firmaer løses utenfor domstol og voldgift, og at domstolene har økt mengden rettsmekling og forlik med omkring ti prosent fra 2023 til 2024.

– Høyt meklingsvolum og engasjement fra næringslivet har vært viktige for suksessen. Domstolenes bidrag er

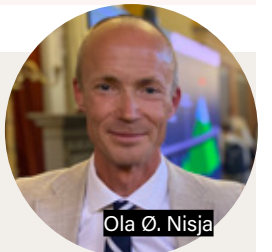
faktor nummer én. De har skapt positivitet rundt meklingsprosjekt, og vært gode på å utdanne meklere, sa han.

FLERE MEKLINGSKLAUSULER

Nisja har også tanker om hvor man kan sette inn støtet.

– Vi bør ha mer utenomrettslig meklingsprosjekt. Det er veldig mange fagområder som er godt egnet for det.

Han mener også det bør bli flere meklingsklausuler i avtaler, mer forskning på meklingsfeltet, og man må utvide utvalget av utenomrettslige meklere med operativ erfaring.



Ola Ø. Nisja

Ber menneskerettsdomstolen endre retning

Stortingskandidat og advokat Kristoffer Sivertsen (Frp) vil begrense EMDs innflytelse over norsk migrasjonspolitikk. Forslaget møter motbør: – Man skal ikke kunne vedta seg ut av menneskerettighetene, selv om en lovgiver kanskje ønsker det.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN



Kristoffer Sivertsen var statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet fra 2019 til 2020. Foto: Maria Øyvindsdatter Robertsen

Det sier advokat Karsten A. Anfinsen i Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg.

I senere tid er det blitt rettet kritikk mot EMDs (Den europeiske menneskerettsdomstolens) håndtering av saker knyttet til migrasjon og kriminalitetsbekjempelse.

I slutten av mai sendte statslederne i Danmark, Italia, Østerrike, Belgia, Tsjekkia, Estland, Latvia, Litauen og Polen et åpent brev til EMD der de skriver at de mener domstolen i enkelte tilfeller går for langt i å begrense statenes politiske handlingsrom på migrasjonsfeltet. Dette påvirker landenes evne til å beskytte seg mot «the challenges facing us in the world today», mener de.

I brevet ber de blant annet om større nasjonal handlefrihet til å utvise innvandrere i alvorlige straffesaker.

STØTTER INITIATIVET

Leder av Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug, har tidligere uttalt til DN at dersom FrP vinner valget, skal Norge slutte seg til initiativet.

Advokat og førstekandidat for FrP i Rogaland, Kristoffer Sivertsen, er enig med sin partileder.

– Jeg mener det er viktig at Norge er med på å sende et signal til EMD om at medlemslandene ønsker større nasjonal kontroll på migrasjonsfeltet, sier Kristoffersen.

Han mener utviklingen i EMD over årene har ført til at landenes mulighet for å beskytte seg mot og bekjempe kriminalitet er begrenset.

– EMD har gått langt i å utvikle retten på et område hvor vi mener at nasjonale folkevalgte organer burde hatt større kontroll, og stått for utviklingen av regelverket.

– De fleste utlendinger i Norge er lovlidige, men vi ser dessverre at det er en overrepresentasjon av utlendinger på kriminalstatistikken. Norge har behov for å beskytte seg mot alvorlig kriminalitet og i større grad kunne utvise utlendinger som begår slik alvorlig kriminalitet. Dette har vi i dag begrenset mulighet til, på grunn av EMDs tolkning av menneskerettighetskonvensjonen, sier han.

– FRYKTER SVEKKELSE AV EMD

Sivertsen frykter at EMD risikerer å sette seg selv på sidelinjen dersom domstolen ikke tar til seg de signalene som nå sendes fra flere av medlemslandene.

– For meg er det viktig at vi har et felles sett med grunnleggende menneskerettigheter i Europa. Jeg ønsker ikke at dette skal bli et problembarn, men dersom EMD ikke tar de signalene som nå sendes på alvor, frykter jeg at tilslut-

ningen til EMK svekkes, og at enkelte medlemsland velger å melde seg ut av samarbeidet.

Han tror ikke at initiativet vil svekke menneskerettighetenes stilling.

– Når man mener at noe ikke fungerer godt nok, er det viktig at man sier ifra tidlig, slik at man kan gjøre noe med det istedenfor at dette skal føre til polarisering.

BESKYTTER INDIVIDET

Advokat og medlem av Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg, Karsten Anfinsen, mener det ikke er noe nytt at stater kritiserer overnasjonale institusjoner og konvensjoner for at de truer landenes autonomi.

– Det som er alvorlig med brevet, er at menneskerettighetene på et overordnet nivå er ment å beskytte individet mot flertallet. I dette tilfellet er det derimot statene som ønsker å beskytte seg mot det de omtaler som en trussel, nemlig kriminelle innvandrere, som de mener EMD hindrer dem fra å utvise.

Ifølge Anfinsen forsøker dermed brevskriverne å snu menneskerettig-



Karsten A. Anfinsen fotografert foran EMD under menneskerettighetsutvalgets besøk til domstolen i 2023. Foto: Jonas Fosaas

hetsdomstolen til å beskytte statene istedenfor individet.

– At medlemslandene ikke har anledning til å utvise kriminelle mennesker som ikke har statsborgerskap, er heller ikke riktig. EMD oppstiller noen ytre skranker for utvisning, for eksempel knyttet til at man ikke kan sende mennesker tilbake til land hvor de risikerer forfølgelse. Hvorvidt de ni landene også kritiserer disse reglene, er derimot litt uklart.

KAN SVEKKE EMK

I motsetning til Sivertsen, frykter Anfinsen at brevet er et skritt i retning av å svekke en felles forståelse av menneskerettighetene.

– Jeg mener brevet er en del av en trend i retning av å relativisere mennes-

kerettighetene, hvor noen er mer beskyttet av menneskerettighetene enn andre. Da glemmer man samtidig at hovedhensynet bak menneskerettighetene er at det skal være et sett med ukrenkelige regler, som beskytter individet mot flertallet. Man skal ikke kunne vedta seg ut av menneskerettighetene, selv om en lovgiver kanskje ønsker det, sier han.

ØNSKER DEBATT

I likhet med Sivertsen, mener Anfinsen at det er viktig at man tar brevet fra medlemslandene på alvor, for å sikre det videre menneskerettighetssamarbeidet.

– Det er klart at det er alvorlig når ni land, med Danmark og Italia i spissen, sender et brev hvor de kritiserer

domstolen og konvensjonen som den forvalter. Dette må man absolutt ta på alvor, sier Anfinsen.

Samtidig mener han at debatten mangler konkrete eksempler på tilfeller der EMD skal ha gått for langt i sin tolkning.

– Jeg savner en konkretisering av hvilke enkeltsaker og bestemmelser man sikter til, når man mener at menneskerettsdomstolen har gått for langt. Dette kan jeg ikke se at noen, heller ikke her i Norge, klarer å peke på. I motsetning til både Frp og avsenderlandene, mener jeg at EMD har utviklet seg i retning av å være mindre overnasjonal og mer lyttende til statene. Jeg vil derfor utfordre skeptikerne til å komme med konkrete eksempler, sier Anfinsen. •

ANNONSE



Trenger du å hente deg inn igjen?

Oppholdet vil være perfekt for deg som trenger en pause!

Hos oss får du ro og inspirasjon – med tilbud om enkeltsamtaler, undervisning, avspenning, god mat og hvile. Alt dette i nydelige omgivelser her på Modum Bad. **Unn deg denne opplevelsen!**

Programmet er lagt opp med god balanse mellom undervisning, samtaler, egentid og fellesskap. Du velger selv hva du vil delta på. Se alle detaljer på våre nettsider.

Velkommen til 'DIN UKE' eller 'DINE DAGER' hos oss!

Dette er et livsynsåpent tilbud.

www.modum-bad.no

Kurs- og kompetansesenteret på Modum Bad holder til i nydelige Villa Competencia i skogkanten, ca en time fra Oslo.

Disse underviser og veileder:



Bente Barstad
psykologspesialist



Thea Solbakken
familieterapeut



Glenn Ringdal
familieterapeut

Datoer og mer info her:



KURS OG KOMPETANSE

MODUMBAD

– en kilde til liv

Bestill vinterens alpereise i dag!

Nyhet! Kitzbühel og Les Menuires

- Velg mellom 15 snøsikre skisteder
- Østerrike, Italia og Frankrike
- Store grupperabatter
- Gratis heiskort og skileie for barn i Bad Gastein

**1 000,-
rabatt/pers**

(Bestill senest 30/9 med
koden ALP-1000)

Alltid inkludert i Alp Inclusive®

- ✓ Direktefly t/r med innsjekket bagasje
- ✓ Overnatting, 7 netter
- ✓ Stor frokostbuffé hver morgen
- ✓ Gode treretters middager, 6 dager
- ✓ Heiskort, 6 dager
- ✓ Reiselederservice og guidet felles skikjøring
- ✓ Snøgaranti på alle skireiser
- ✓ Lokale turistskatter

Priseksempel: Hotel Eden Rock, Bad Gastein..... fra **10995,-**
(inkl rabatt, overnatting i familierom, avreise 17.januar)



STS alpereiser
www.alpereiser.no • 21 31 49 00



Brudd på god advokatskikk – ikke ilagt kritikk

Manglende oppfølging fra klager var en av grunnene til at Advokatnemnda benyttet seg av en ny mulighet i advokatloven til ikke å ilagge kritikk ved disiplinærbrudd.

TEKST: VIKTOR KASA

Iden angjeldende saken, var det blitt inngått en skriftlig oppdragsavtale mellom advokaten og klager om at advokaten påtok seg oppdrag med å bistå klienten i forbindelse med diverse skikkethets saker ved Universitetet i (X).

Da stevningsfristen nærmet seg, forsøkte advokaten gjentatte ganger å komme i kontakt med klager, uten hell. Til slutt tok advokaten ut stevning, uten å ha fått kontakt med klager.

Klager hadde selv sendt inn en stevning til tingretten samme dag. Han klaget senere inn advokaten for brudd på god advokatskikk fordi stevningen var sendt uten hans samtykke.

HADDE IKKE FULLMAKT

Advokatnemnda kom i sin beslutning til at selv om det var inngått en gyldig oppdragsavtale, var det ikke holdepunkter for å si at advokaten var gitt fullmakt til å ta ut stevning.

Advokatnemnda kom under tvil til at advokaten handlet i strid

med RGA punkt 1.2 annet ledd, der det heter at «advokaten plikter innenfor lovens ramme og etter beste evne å ivareta sine klienters interesser».

Advokaten ble likevel ikke ilagt kritikk.

Advokatnemnda viser til at den, til tross for bruddet, kan unnlate å gi disiplinær kritikk, og viser til advokatloven, punkt 24, merknader til § 5.

«Det fremgår der at blant annet subjektive forhold hos advokaten, eller at overtredelsen er liten, kan begrunne at det ikke meddeles kritikk. Advokatnemnda viser til at advokaten handlet i den hensikt å ivareta klientens interesse ved å unngå at søksmålsfristen ble oversittet, og at det var uklart for advokaten hvorfor klager ikke svarte på e-poster og andre forsøk på henvendelser. Videre fremgikk det av stevningen at advokaten ikke hadde fått endelig avklaring fra klienten, og klager har ikke lidt noe rettstap som følge av advokatens opptreden.» •

— AKTUELT —

Satte ned salæret med 150.000 kroner

Et halvt år uten oppdatering, endret timespris og kjennskap til klientens svake økonomi var noen av momentene Advokatnemnda la vekt på.

TEKST: VIKTOR KASA

En advokat hadde bistått en klient i en sak om tilbakekall av tillatelse til eiendomsmegling, både overfor forvaltningen og senere i domstolen. Det samlede salæret endte på 762.000 kroner. Klienten, som under oppdraget var under gjeldsordning, klaget inn advokaten for uforholdsmessig høyt salær.

Nemnda la i sin beslutning til grunn at det i en periode fra 18. juni til 4. desember 2024 ikke ble sendt løpende fakturaer til klienten. Da fakturaen for denne perioden kom, utgjorde den om lag halvparten av det samlede salæret.

Videre la nemnda til grunn at advokaten allerede i mars samme år visste at klienten var under gjeldsordning. Klienten hadde på det tidspunktet omtalt fakturaene som «overveldende».

BRUKTE FOR MYE TID

Antall timer og timeprisen advokaten hadde fakturert med ble også et tema i nemnda.

Etter oppdragsavtalen var avtalt timepris 2900 kr. Likevel hadde advokaten i fakturert med 3200 kroner per time for den siste perioden.

Nemnda aksepterte ikke advokatens forklaring om at prisøkningen skyldtes en årlig justering han hadde tatt forbehold om. I tillegg hadde advokaten i en mail i mars sagt at satsen skulle settes ned til 2500 kroner per time. Sammenlagt utgjorde disse avvikene en overfakturerings på 59.375 kroner.

Nemnda mente dessuten at advokaten hadde fakturert et uforholdsmessig høyt antall timer. Etter en samlet vurdering av de avvikende timesprisene og advokatens tidsbruk, kom nemnda til at salæret skulle nedsettes skjønnsmessig med 150.000 kroner.

Advokaten ble også felt for brudd på RGA punkt 3.1.2 om å holde klienten løpende oppdatert, og 3.1.5, som sier at advokaten må varsle dersom kostnadene for et oppdrag blir urimelig høye i forhold til klientens økonomi. •

TEMA: ADVOKATER TAR SAMFUNNSANSVAR

DETTE BRYR DE SEG OM

Advokaters engasjement i samfunnsdebatten favner vidt: På Norges største politiske og næringspolitiske møteplass – Arendalsuka – kunne advokaters stemmer høres i diskusjoner om et bredt spekter av aktuelle temaer.

På de neste sidene får du et innblikk i noen av de mange dilemmaene advokater bidro til å løfte frem i lyset.

PSYKISK HELSE PÅ JOBBEN

Haavind-partner **Stig Bech** oppfordrer ledere til å være åpne om sine egne litt vanskelige sider.



ANSVARET FOR DIGITAL SIKKERHET

Myndighetene legger i for stor grad ansvaret for nasjonal cybersikkerhet på næringslivet, mener **Hedvig Moe** og **Espen Werring** i Thommessen.



BALANSE I ARBEIDSLIVET

Både Høyesterett og politikere har gitt ressurssterke arbeidstakere et for sterkt vern, mener advokat **Jan Fougner** i Wiersholm.



VIL HINDRE OVERGREP

Gründer **Isabelle Ringnes** var invitert av Wikborg Rein og Stine Sofies Stiftelse for å diskutere hvordan hvitvaskingsloven kan brukes til å stoppe mistenkelige betalinger for overgrep mot barn.



Er norske toppledere for snille til å overleve i en kynisk verden?

Utfordringen for norske toppledere er å være like tøffe som internasjonale konkurrenter til å prioritere og ta upopulære valg, mener managing partner i BAHR, Thomas K. Svensen.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Norske toppledere er uten tvil mer bekymret og alvorstynget i en verden som ikke er et utpreget trivelig sted om dagen. Geopolitisk uro, tollmurer, segregering og polarisering er ikke akkurat oppskriften på bekymringsløse ledere.

Det sa BAHR-topp Thomas K. Svensen da han innledet under Topplederdebatten 2025 på Arendalsuka, arrangert av Futureboards og E24, der temaet var «Tøffe tak i toppetasjene».

BAHR-advokaten — som leder et advokatfirma som omsatte for nærmere 1,4 milliarder kroner i fjor — åpnet ballet med et innlegg om hvordan norske toppledere må tilpasse seg en mer kynisk verden for å overleve, selv om det kan bety å forkaste deler av den verdibaserte lederstilen som lenge har preget norsk næringsliv.

UFORUTSIGBART OG KYNISK

Svensen ser tre forhold som har blitt mer fremtredende den siste tiden, og som danner det han mener kan kalles en ny virkelighet for toppledere.

— Den regulatoriske usikkerheten har nådd nye høyder. Tidligere var høy kompleksitet en utfordring, men nå har det blitt uforutsigbart i tillegg. Videre ser vi stadig mer kyniske konkurrenter og interesser, herunder en grad av rettsliggjøring som man tidligere ikke har sett. Til slutt, hvordan skal man forholde seg til et teknologiskifte som potensielt kan påvirke hele virksomheten?

Hva kan så toppledere gjøre for å manøvrere lettere i dette landskapet, spurte han.

— Medisinen som trengs i dagens verden kan kalles «back to basics». Det krever at man forholder seg til en kompleks, krevende og uforutsigbar situasjon ved å fokusere på det viktigste for virksomheten, og det man har innflytelse over, sa Svensen.



— Norske toppledere må forholde seg til en ny virkelighet der konkurransekraften i mange bransjer settes på en helt annen prøve i en verden som er atskillig mer krevende og brutal enn for noen år siden, sier Svensen til Advokatbladet.

— Det betyr et rendyrket fokus på verdiskaping i snevrere forstand enn man er vant til: Innovasjon, effektivisering, omstilling, teknologiutvikling og -adopsjon, samt fleksibilitet i organisering og struktur. Kort sagt, fokus på virksomhetens kjerne.

— MODIGE NOK?

Et rendyrket fokus på kjernevirksomheten må nødvendigvis gå på bekostning av noe, påpekte Svensen.

— Norske toppledere er selvsagt i stand til å håndtere kjernevirksomheten. Spørsmålet er om de er modige nok til å prioritere den like hardt som internasjonale konkurrenter og ta de tøffe valgene som vil møte motstand både internt og eksternt.

— Vi har ikke mer tid eller kapasitet enn konkurrentene. Når noe prioriteres, må noe annet nedprioriteres. Fokuserer man på verdiskaping for å sikre konkurransekraft, blir det bredere engasjementet uunngåelig mindre, sa han.

FOR MANGE «OLE BRUMM»-LEDERE

Den norske lederstilen har som ideal å være en «Ole Brumm-leder» — en type leder som utenlandske investorer mener det finnes for mange av i Norge, påpekte han.

— Det er egentlig den lederen man vil være. En som leverer resultater i verdensklasse, med stil. Det forventes et bredt og synlig samfunnsengasjement, ofte med politisk korrekthet og meninger om det meste. Til tider blir skillet mellom politiker og næringslivsleder uklart. Norske toppledere har vært flinke til å manøvrere i dette landskapet, særlig når kjernevirksomheten går godt.

Selv om lederstilen er ideell, spør Svensen om i hvilken grad den vil ivareta virksomhetens interesser i en mer krevende verden, og med mer kyniske konkurrenter.

ER «NORSK KYNISME» LØSNINGEN?

— Kanskje er en korreksjon uunngåelig. Kanskje er det også befriende å tydeliggjøre at toppleders fremste mandat er å sikre verdiskaping. I det lyset er ikke «back to basics» nødvendigvis negativt.

Selv om det trolig er dette som må til, mener Svensen at man ikke skal forkaste norsk verdibasert ledelse, men tilpasse seg en brutal og kynisk verden.

— Får vi en form for «norsk kynisme» som kan bli et konkurransefortrinn, eller fortsetter vi som før med luen i hånden? Uansett er håpet at toppledere, ikke bare virksomheter, evner å omstille seg og ikke stikker hodet i sanden, sa Svensen. •

— MYE Å LÆRE I ARENDAL

Mens CMS Kluge i fjor arrangerte flere egne debatter og et eget bransjetreff for advokater og justispolitikere, forsøkte selskapet seg på en mer nedtonet strategi i år.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Alage egne arrangementer krever veldig mye planlegging. Vi erfarte i fjor at vi derfor fikk mindre tid til å være sammen med andre og høre på diskusjoner, og fokuset ble litt for mye på oss selv, sier managing partner Bjørnar Alterskjær.

I år reiste åtte advokater fra CMS Kluge til Arendal. Selv bidro Alterskjær, som er EU- og EØS-ekspert og har erfaring fra ESA, i en debatt om EØS-rettslige problemstillinger knyttet til gårdssalg av sterkøl.

I 2021 skrev han og kollega Arne T. Andreassen, som siden har begynt i BAHR, på oppdrag for Bryggeri- og drikkevareforeningen en utredning om EØS-avtalen er til hinder for en lovendring som innebærer at ølprodusenter i Norge kan gis bevilling til å selge egenprodusert sterkøl direkte til forbrukere fra sine egne produksjonslokaler.

GODE DISKUSJONER

— Det har vært mye politisk diskusjon om temaet de siste årene. Vi mener at slik salg bør være greit, uten at det truer Vinmonopolets stilling. Men jussen er én ting, politikken en annen. Men det er her Arendalsuka er så flott; man kan være rykende uenige på sak, men likevel ha siviliserte diskusjoner, sier Alterskjær.

Tre andre CMS Kluge-advokater deltok i debatter under Arendalsuka: Clemens Kerle satt i panelet i en samtale om Norgespris på strøm, Marte Thorsby ledet en debatt i regi av Norsk musikkråd, og Ove Vanebo var paneldeltager i en debatt om digitalisering og bruk av kunstig intelligens i offentlig sektor.

— Jeg er ikke i tvil om at det er viktig og riktig å være i Arendal. Her er det veldig mange interessante folk, og mye å lære, sier Alterskjær. •



Managing partner Bjørnar Alterskjær på plass i Arendal.

”
Fokuserer man på verdiskaping for å sikre konkurransekraft, blir det bredere engasjementet uunngåelig mindre.

– VI ER MER ENN BARE ET ADVOKATFIRMA

Å ha dyp kunnskap om den geopolitiske situasjonen klientene opererer i, er et konkurransefortrinn som skiller gode rådgivere fra dårlige, mener Geir Sviggum, managing partner i Wikborg Rein, landets nest største advokatfirma.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Den tidligere troppssjefen for HM Kongens Garde ledet Wikborg Reins kontor i Shanghai fra 2008 til 2013, og er flere ganger kåret til Norges beste internasjonale advokat. Før han ble managing partner i 2023, var han selskapets styreleder i fem år.

Sviggum møter Advokatbladet til en prat om noen av temaene som opptar hans del av advokatbransjen for tiden: Tollbarrierer, transaksjonsmarkedet, Kinas viktige rolle som handelspartner for norske virksomheter, knivingen mellom verdens største økonomier og sanksjonene mot Russland.

Men også om de nære ting, som selskapets pro bono-arbeid for Stine Sofies Stiftelse.

– Vi har jobbet fem hundre timer pro bono med dem årlig, og har nettopp fornyet avtalen. Vårt engasjement for stiftelsen er ektefølt. Du finner ikke en eneste ansatt hos oss som ikke kjenner til dette arbeidet, forsikrer han.

I samarbeid med Stine Sofies Stiftelse arrangerte Wikborg Rein en debatt på Arendalsuka der temaet var hvitvaskingsloven og direkteoverførte bestillingsovergrep mot barn, en type kriminalitet der nordmenn er i verdenstoppen (se side 37).

EN KUNNSKAPSBEDRIFT

– Jeg sier ofte at ja, Wikborg Rein er et advokatfirma, men vi er også en stor kompetanse- og kunnskapsbedrift. Her i Arendal har vi flere arrangementer som vi selv står ansvarlige for, men flere av våre advokater er også invitert til å delta i debatter som eksperter. Vi er glade for å kunne bidra, sier Geir Sviggum.

– Dette er også et sted for å fange opp impulser. Advokatene må ha grundig fagkunnskap om klientene og deres virksomhetsområder for å kunne være gode rådgivere, understreker han.

Det er også er stadig viktigere å forstå den geopolitiske og politiske konteksten selskapets klienter jobber innenfor. Dette er det langt fra alle advokater som behersker, mener han.

– Det er nok av virkelighetsfjerne jurister der ute.

THE BEST OF TWO WORLDS

Wikborg Rein har mange klienter som berøres

sterkt av president Trumps varslede tollbarrierer.

– Norge har som land nytt svært godt av sikkerhetsgarantier fra USA, men også av Kinas fremvekst. I de siste årene har vi sett et økende press fra USA om å ta stilling og nærmest velge side. Tilstanden vi har hatt – «the best of two worlds» – er blitt satt under press. Og presset er ikke bare rettet mot Norge som stat, men også mot store norske virksomheter som ser det som utfordrende å ha et samarbeid med kinesiske virksomheter. Dette tok en ytterligere omdreining etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina, og sanksjoner ble iverksatt.

Advokatene i Wikborg Rein tenker mye på hva fremtiden vil bringe på den geopolitiske arenaen, forteller Sviggum.

– Vi har sett hvor raskt norske virksomheter trakk seg ut av Russland. Kinas og Russlands roller i verdensøkonomien kan ikke sammenlignes. Russland er nærmest en distraksjon målt opp mot Kina. Men hva om vi må forlate Kina, hva da med langsiktige, norske investeringer? Å kvitte seg med næringsrelasjoner til Kina er svært krevende, og vil endre verdensøkonomien på en helt annen måte enn marginaliseringen av Russland.

MÅ SITTE PÅ SIDELINJEN

En av de få tingene som forener demokratene og republikanerne i USA er enigheten om at Kina er en hovedkonkurrent på verdensarenaen, påpeker han.

– Historisk har det vært slik at når et land overtar verdenshegemoniet fra et annet, så fører dette ofte til krig. Kina er en strategisk hovedkonkurrent til USA, og er i ferd med å vokse seg større. Mens vi må sitte på sidelinjen og se på den strategiske konkurransen som utspiller seg.

Kina er fremdeles en svært stor og viktig handelspartner for norske virksomheter, påpeker han.

– Vi ser fremdeles et betydelig engasjement fra norske virksomheter for å gjøre ting på bakken i Kina. Vi er nå i en usikker mellomperiode før forholdet mellom Kina og USA lander, så da blir en del ting satt på is i påvente av klarhet og sikkerhet. •

”

Å kvitte seg med næringsrelasjoner til Kina er svært krevende, og vil endre verdensøkonomien på en helt annen måte enn marginaliseringen av Russland.

– Min erfaring fra Asia kommer godt med inn i strategiske diskusjoner med klienter, sier Geir Sviggum.

»



Therese Trulsen har en bachelor i mandarin fra Universitetet i Oslo og Universitetet i Beijing, og var tilknyttet Wikborg Reins Shanghai-kontor fra 2017 til 2022.

– Avhengige av Kina i det grønne skiftet

Kina leverer råvarene og teknologien som driver det grønne skiftet. Dette gir norske bedrifter store juridiske og sikkerhetsmessige utfordringer, advarer Wikborg Rein-advokat Therese Trulsen.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

”Komponenter fra Kina kan inneholde enheter med fjernstyringsfunksjoner, mulighet for uønsket ekstern kommunikasjon og spyware.

Norske virksomheter er i dag helt avhengige av kinesiske leveranser, både når det gjelder råvarer til produksjon av batterier, solcellepaneler og grønn teknologi, men også ferdige produkter og komponenter. Dette gjelder særlig kritiske mineraler og sjeldne jordartsmetaller, forteller specialist counsel Therese Trulsen.

På Arendalsuka deltok hun i panelsamtalen «Kina, kritiske mineraler og Norge i det grønne skiftet», og snakket om Europas avhengighet til import fra Kina, og hvilke fallgruver og risikomomenter det medfører.

TAR OPP UAVHENGIGHETSKAMPEN

97 prosent av EUs magnesium og alle sjeldne jordarter til permanente magneter kommer i dag fra Kina. Med den såkalte Critical Raw Materials Act (CRM Act) vil EU sikre større selvforsyning av kritiske mineraler og metaller, men på kort sikt forblir avhengigheten av Kina stor.

– Både når det gjelder råvarer, slik som kritiske mineraler, men også større produkter som ferdig-



Arbeidere sjekker kvaliteten på solcellepaneler ved en fabrikk i Zhejiang, Kina. Foto: Imago, NTB

bygde vindturbiner, er det ingen andre leverandører selskapene kan gå til enn Kina. Skal et selskap bygge vindmøllepark i Europa, kan det ikke få levert nøkkelkomponenter fra europeiske produsenter innen 2030 – selskapet må gå til kinesiske leverandører, sier Trulsen.

Denne avhengigheten kommer ikke uten risiko. Trulsen peker på en rekke nye juridiske og regulatoriske utfordringer som norske bedrifter må forholde seg til ved forhandlinger med kinesiske selskaper.

– Komponenter fra Kina kan inneholde enheter med fjernstyringsfunksjoner, mulighet for uønsket ekstern kommunikasjon og spyware.

– I tillegg er kinesiske selskaper lovpålagt å støtte kinesisk etterretningstjeneste ved behov. De må også lagre data i Kina, noe som kan by på utfordringer knyttet til personvern, cybersikkerhet og valg av lovgivning som skal regulere forholdet, sier Trulsen.

GRUNDIGE RISIKOVURDERINGER

Bruken av kinesiske leverandører medfører derfor en rekke regulatoriske implikasjoner.

– For det første er det krevende med hensyn til nasjonal sikkerhet. Sikkerhetsloven gir norske myndigheter mulighet til å stille spesifikke krav for å beskytte mot risiko knyttet til nasjonal sikkerhet.

– Det har også en side til digital sikkerhet. Etter nødvendige risikovurderinger kan kinesiske leverandører utelates dersom de anses å medføre sikkerhetstrusler. Til slutt må norske virksomheter forholde seg til rapporteringskrav og aktsomhetsvurderinger, slik som åpenhetsloven, i sine verdikjeder.

Avgjørende for norske bedrifter er derfor å ha et bevisst forhold til hvilke juridiske risikoer som finnes ved handel med kinesiske selskaper, og hvordan risikoelementene i størst mulig grad kan minimeres.

– Det er nødvendig å sikre gode kontraktsvilkår, følge den rettslige utviklingen regelmessig, samt styrke kompetansen på internasjonale kontrakter, toll og bærekraft. Da står man bedre rustet dersom det skulle komme nye politiske eller regulatoriske endringer som svekker tilgangen på kritiske ressurser eller innsatsfaktorer fra Kina, sier Trulsen. •

DOMSTOLENE FORSKJELLSBEHANDLER: – SÅNN KAN VI IKKE HA DET

NRK avslørte tidligere i år at folk med høy inntekt får lavere fengselsstraffer og at kvinner får betydelig lavere straffer enn menn. – Nå må det handles raskt, mener Advokatforeningens leder.

TEKST OG FOTO: VIKTOR KASA

Vi kan ikke bare synse og si «dette er vondt». Det er mange grep som er mulig å ta for å forbedre situasjonen. Nå må vi iverksette tiltak for å sikre at like tilfeller skal behandles likt, sa

Siri Teigum under en debatt om forskjellsbehandling i regi av Norges domstoler på Arendalsuka.

Bakgrunnen for debatten var vårens avsløringer om forskjellsbehandling fra NRK. Etter å ha analysert om lag ni tusen straffesaker fra 2022 og 2023, og koblet dem sammen med opplysninger fra offentlige registre, ble det avdekket systematisk forskjellsbehandling i norske rettsaler:

Tiltalte med høy inntekt ble i snitt idømt 46 prosent lavere fengselsstraff enn de med lav inntekt. Kvinner fikk tretti prosent kortere straffer enn menn. Videre hadde velstående tiltalte som ble dømt for ruspåvirket kjøring fire ganger høyere sjans for å slippe soning enn de som var fattige.

– MYE STÅR PÅ SPILL

Overfor Advokatbladet understreker Teigum behovet for rask handling.

– Hvis man driver med systematisk forskjellsbehandling i domstolene, vil folk miste tilliten til systemet. Sånn kan vi ikke ha det. For det første vil du få veldig mange anker, som i seg selv legger press på domstolene. Men et tillitstap er et mye dypere problem enn det. Hvis den forsvinner, er det umulig å si hva konsekvensene vil bli, sier Teigum.

Hun har mange forslag til hva som kan gjøres for å bedre problemet.

– Det viktigste er å sikre at førsteinstanspraksis blir tilgjengelig for alle. Det er der de fleste avgjørelsene tas. Dette vil sikre åpenhet og kontroll for allmenheten, men vil også sørge for at påtalemyndigheten, dommere og forsvarere har tilgang på det de trenger for å finne en løsning som ivaretar likebehandling.

– MANGFOLDET MÅ ØKES

Domstolenes organisering kan også bidra til løs-

TEMA ADVOKATER TAR SAMFUNNSANSVAR



– Arendalsuka er en god møteplass for effektiv og uformell dialog, mener Siri Teigum.



Fra v. Yngve Brox, Olav Rønneberg, Cecilie Østensen Berglund, Håvard Ryengen og Siri Teigum.

Ulikhet for loven?

Disse deltok i debatten:

- Yngve Brox, kommunikasjonsdirektør i Domstoladministrasjonen (ordstyrer)
- Siri Teigum, Advokatforeningens leder
- Cecilie Østensen Berglund, høyesterettsdommer
- Håvard Ryengen, statsadvokat i Agder statsadvokatembete
- Olav Rønneberg, journalist i TV2

”Hvis man driver med systematisk forskjellsbehandling i domstolene, vil folk miste tilliten til systemet.

ningen, mener Teigum. Hun viser blant annet til Domstolskommisjonens konklusjon om at domstoler med små fagmiljøer oftere har avvikende praksis som mer systematisk blir anket.

Den enkelte dommers bakgrunn kan også gjøre utslag, påpeker hun: Ifølge forskning kan faktorer som fagdommerens alder eller meddommerens økonomi få stor betydning for utfallet i en sak. Løsningen på dette, mener hun, er mer mangfold i domstolene.

– Vi er nødt til å jobbe med rekruttering. Det er viktig at vi har et utvalg av både fagdommere og meddommere som er mer representativt. I tillegg må også vi på advokatsiden, både forsvarer og aktor, være oppmerksomme på disse faktorene i den enkelte sak.

Det er også viktig å gi folk en reell mulighet til å få saken sin prøvd på nytt, mener Teigum.

– Terskelen for å slippe inn anker til lagmannsretten burde senkes. Omtrent åtti prosent av anker kommer ikke videre, det er en siling som er ganske kraftig. Bekymringen rundt likebehandling gir grunn til å revurdere dette systemet. •

Digital sikkerhet er «live or die» for bedriften

– Myndighetene overlater i for stor grad viktige avgjørelser til næringslivet. Konsekvensene kan bli enorme dersom man bommer, både regulatorisk, kommersielt og omdømmemessig.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS



– Digital sikkerhet treffer både politikken og det strategiske arbeidet som gjøres i toppledelsen. Jussen må ligge i bunn, og derfor bidrar vi med sparring og rådgivning i skjæringspunktet mellom juss og politikk, sier Hedvig Moe.

– Cybertrusselen er en reell sikkerhetspolitisk utfordring, og virksomheter må forstå at dette like mye handler om kontinuitet og omdømme som om juss, innledet Werring. Til høyre sitter daglig leder i Norma Cyber, Lars Vold, og CEO i Sicra, Stig Valderhaug.



Nettopp for å løfte denne type problemstillinger inn i offentligheten var de to Thommessen-partnerne Hedvig Moe og Espen Werring til stede i Arendal.

Thommessen er blant firmaene som arrangerte egne panelsamtaler, fem i tallet. I tillegg deltok Werring og Moe i totalt 14 eksterne debatter.

Hva gjør at et av landets største advokatfirmaer sender sine fremste stjerner til Arendal, fremfor å dra inn solide timehonorarer på hjemmebane? Og hva var de hotteste temaene i år?

– Det er svært nyttig for oss å være til stede. Vi får kunnskap, og vi håper å kunne bidra overfor politikkerne og det offentlige på vegne av næringslivet og våre klienter. Jeg tror rådgivningen blir bedre av at vi skaffer oss et større bilde, sier Moe.

– Forretningsadvokater er først og fremst rådgivere, som i tillegg kan jussen.

For å være en god rådgiver må vi forstå bransjen, snakke med aktørene og sette oss inn i hva som faktisk skjer og hva klientene er opptatt av. Da er Arendalsuka en god arena, følger Werring opp.

POLITIKERNE MÅ «SKRU PÅ ØRA»

På scenen bidro de i panelsamtaler om alt fra fornybar energi, teknologi og kunstig intelligens til nasjonal sikkerhet og skipsfart. De forteller at en viktig del av advokatenes rolle under

Arendalsuka, er å formidle til politikere og offentlighet hva deres klienter og næringslivet er opptatt av.

– Det er positivt for begge sider at vi kan tydeliggjøre hvordan politikken blir oppfattet i næringslivet. Vi har klienter på tvers av mange sektorer, nasjonalt og internasjonalt, store og små, slik

at porteføljen vår gir oss en mulighet til å være gode representanter for næringslivet, sier Moe.

Werring, som leder avdelingen for teknologi og digitalisering, peker på at politikken ofte formes uten tilstrekkelig kompetanse.

– Politikerne har ikke alltid forutsetningene eller erfaringen, og derfor må de hente påfyll fra næringen. Der kan vi være en viktig representant, men det forutsetter at politikkerne faktisk «skruer på øra», sier han.

DIGITAL SIKKERHET I FRONT

På Thommessens program stod blant annet panelsamtalen «Det digitale sikkerhetskappløpet – holder du tritt?». Her diskuterte eksperter og sikkerhetsjefer hvordan digital sikkerhet ikke bare handler om å beskytte virksomheter, men også om innovasjon, nasjonal sikkerhet og beredskap.

Økt geopolitisk spenning, teknologiskifte og strengere lovgivning gjør digital sikkerhet til en strategisk risiko. At temaet dominerer samfunnsdebatten, viser årets Arendalsuke med 343 treff på ordet «sikkerhet».

– Tidligere var det kriminelle som krevde løsepenger vi var mest opptatt av. Nå må virksomhetene også forholde

seg til statlige aktører som Kina, Russland og Iran. Det krever ny kunnskap, nye rutiner og nye systemer, sier Moe som har lang erfaring både som påtaleleder og assisterende sjef for PST.

– Cybersikkerhet har gått fra å være et rent IT-anliggende til å bli et lederansvar. Sikkerhet har fått en mye større plass i virksomhetenes risikobilde enn tidligere. Politiske beslutninger på dette området har stor betydning for næringslivet. Dermed står vi nå midt i skjæringspunktet mellom politikk og juss.

BUSINESS VS. SIKKERHET

Der IT-sikkerhet tidligere ble sett på som et støtteverktøy, er det nå en kjernefaktor i virksomhetenes risikobilde.

– Vi ser en tydelig utvikling innen personvern. Tidligere ble det ofte nedprioritert, mens det nå kan være «live or die» for hele virksomheten. Derfor er de veldig avhengige av vår bistand, forteller Werring.

Han peker på at cybersikkerhet ikke bare handler om gode systemer, men kultur.

– De fleste angrep starter med et menneskelig feiltrinn fordi angrepene

stadig blir vanskeligere å oppdage. Jeg kan sitte i et Teams-møte og tro at Hedvig er med, men i virkeligheten er det en hacker. Med ti sekunders lydklipp kan stemmen hennes kopieres. Derfor må virksomhetene jobbe med bevisstgjøring internt, sier han.

– De som ikke tidligere har jobbet systematisk med digital sikkerhet, innser nå at de må ta grep. Vår oppgave er å spisse dette ned til det helt konkrete; hva må dere ta tak i nå og hvordan gjør vi det.

En fallgrube er å bli overdrevent bekymret og iverksette tiltak som er altfor ressurskrevende. Det kan vise seg å være dårlig business, understreker Moe.

– God sikkerhet er en forutsetning for god drift, men går man for langt, mister man den kommersielle bærekraften. Man skal tross alt tjene penger også. Å finne riktig nivå og skape trygghet i de valgene er en stadig viktigere del av vår rådgivning, sier hun.

DYTTTER RISIKOEN PÅ NÆRINGSLIVET

Thommessen-partnernes kjepphest er tydeligere styring fra myndighetene, fremfor ansvarsfraskrivelse.

– Politisk opplever vi at det er for mye fokus på sektorprinsippet, der hver sektor selv har ansvar for nasjonal- og cybersikkerhet. Når uenighet oppstår, legges ansvaret i praksis på næringslivet. Resultatet er manglende forutsigbarhet, både når det gjelder hva som faktisk kreves i en sikkerhetspolitisk og geopolitisk kontekst, og hvordan man skal prioritere, sier Moe.

Hun trekker frem dilemmaet mellom bærekraft og sikkerhet.

– Er det greit at et norsk transportselskap kjøper elbusser fra Kina, når de er de mest bærekraftige og av høyest kvalitet – men samtidig innebærer en risiko for overvåkning? Myndighetene overlater i for stor grad slike avgjørelser til selskapene. Konsekvensene kan bli enorme dersom man bommer, både regulatorisk, kommersielt og omdømmemessig.

Nettopp for å løfte slike problemstillinger inn i offentligheten er de to advokatene til stede i Arendal.

– Jeg var lenge skeptisk, men ser nå verdien av at folk møtes, deler ideer og lærer av hverandre. For oss er Arendalsuka blitt en arena der vi kan koble sammen jussen, politikken og næringslivet, avslutter Werring. •



Statsminister Jonas Gahr Støre besøkte i september 2024 skipsverftet China Merchants Heavy Industry i Jiangsu i Kina, som bygger verdens største biltransportskip for Høegh Autoliners. Foto: Heiko Junge / NTB



Fra v. Henrik Hagberg, Andreas Enger, Rolf Thore Roppestad, Line Falkenberg Ollestad og Hedvig Moe. Foto: Nina Schmidt

SKIPSFART I KRYSSILDEN

– Nå er det Kina som er den ledende forsvarer av en regelstyrt verdensorden til sjøs

Skipsfarten er rammet av handelskrig, geopolitisk uro og en begynnende oppsmuldring av globale regler som kan gjøre Kina til den nye garantisten for internasjonal orden til sjøs, ifølge næringen selv.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hvordan påvirkes skipsfarten av den geopolitiske uroen? Hvordan har rederier og andre markedsaktører tilpasset seg, og hva kan vi vente oss fremover?

Dette var temaet for en debatt arrangert av

Thommessen og Assuransforeningen Gard, verdens ledende sjøforsikringsselskap, på Arendalsuka. Debatten ble ledet av advokat og partner Henrik Hagberg i Thommessen.

I panelet satt Rolf Thore Roppestad, konsernsjef i Gard, Andreas Enger, konsernsjef i Høegh Autoliners, Line Falkenberg Ollestad, rådgiver i Rederiforbundet og Hedvig Moe, partner i Thommessen med en fortid i PST.

Geopolitisk uro kan systematiseres i tre fasetter, sa advokat Hagberg innledningsvis: Væpnede konflikter og alminnelig krigføring. Økonomisk krigføring, spesielt sanksjoner. Og handelskrig og handelspolitiske konflikter.

– Akkurat nå utspiller disse tre uromomentene seg samtidig med forsterket kraft.

BEST GLOBAL REGULERING

Rolf Thore Roppestad i Gard fortalte at forsikringsmarkedet til sjøs reelt sett er et globalt marked, og at Gard er den største av tolv store spillere internasjonalt som alle samarbeider i en såkalt skadepool.

– Dette betyr at alle skip i verden som går i internasjonal fart, egentlig var en del av dette systemet frem til fullskalakrigen brøt ut i Ukraina, med unntak av noen få skip fra Iran og Venezuela. Dette internasjonale forsikringsregimet er bygget på et globalt, internasjonalt regelsett utarbeidet av

”
Hvis Europa og Canada går sammen med Kina, India og Brasil om å si «fuck you» til Trump, unnskyld uttrykket, så vil det være en signifikant geopolitisk hendelse.

Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen IMO, og jeg tror vi kan påstå at skipsfartsnæringen er den næringen i verden som har best global regulering på tvers av Kina, Europa, Amerika og alle verdens hjørner. Dette er regler som blir respektert, sa Roppestad.

For samfunnet betyr dette for eksempel at det er klare regler for hvordan oljesøl håndteres, og for mannskapskontraktene, påpekte han.

– Vi betaler sykepenger, kompensasjon til etterlatte ved sjøulykker; vi er NAV-kontoret for all verdens sjøfolk. Det er dette internasjonale regelsettet, som har vært utviklet gjennom mer enn 150 år, som nå settes på spill ved å fragmentere systemet, sa han.

VIL STRAFFE KLIMASTRATEGI

Natten før debatten gikk av stabelen, kom en nyhet fra USA som skapte sjokkbølger helt til Arendal: USAs utenriksminister Marco Rubio avviste IMOs klimastrategi om netto-nullutslipp innen 2050. Amerikanske myndigheter truer nå med straffetiltak mot land som støtter IMOs klimastrategi.

Andreas Enger i Høegh tror at skipsfarten står overfor en ny virkelighet. Selskapet han leder, flytter ifølge ham eksportinntekter for sine kunder til en verdi av rundt seks hundre til sju hundre milliarder kroner i året.

– Trumps frontalangrep på IMOs klimastrategi setter en helt ny arena i spill. Hvis Europa og Canada går sammen med Kina, India og Brasil om å si «fuck you» til Trump, unnskyld uttrykket, så vil det være en signifikant geopolitisk hendelse. Og en Kina-ledet flåte vil ikke være en «dark fleet», men vil være forsi-



Kinas statsminister Li Qiang hilser på COO i Høegh Autoliners, Andreas Enger i Folkets store sal i Beijing. Foto: Heiko Junge / NTB

kret og regulert, men i et helt annet system. Angrepet fra amerikanerne er temmelig alvorlig, sa Enger. Vi kan risikere at vi får en polarisering og fragmentering av skipsfartsstrukturen, advarte han.

GLEMTE KJØTTVEKTA

I debatten ble det rettet kritikk mot sanksjonene vestlige land har innført mot Russland.

— Når det gjelder oljeimport, så har de tre vestlige maktene EU, USA og UK trodd at det å nekte Russland å selge ti prosent av verdens olje til 33 prosent av markedet, skal få en negativ effekt. Det de helt har glemt, er at Russland jo fortsatt har to tredeler av verdensmarkedet som de fritt og lovlig kan selge sin olje til. Det Russland gjør er totalt uakseptabelt, men det hjelper ikke å innføre regimer som ikke rammer Russland, men som rammer oss sjøl, sa Roppestad i Gard.

Advokat Hedvig Moe i Thommessen, tidligere nestleder i PST, mente at sanksjonene bærer preg av symbolpolitikk.

— Som statlig virkemiddel har du diplomati, så har du sanksjoner, og så har du krig. Det er kanskje litt uærbødig, men jeg tror at politikerne ikke nødvendigvis har tenkt gjennom effekt og konsekvenser i et litt større perspektiv. Man ønsker å vise at man reagerer overfor Russland, og da blir sanksjoner den muligheten man kan gripe, når man ikke har diplomatiet.

— Det fører til et ansvar og en kostnad for næringslivet å skulle håndtere den økonomiske krig-



Biltransportskipene Høegh Aurealis og Høegh Borealis, verdens største biltransportskip, under bygging i Kina på oppdrag for Høegh Autoliners. Foto: Heiko Junge / NTB

føringen på vegne av statene. Der tenker jeg at maritim næring treffes hardere enn en del av de andre sektorene vi jobber med i Thommessen.

KRITISERTE HÅNDHEVINGSSYSTEMET

Rolf Thore Roppestad i Gard sa at han synes det var utrolig dårlig bruk av samfunnets ressurser å illegge ansvaret for å følge det han kalte et ullent sanksjonssystem på alle verdens tilbydere, inkludert rederier.

— Situasjonen er at Gard, Skuld, Norwegian Hull Club, DNB, Nordea, Veritas, Jotun og andre leverandører til internasjonal skipsfart, har måttet bygge opp sine egne etterforskningsorganer rundt sanksjoner. Dette er ikke dobbeltarbeid, det er kvadrupel- og titallsdoblingsarbeid som skjer rundt i alle europeiske land nå, for å følge disse sanksjonene.

— Etterforskning har andre myndigheter enn private selskaper erfaring og kompetanse til å håndtere. Det er som om norske myndigheter fra neste uke bestemmer at fra 1. september så skal Gjen-

sidige settes til å håndheve promillekjøringsreglene i Norge. Det er jo i praksis det de har gjort her.

VERDENS STØRSTE EKSPORTØR

Også virkningene av USAs sanksjoner mot kinesiske skip og kinesisk tonnasje og skyhøye havneavgifter stod på agendaen.

Enger i Høegh Autoliners minnet om at Kina er verdens største eksportør av biler.

— Alle skip i vårt segment går helt fulle ut av

Asia, og halvparten av dem går tomme tilbake. Jo mer komplisert dette blir, jo viktigere vil det være for oss kommersielt å styrke vår posisjon i Kina. Jeg var med på statsminister Støres offisielle besøk til Kina, og har faktisk møtt både presidenten, visepresidenten og statsministeren. Tilsvarende Trumps møter i Det hvite hus, tar nå ledelsen i Kina tre-fire møter hver dag med alle statslederne fra Sør-Amerika, Afrika og andre asiatiske land. Det er et diplomatisk program der som ikke er til å underslå.

— Ja, de har problemer med menneskerettigheter, overvåkingsproblemer og andre ting, det er mange strategiske problemer med Kina, men akkurat nå tar de rollen som forsvarer av en regelstyrt verdensorden til sjøs. Og de store landene i Afrika, Sør-Amerika og Asia følger det lederskapet. Det er en ganske dramatisk situasjon, sa Enger.

SKYGGEFÅTEN UNDERGRAVER

Line Falkenberg Ollestad, som er rådgiver for internasjonalt samarbeid og klima i Rederiforbundet, fortalte også om store endringer.

— Mens hvor en reder valgte å bygge skipet sitt tidligere var en ren kommersiell beslutning, er det nå et større geopolitisk spill rundt dette. Sanksjonspolitikken som har utspilt seg dramatisk de siste tre årene, har skapt en situasjon hvor vi nå de facto har en parallell flåte som undergraver veldig mange av de internasjonale spillereglene. Vår jobb i Rederiforbundet er å synliggjøre disse utfordringene, og hvilke konsekvenser de har ikke bare for vår næring, men for samfunnet generelt, sa Ollestad. •



— Den stadig større skyggeflåten er en negativ sideeffekt av krigføring og sanksjoner, sa Thommessen-partner Henrik Hagberg i debatten. Foto: Hans Ola Hevrøy

Lovlig i går, men ulovlig i dag:

— Mange uavklarte spørsmål

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

— Krig reiser spørsmål om forsikring, sanksjoner og handelshindringer — og hvordan man skal forholde seg til dette. Alt dette skaper naturlig nok mange juridiske problemstillinger. Da er det et poeng å legge til rette for en debatt med dem det faktisk angår, sier Henrik Hagberg.

Han ser to store juridiske utfordringer. — For det første utarbeides mye av regelverket ikke i Norge, men i EU, Storbritannia eller USA. Norske næringslivsaktører må derfor forholde seg ikke bare til norske og europeiske regler, men også til amerikanske og britiske — ikke minst fordi så mye handel skjer i dollar.

Dette internasjonale aspektet, med regler fra flere jurisdiksjoner og rådgivere, skaper et svært komplisert bilde, poengterer han.

— For det andre iverksettes regelverkene ofte svært raskt, uten høring eller debatt i forkant. De kommer brått og implementeres umiddelbart.

— Når regelverk utarbeides på kort tid, følger det naturlig nok mange uavklarte spørsmål og gråsoner. Myndighetene forsøker å veilede, men usikkerheten er fortsatt stor. Det gjør det tidvis vanskelig å gi klare råd til klientene om hva som er lovlig og ikke, særlig når vi opplever at noe som var lovlig i går, ikke lenger er lovlig i dag.

Skyggeflåten

Betegnelsen brukes om skip som transporterer råolje ut av sanksjonerte land. Disse er ofte eldre skip med uklart eierskap som bytter flaggstat ofte, og ikke har konvensjonell forsikringsdekning. Skip fra skyggeflåten har vært involvert i alvorlige skipsulykker, ifølge Rederiforbundet.

– HØYESTERETT OG POLITIKERE MÅ BLANDE SEG MINDRE

Landets øverste domstol og folkevalgte politikere har skapt en ubalanse i regelverket på arbeidsrettens område, noe som hindrer norske bedrifters konkurransekraft, mener arbeidsrettsekspert Jan Fougner.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Høsten 2024 la den europeiske sentralbanksjefen Mario Draghi frem Draghi-rapporten om europeiske konkurransekraft. Budskapet i rapporten var tydelig: Europa må øke produktiviteten.

Hvis ikke Europa evner å bli mer produktiv, vil ikke kunne finansiere vår sosiale modell, og vi vil måtte redusere noen, om ikke alle våre ambisjoner, heter det i forordet i rapporten.

Også i norsk sammenheng har spørsmålet om konkurransekraft blitt viktig. I august publiserte NHO en tilstandsrapport over norsk konkurransekraft. Funnene i rapporten viser at også Norge står overfor utfordringer: Den økonomiske veksten har bremsset opp, og Norge har svakere økonomisk utvikling enn sammenlignbare land.

– Jeg tror det er gått opp for Norge at vi er på egenhånd, og at vi må ha noe å leve av etter oljen. Dette gjør at vi må være omstillingsdyktige, sier Jan Fougner.

På grunn av dagens regelverk, er denne omstillingsevnen derimot vanskelig å få til i norsk arbeidsliv, mener han.

– Rettsutviklingen på arbeidsrettens om-

råde har ført til et for sterkt vern av ressurssterke arbeidstakere. Dette går på bekostning av bedriftenes konkurransekraft.

EN BLINDSONE

Fougner, som til daglig er partner i Wiersholm, deltok i paneldebatten «Oppvarming til arbeidslivets toppmøte» på Arendalsuka. Hans hovedbudskap var at politikerne må skifte fokus.

– Politikerne tenker i hovedsak på arbeidslivets tilknytningsformer og arbeidstid som det som avgjør arbeidslivets konkurransekraft. Dette mener jeg er en blindson. For eksempel er den totale andelen av innleie i det norske arbeidsmarkedet i dag en til to prosent, mens sju prosent av arbeidstakerne er midlertidige ansatte. Resten er fast ansatte.

Hovedproblemet er at rettstilstanden som er skapt gjennom regelverk og høyesterettspraksis pålegger arbeidsgivere så mange plikter at det er vanskelig å få til forandring, mener han.

– Dette tror jeg ikke alle politikerne er klar over. Når jeg her nede forteller om Nøkk-saken, hvor Stavanger kommune måtte helt til Høyesterett for å slå sammen



”
Jeg tror det er gått opp for Norge at vi er på egenhånd, og at vi må ha noe å leve av etter oljen. Dette gjør at vi må være omstillingsdyktige.

branntjenestene til brannbåten og brannbilen, blir mange overrasket. I saken forelå det et opplagt rasjonaliseringstiltak, det var rett og slett ikke nok å gjøre på brannbåten, likevel kom Høyesterett bare under tvil til at sammenslåingen var grei.

Han viser videre til at Høyesterett nylig avsluttet behandlingen av en sak hvor spørsmålet var om en avskjediget arbeidstaker skulle vurderes for annet passende arbeid.

– Saken er et eksempel på at det er vanskelig å korrigere ansatte, selv i en avskjedssituasjon. Dette har lammet store virksomheter, sier han.

VIL HA ARBEIDSLIVSLOV

Fougner ga politikerne en klar beskjed da han sto på scenen: Bland dere mindre!

– Norsk arbeidsrett er skapt av at arbeids-

livets parter har funnet løsninger. Partene må være i førersetet for utviklingen på området. Slik har det vært bestandig, men de siste tjue årene har både politikerne og Høyesterett brydd seg for mye, og skapt en ubalanse i regelverket.

I likhet med hva Sverige gjorde i 2020, mener Fougner at det må gjøres en vurdering av om det er behov for tilpasninger i arbeidsmiljøloven slik at loven ikke bare er en arbeidsmiljølov, men også en arbeidslivslov.

– I dag er ikke konkurransekraft et tema domstolene tar hensyn til i sine avgjørelser. Jeg mener det er naturlig å diskutere om dette bør tas inn i formålsbestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Da vil domstolene også måtte balansere hensynet til konkurransekraft, og ikke bare vern og miljø, i sine avgjørelser. •

Jan Fougner ledet Utvalget om fremtidens arbeidsliv og den norske modellen (Fougner-utvalget), som foreslo endringer i arbeidsmiljøloven i Prop. 14 L (2022-2023).

— Enhver ledergruppe har godt av en bipolar

Ledere med egne mentale utfordringer bør være mer åpne om sine litt vanskelige sider, mener Haavind-partner Stig Bech. – Vi kan ikke bare være «suksessfulle» og eventuelt lyttende, vi bør av og til vise at verden ikke bare er fryd og gammen for oss heller.

TEKST OG FOTO: VIKTOR KASA

Det at ledere forteller om utfordringer, tror jeg er bra for arbeidsmiljøet generelt, sier Stig Bech. Bech er partner i Haavind, styreleder i Norsk Eiendom og tidligere konsernsjef i Solon Eiendom. Han har også et brennende engasjement utenfor det som eksplisitt gjelder jobb. I 2020 fortalte han om sin bipolare diagnose i Dagens Næringsliv, og han har siden hatt roller som styremedlem i Bipolarforeningen, Rådet for psykisk helse, Vaterlandslaget og foreningen for arbeislivsinkludering Prosjekt Mandag.

Da Advokatbladet møtte ham under Arendalsuka var bakgrunnen en fersk rapport fra Bipolarforeningen Norge. Rapporten viser at nesten halvparten av bipolare i Norge står utenfor arbeidslivet, til tross for at flertallet oppgir at de ønsker å arbeide. Bech deltok selv i en panelsamtale om rapporten i regi av Bipolarforeningen.

BEHOV FOR MER FLEKSIBILITET

Bech kjenner seg igjen i tallene fra rapporten.

– Det er mange som ikke kan jobbe fordi helsesituasjonen gjør det umulig.

Det må man ha respekt for. Likevel er det et flertall som ønsker å jobbe, og som vil ha godt av å kunne bidra. Disse må vi se på som er ressurs, i et marked der vi trenger arbeidskraft. Nyere amerikansk forskning indikerer at så mye som nitti prosent av arbeidsstokken har hatt mentale utfordringer. Bipolarfore-

”
Det foreligger seriøs forskning som viser at folk med bipolar lidelse har større kognitive ressurser og kreative evner enn snittet.

ningen og mange andre har prøvd å løfte frem at vi må gi alle muligheten til å komme i jobb, sier han.

Han mener lovgivningen kan være for rigid for personer med mentale utfordringer.

– I Norge har vi hatt et fokus på heltidsstillinger og fast arbeid. Det har

på mange vis vært bra. Men nå er det kanskje tid for et taktskifte. Næringsliv, fagforeninger og politikere må vurdere om blant annet økt bruk av deltid kan være en vei å gå. Arbeidslivet bør bli mer fleksibelt i yrker der det er mulig.

MER KREATIVE ENN SNITTET

Bech tror også bipolare og personer med andre mentale utfordringer kan være et viktig tilskudd til mange arbeidsplasser. Han viser til at bipolare arbeidstakere har noen målbare og ønskede egenskaper.

– Det foreligger seriøs forskning som viser at folk med bipolar lidelse har større kognitive ressurser og kreative evner enn snittet. Jeg har noen gang sagt at enhver ledergruppe har godt av en bipolar. Det er litt satt på spissen, men personer med bipolar lidelse har ofte mye energi og en annerledes kapasitet – spesielt når man av og til må tenke utenfor boksen.

Bechs engasjement for personer med mentale utfordringer har satt ham på radaren til mange som sliter med liknende problemer. Mange tar kontakt, både direkte og gjennom rollen han har som likeperson i Bipolarforeningen.

– Jeg snakker ofte med unge profe-

sjonelle som tar ulike utdanninger eller er tidlig i et jobbløp, og som gjerne lurer på om det går an å kombinere dette med mentale utfordringer. Svaret mitt er nok oftest ja. Det finnes alltid en mulighet. Det viktigste er å hjelpe vedkommende med å reflektere rundt sin egen person og situasjon. Jeg vet jo at det ikke er noen dans på roser, men det å skape tro og håp i en sånn situasjon, er helt avgjørende.

BLIR VARM OM HJERTET

Bech forteller at mange historier har gjort sterkt inntrykk på ham, og at gledene er ekstra stor når det går bra.

– Få ting rører meg mer enn å snakke med noen for andre gang, gjerne med en viss tid imellom. Når du hører om et liv som har funnet en vei, om hjelp fra helsevesenet som virker og en jobb som gir mening; da blir jeg varm om hjertet.

Når unge tar kontakt gjør Bech alltid et poeng av at han på ingen måte er lege, og det preger også den viktigste delen av budskapet han selv kan gi:

– Jeg kan bidra med mine erfaringer, og lytte, slik at vi kan snakke sammen som likepersoner. Men aller viktigst er det at du oppsøker profesjonell hjelp, det er de profesjonelle som kan dette

Bipolarforeningens hovedfunn

Åpenhet: De fleste som er åpne om bipolar lidelse på jobb opplever det positivt. Bare 3–6 prosent har hatt negative erfaringer, men frykt for stigma er utbredt.

Utenforskap: Nesten halvparten av personene med bipolare lidelser oppgir at de står utenfor arbeidslivet. Flertallet av disse ønsker å jobbe. Det tilsvarer cirka 40.000 personer.

Trenger kunnskap: Personer med bipolar lidelse har mye å bidra med, men mange opplever at ledere og kolleger mangler kunnskap om diagnosen.

Advokatenes blikk på samfunnet kan være særlig viktig i tiden vi nå lever i, mener Stig Bech. – Jeg er veldig glad i advokatbransjen, og tror at jeg i den finner svært mange med et ekte demokratisk sinnelag. Jurister er vant til å tenke rasjonelt, pro et contra, og har en grunnforståelse for maktfordelingsprinsippet og viktigheten av et samfunn bygget på rettslige rammer.

Advokatforeningen hedret for mock trial om aktiv dødshjelp

– Utrolig sterkt, og ekstremt bra gjennomført, sier kommunikasjonsjury om rollespillet som viste en nedstrippet rettssak fra virkeligheten.

Skal en person som har hjulpet sin beste venn med å ta sitt eget liv, dømmes til fengselsstraff? Eller skal personen, som selv hevder å ha handlet utelukkende av barmhjertighet, frifinnes?

Dette var temaet som Advokatforeningen utfordret publikum å ta stilling til i en rettsak som rollespill på Arendalsuka.

Rollespillet ble én av fire finalister til Gullpollen-prisen, som deles ut av kommunikasjonsbransjen med Geelmuyden Kiese i spissen. Formålet er å hedre det arrangementet som ikke bare fanger publikums oppmerksomhet ved hjelp av catchy overskrifter, men klarer å holde på publikums oppmerksomhet og klarer å skape noen ringvirkninger som varer i etterkant.

«Publikum blir ikke bare tilskuere, men aktive deltakere i en prosess som krever vurdering og ettertanke. Det både opplyser og styrker folks tillit til rettsstaten», skriver juryen.

– Alle firmaene jeg har vært en del av, ikke minst Haavind nå, mener alvor når det gjelder mangfold og inkludering. Det er nødvendig. Det gis råd på et svært avansert nivå, i konkurranse på kvalitet og pris. Konkurransen også fra det digitale er en del av bildet, firmaene må tilby noe annet – ikke minst innen strategi og kreativitet. Når man skal bygge en stab er det helt avgjørende å rekruttere fra hele bredden av gode folk, også de med utfordrende mental helse.

Bech tror denne helhjertede satsingen på mangfold kan gjøre det lettere for folk med utfordringer å lykkes i advokatbransjen.

– Det er mange flotte folk med denne typen utfordringer som gjør det veldig bra i advokatbransjen, det tror jeg kommer mye av bransjens fleksibilitet; den liberale grunntanken. Yrket medfører harde krav, og du må jobbe mye i perioder. Likevel har bransjen kommet langt i å se helheten i sine ansatte. Man har gode HR-avdelinger og profesjonelle tilbud hvis ting dukker opp. Men det viktigste av alt er kulturen, at firmaene ønsker velkommen hele bredden av de som oppfyller de formelle kravene til utdanning. •



- Ideell arena

Therese Ljosdahl

Advokat i Haavind

Deltok på arrangementet «Amerikanske tilstander: Er utenforskapet en trussel mot demokratiet i Norge?»

♥ Jeg er i utgangspunktet ikke veldig bekymret for amerikanske tilstander fordi vi allerede har et godt regelverk som ivaretar rettigheter og sikrer arbeidsinkludering. I tillegg har vi trepartssamarbeidet og en helt annen kultur og historie for samarbeid enn i USA.

✎ Haavind har et særlig fokus på fornybar energi. Å bidra i diskusjonen om hvordan Norge skal bygge fremtidens energiløsninger og forvalte kraftressursene videre, er svært viktig for oss.

Brenner for EØS

Clemens Kerle

Assosiert partner i CMS Kluge

Deltok i debatten «Norgespris: Vinnerlodd eller forbrukerfelle?»

♥ For meg var det viktig å få frem at Norgespris var for dårlig utredet. Den er i strid med EØS-avtalen både når det kommer til statsstøtteregelverket og elmarkedsdirektivet. Det er derfor vi nå har klaget inn ordningen til ESA.

✎ Jeg har jobbet med EØS-rett hele mitt liv, det er det jeg brenner for. Arendal er en veldig fin arena for å spre litt kunnskap om Norges viktigste internasjonale avtale, og for å treffe folk og diskutere saker som er viktige for våre klienter fremover. Det har selvsagt også en markedsføringsverdi å være her, men jeg er også personlig interessert i mange av de sakene som diskuteres.



12 advokater på Arendalsuka

Vi har snakket med tolv advokater som deltok på Arendalsuka, og har stilt dem to spørsmål:

♥ Hva hadde du på hjertet?

✎ Hvilket utbytte har du av å være her?

TEKST OG FOTO: VIKTOR KASA, JONAS FOSAAS, MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN og NINA SCHMIDT



Sjøfolk overvåkes på jobb

Terje Hernes Pettersen

Advokat i Norsk Sjømannsforbund

Deltok på: «Overvåkning av sjøfolk på jobb - er sjøfolkene med på en form for Reality TV?»

♥ Sjøfolk er i stor grad overvåket på arbeidsplassen. Om bord på båter er det i dag gjerne installert en rekke kamera. Vi ser også at flere selskaper har begynt å innføre GPS-armbånd for sine ansatte når de er om bord på båten, og vi vet at noen selskaper gjør uanmeldte inspeksjoner på de ansattes lugarer. I tillegg er det vanlig med rusmiddeltesting av de ansatte. Summen av dette gjør at sjøfolk føler seg svært overvåket på jobb. Mitt perspektiv er derfor at sjøfolks personvern må styrkes fremover.

✎ Vi får både reist debatter som er viktige for oss, i tillegg til at det er hyggelig å møte folk fra samme og andre bransjer.

- Preacher om digital sikkerhet

Trine Hammervold

Advokat i Arntzen de Besche

Holdt innlegg i debatten «Kritisk infrastruktur: Fra juridiske krav til digital motstandskraft»

♥ Oppsummert går jeg mye rundt og preacher om digital sikkerhet og nye lovkrav. 1. oktober kommer kjapt, da trer digitalsikkerhetsloven med forskrift i kraft. Den sørger for at digital sikkerhet ikke lenger skal være IT-avdelingens ansvar, men må opp på styrebordet. Den introduserer også ganske heftige overtredelsesgebyrer og ledelsesansvar, så for mange i IT-faglige er det en gledelig nyhet at ledelsen i større grad er tvunget til å ta sikkerheten på alvor.

✎ Det er gøy å se innleggene til andre dyktige kollegaer. Blandingen av fag og politikk er spennende, og det er jo veldig hyggelig her. Det blir selvsagt også litt markedsføring og klientmøter.



Bilkjøpere vil ha advokat

Tone Molvær Berset

Advokat i Norges Bilbransjeforbund

Var med i debatten «Mot amerikanske tilstander for bilkjøp»

♥ Vi har sett en jevn økning i antall saker inn til oss, og erfarer at stadig flere kunder bruker advokat på et stadig tidligere tidspunkt, gjerne ved at retts hjelpdekningen i forsikringen brukes tidlig i saken. Vi stilte derfor spørsmål ved om det er uttrykk for en generell trend og om det er de riktige og viktige sakene som går videre til rettssystemet.

✎ Jeg jobber jo i en interesseorganisasjon og dermed i skjæringspunktet mellom jus og politikk. Det er mange gode og aktuelle arrangementer og mye å lære. Og så er det fint å kunne gå litt ut av komfortsonen som advokat og delta i noen debatter selv og bidra til å belyse enkelte aktuelle og prinsipielle temaer.



Bygger klient-nettverk

Sören Gussner

Advokat i Seland | Rödl

& Partner

Skulle være innleder

på arrangementet «Mangfold og inkludering i krisetid - hva skjer?» (planen ble endret).

♥ Jeg synes vi skal behandle alle mennesker som de er. Det krever litt innsats fra oss alle dersom alle skal bli inkludert. Det må gjelde uansett om du er fra et annet land, eller om du har en funksjonsvariasjon.

✎ Jeg prøver å komme litt tett på norsk næringsliv. Jeg pleier stort sett å jobbe med utenlandske klienter. Målet er å bygge klientnettverk, men for meg er det første gang her, så akkurat nå suger jeg det bare til meg og får litt oversikt.



- Trenger nytt register

Atle Roaldsøy

Advokat og fagdirektør i Finans Norge

Deltok på arrangementet «Eiendomssvindel, kontroll og tillit».

♥ For å bekjempe hvitvasking og svindel, er det aller viktigste at vi har så gode og troverdige registre som mulig. Det hjelper oss å forebygge og avdekke mulig kriminalitet. Vi ønsker et bedre register over reelle rettighetshavere.

✎ I profesjonell sammenheng er det en veldig fin mulighet til å møte samarbeidspartnere og aktører fra både offentlig og privat sektor. Vi har gode diskusjoner her og legger grunnlaget for senere kontakt. Det er veldig hyggelig å være her, særlig når det er fint vær.



- Et næringsvennlig skattesystem

Thor Leegaard

Partner i KPMG Law,

Ansvarlig for «Den årlige skattedebatten»

♥ Mitt hovedbudskap er at politikerne må samle seg om et næringsvennlig skattesystem og et skatteforlik for fremtiden etter valget.

✎ Vi har jo hatt denne skattedebatten i mange år allerede. Det viktigste for oss er å være til stede og engasjere både publikum og folk fra næringsliv og politikk.



Eva Johnsen Holm er en av tre partnere i Arendalsadvokatene. Firmaet har også tre ansatte advokater, og hadde en økning i omsetning på hele 44 prosent fra 2023 til 2024.



Slår et slag for barnesakene

Samfunnet har laget et veldig godt system for barnefordelingssaker som vi må hegne om, sier advokat Eva Johnsen Holm i Arendalsadvokatene.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Jeg synes barnefordelingssakene fungerer veldig bra og er et godt tilbud til publikum. Når det først er sånn at foreldre ikke klarer å bli enige, så kan de komme til domstolen og få veiledning og hjelp fra sakkyndige til å avgjøre hva som er best for barna, og få en løsning man kan leve med, sier hun.

Holm — som har vært fast bistandsadvokat i en årrekke og nå er fast forsvarer i Agder tingrett og lagmannsrett — er også spesialisert innen barne- og familierett.

Hun er ikke av dem som synes at det er alt for mange barnefordelingssaker for norske domstoler, og tror ikke domstolsbehandlingen skaper sår som ikke kan gro, og mener det er viktig for barna at foreldrekonflikten løses ved dom eller rettsforlik.

— Uten domstolene ville man kunne få en vedvarende konflikt. Nå får man en løsning. Og systemet er absolutt ikke skummelt. Det er interessant å jobbe med psykologene, som sammen med dommerne ofte finner gode løsninger for barna.

ORDENE BETYR NOE

Holm har jobbet som advokat i Arendal siden 2002, og er født og oppvokst i sør-

landsbyen. På Arendalsuka deltok hun i debatten «Kvinnedrap eller partnerdrap — ordene vi bruker har betydning», arrangert av Krisesentersekretariatet.

— Jeg mener er at vi bør bruke betegnelsen «partnerdrap», for det er relasjonen som dreper. Når politiet får en henvendelse om en truende eksmann, så må de skjønne at her er det noen andre mekanismer som inntreffer enn i andre voldelige situasjoner. Enkelte menn har ikke det verktøyet de trenger, dersom de blir forlatt eller er redde for å bli forlatt. Det er i slike situasjoner det kan skje drap, eller at volden eskalerer, sier hun.

Hun ønsker et økt fokus på hvordan politiet behandler disse sakene.

— Det burde vært krav til saksbehandlingstid, og kanskje et krav om at politiet automatisk vurderer besøksforbud når noen utsettes for drapstrusler.

Hun synes det var gøy å være med i debatten, der blant andre Dagblad-komentator Martine Aurdal og politisk redaktør i Bergens Tidende, Eirin Eikefjord, deltok.

— Arendalsuka er bra for Arendal, og det er flott at lokale advokater er med, og at flere advokatfirmaer åpner dørene for debatter og arrangementer. •

”

Jeg mener er at vi bør bruke betegnelsen «partnerdrap», for det er relasjonen som dreper.



- Må ikke være her

Jon Wessel-Aas

Partner i Glittertind

Deltok på arrangementet «Trumps verden – Arendal spesial»



Vi diskuterte om demokratiet og rettsstaten er i ferd med å bygges ned i USA. Jeg understreket at dette er viktig å følge med på – ikke fordi vi kan påvirke utviklingen der, men fordi vi kan lære av den. Noen av tiltakene som skjer i USA, skjer innenfor formelt lovlig rammer, men bidrar likevel til å svekke rettsstaten. Derfor er jeg opptatt av at vi i Norge og Europa ser på hvilke hull vi har i vårt eget system, og hvordan disse kan utnyttes her.



Arendalsuka samler utrolig mange mennesker på et lite sted. Det gjør det både morsomt og nyttig å delta, men samtidig finnes det andre ting å gjøre i livet. Jeg deler ikke helt oppfatningen om at «her må du være, ellers er du ikke med».

Gir ikke kroner i kassa

Arendalsuka genererer ikke noe arbeid for lokale advokatfirmaer, men setter byen på kartet og er veldig inspirerende, sier advokat og partner Karsten A. Anfinsen i Advokatfirma Haakstad & Co i Arendal.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Med utsikt mot Kanalplassen og rett ved Polen i Arendal sentrum, holder Advokatfirma Haakstad & Co til. Selskapet har også kontorer i Grimstad og i Kristiansand, og består av ti partnere og én advokatfullmektig, og to nyansatte på vei inn.

Advokatfirmaet er i vekst, og hadde en økning i omsetning på nærmere 17 prosent fra 2023 til 2024.

Under Arendalsuka var firmaet vertskap for to debatter: «Hvorfor utsettes Norges raskeste for Norges lengste retts-sak?» Og «Tiktokere i retten — ny offentlighet eller rettsikkerhetsrisiko?». Debattene ble arrangert av Advokatforeningen, den sistnevnte også av Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag.

— Vi synes det var gøy å ha debatter i våre lokaler. Når vi har anledning til å ta et samfunnsansvar, så gjør vi det med glede, sier Karsten A. Anfinsen.

INNGRIPENDE REGLER

Anfinsen, som sitter i Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg, rakk å få med seg flere debatter under Arendal-

suka, blant annet om rettsstatlige problemstillinger.

— Disse var midt i blinken for hva jeg interesserer meg for og til dels jobber med. Jeg har vært asyladvokat i 16 år, og har klienter over hele landet. Det er få debatter hvor ikke innvandringspørsmål er oppe, og dette er et felt politikerne er ivrige etter å regulere. Da kan det gå fort i svingene, slik at man kommer i konflikt med rettsstatsprinsipper og menneskerettslige spørsmål. Reglene blir stadig mer inngripende på dette feltet, sier han.

IKKE ARENA FOR KLIENTTILGANG

De 190.000 menneskene som fant veien til Arendalsuka i år, påvirker ikke firmaets omsetning.

— Vi har reflektert rundt spørsmålet om Arendalsuka har noen betydning for oss som advokatfirma, men kan ikke si

at den har generert noe arbeid for oss, eller hatt noe å si for omsetningen vår. Den er mer interessant for oss i den forstand at vi advokater er samfunnsvitere som er opptatt av det som skjer omkring oss. Mange arrangementer interesserer oss, men for firmaet er ikke Arendalsuka en arena for klienttilgang, sier Anfinsen. •



Karsten A. Anfinsen har orkesterplass til folkehavet på Arendalsuka, der det i år ble satt ny publikumsrekord.

Advokatfirma Haakstad & Co.

- Bistår næringsliv, privatpersoner og offentlige myndigheter.
- Flyttet inn i nye kontorer i Arendal i august 2020.
- Kontoret i Kristiansand ble etablert med én partner i oktober 2023. I april i år ble staben utvidet med to nye partnere.



Gikk live med podkast

Line C. B. Bjerkek

Advokat og leder av NBBLs advokatkontor

Var ordstyrer for debatten «Airbnb og turistene: Hvor skal de feriere, og hvor skal vi bo?»



Jeg har vært programleder for NBBLs livesending i vår podcast-serie Borettslaget. Dette er en podcast om boligjus for boligeiere, styremedlemmer og alle som er interessert i boligjus. Vi snakket både om regelverket for korttidsutleie, men også om betydningen for boligmarkedet.



Arendalsuka gir muligheter både for læring og å knytte nye kontakter, men også for å løfte frem NBBLs advokatkontor og NBBLs saker, gjennom våre egne arrangementer. Det er hektisk og intenst, men også interessant og lærerikt.

Tok opp regelverksbyrden

Therese Olsson Storøy

Advokat i Sticos
Deltok i debatten «Regler mot sunn fornuft: Kveler regelverket små og mellomstore bedrifter?»

Jeg ønsket å løfte fram hvordan regelverkets kompleksitet og omfang påvirker små og mellomstore bedrifter. Når begreper er vage, regelverk motstridende og kravene mange og detaljerte, svekkes både rettssikkerheten og effektiviteten i næringslivet. For SMB-er, som ofte har begrensede ressurser, blir dette en tung byrde som kan gå på bekostning av innovasjon, vekst og verdiskaping.

Arendalsuka gir en unik mulighet til å løfte disse utfordringene i møte med beslutningstakere, næringsliv og andre fagmiljøer. Samtaler på tvers av sektorer og fagområder er lærerike og skaper innsikt i hvordan ulike aktører opplever og håndterer det samme lov- og regelverket.



Aldersgrenser ved nettkjøp

Dagens regelverk knyttet til aldersgrense på netthandel er både fragmentert, uoversiktlig og til dels konkurranse-begrensende, mener partner og advokat i Føyen, Vebjørn Søndersrød.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Han var ordstyrer i en panelsamtale om etterlevelse av aldersgrenser i dagens digitale virkelighet i regi av SMB Norge.

– I dag har man et system hvor noen varer, som legemidler, er pålagt dobbel alderskontroll. Det stilles krav til kontroll både når du bestiller varen og når den kommer hjem til deg, slik at forsendelsene blir dyrere, og du må være fysisk hjemme for å ta imot pakken og vise ID. Dette er en konkurranseulemppe kontra å kjøpe varen i butikk.

– Kravene til kontroll må være de samme uavhengig av hva man selger. I dag er bransjen overlatt til å selv finne ut hvordan de skal etterleve lovverket, uten at det finnes noen felles ordning eller løsning, sier han.

Var den faglige stemmen

Casper Herlofsen

Advokat i Negotia
Deltok på: «Ytringsfrihet på arbeidsplassen»

Det viktigste jeg gjorde i debatten var å være den faglige, juridiske stemmen. Mitt budskap var at også på arbeidsplassen er hovedregelen at man har ytringsfrihet, men det finnes samtidig flere unntak fra dette. For eksempel finnes det regler om taushetsplikt som begrenser hva man kan ytre seg om.

På dagtid bidrar jeg som en faglig stemme i debatter og diskusjoner. Mange av debattene under Arendalsuka handler om hvordan ting bør være. Derfor mener jeg at vi advokater har en viktig oppgave i å være litt mer konkret om hvordan ting er etter gjeldende rett.



Vil ha egen hvitvaskingsbestemmelse mot seksuell utnyttelse av barn

– Norske banker bruker tre milliarder kroner på å bekjempe hvitvasking. To av milliardene sløses bort på visvas, mener hvitvaskingsekspert, som etterlyser tydelige prioriteringer som kan stanse alvorlig kriminalitet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sløses enormt mye med antihvitvaskingspenger, mener Carine Lindman-Johannessen, som er leder for kreditt, AML og selskapsadministrasjon i Storebrand Bank.

Hun var inntil nylig advokat og medlem av Advokatforeningens ekspertutvalg mot hvitvasking.

På Arendalsuka deltok hun i en debatt arrangert av Wikborg Rein og Stine Sofies Stiftelse med tittelen «Hvitvaskingsloven: Mer enn skatteunndragelse og terrorfinansiering?»

Bakteppet for debatten er at Norge er i verdenstoppen i mistenkelige transaksjoner til Filippinene, ifølge en filippinsk rapport fra 2023.

NORDMENN KJØPER OVERGREP

Ifølge rapporten ble det i perioden fra 2015 til 2022 omsatt overgrepsmateriale mot barn på Filippinene for et beløp tilsvarende 296 millioner norske kroner. Rapporten avdekket at Norge er ett av landene som ligger i toppen av statistikken for bestilling av seksuelle overgrep og utnyttelse av barn på nett på Filippinene.

Ifølge Kripas er det sannsynlig at mellom fire hundre og to tusen nordmenn har kjøpt slike bestillingsovergrep i løpet av det siste året. «Det er sannsynlig at antall overgrep som er begått av nordmenn er langt høyere, da en gjerningsperson kan begå mange overgrep i løpet av et år», heter det i en Kripas-rapport fra oktober i fjor.

MØDRE STÅR BAK

Politioverbetjent Bente Gladhus Manger i Kripas har vært



Skjermdump fra Facebook-oppdatering fra Kripas etter en aksjon av lokalt politi i Manila.

Dette skriver Kripas

«Erfaringer fra norske straffesaker er at overgrepene ofte blir bagatellisert i chat. Eksempelvis kan kjøperen be barnet om å «play pussy», som betyr at han ønsker at barnet skal onanere seg selv. I andre tilfeller kan kjøperen be barnet om å «use toy», som betyr at han ønsker at barnet skal penetrere seg selv med en dildo. De direkteoverførte overgrepene blir ofte omtalt som «show».

«Erfaringer fra norske saker viser at overgrepene barna blir utsatt for varierer fra sak til sak, avhengig av hvilke typer overgrep kjøperen bestiller. De fleste overgrepene begås ved at barnet selv fører gjenstander inn i skjeden eller anus, eller at dette blir gjort av selger. I noen tilfeller betaler kjøperen for at en mann skal penetrere barnet. Ofte er det flere barn som utfører seksuelle handlinger med seg selv i felleskap.»

«I norske etterforskninger er det tilnærmet kun jentebarn i alle aldre som er ofre. Der er 86 prosent jenter og 14 prosent gutter. De har en median alder på elleve år. Av 217 ofre var relasjonen mellom selger og offer kjent. I de tilfellene var selger barnets biologiske foreldre i 41 prosent av sakene, mens i 42 prosent av sakene var selgeren i slekt med offeret.»

«Det er sannsynlig at de fleste DOBO-selgere fra Filippinene er kvinner med egne mindreårige barn.»

Kilde: Direkteoverførte bestillingsovergrep (DOBO), Etterrettingsrapport. Seksjon for seksuelle overgrep mot barn, KRIPOS

TEMA ADVOKATER TAR SAMFUNNSANSVAR

– Betalinger for nettovergrep ligner på lovlige betalinger, så å avsløre dem, er komplisert, sa Ragnhild Gregorsen. Til v. Carine Lindman-Johannessen. Til h. Isabelle Ringnes og Inga Marte Thorkildsen.

Fra v. Inga Marte Thorkildsen, Line Duesund Svendsen, Heidi Sandvand Hegertun, Kristin Nordland Brattli, Maria Aasen-Svensrud, Ada Sofie Austegard, Isabelle Ringnes, Carine Lindman-Johannessen, Bente Gladhus Manger og Ragnhild Gregorsen.



Gründer Isabelle Ringnes fulgte debatten sammen med Ada Sofie Austegard, advokat Kristin Nordland Brattli og Line Duesund Svendsen. Foto: Wikborg Rein



ISABELLE RINGNES:
— **Aldeles sjokkerende**

Gründer Isabelle Ringnes er rystet over at Norge ikke har et lovverk som enkelt kan stanse betalinger for overgrep mot barn.

– Enhver som har noen som helst påvirkning i tek-bedrifter som håndterer betalingstjenester og bildeutveskling, må ta ansvar for å forsøke å få stoppet dette med en gang. Samfunnsansvar handler ikke om PR, men om å gjøre en positiv forskjell der man har reell påvirkningskraft. Det er det mange teknologi- og betalingselskaper som har, sa Ringnes i debatten. •

stasjonert på Filippinene for å avsløre direkteoverførte bestillingsovergrep mot barn på vegne av de fem nordiske landene.

– Fenomenet er relativt nytt, men det omsettes for enorme summer, og mørketallene er store. Spesielt under pandemien ble det en enorm økning, sa Manger.

Ifølge tall fra Kripos, er det i stor grad barnas mødre eller andre slektninger som selger de direkteoverførte overgrepene.

Fattigdom og nød, kombinert med et godt utbygd bredbåndsnettverk, gode betalingsløsninger og relativt gode engelskkunnskaper, har gjort Filippinene til det landet i verden der denne type overgrep mot barn skjer oftest, kom det frem i debatten.

Politioverbetjent Manger har møtt mange barn på Filippinene som er blitt utsatt for nettovergrep.

– Dette er familiebasert aktivitet som foregår i hjemmet til barna, der det egentlig skal være trygt. Hvis vi ikke får stoppet utbetalingene, så fortsetter det, sa hun.

FORESLÅR NY BESTEMMELSE

Stine Sofies Stiftelse mener at det nå er på høy tid å ta i bruk hvitvaskingsloven som et verktøy for å avdekke og forhindre finansiering av ulovlige aktiviteter, som kjøp av overgreps-

materiale, fortalte debattens ordstyrer Inga Marte Thorkildsen, samfunnskontakt i Stine Sofies Stiftelse.

– Vårt forslag er at det i hvitvaskingsloven skal stå tydelig at lovens formål også er å motvirke kriminalitet som muliggjør eller finansierer seksuelle overgrep mot barn. Vi ønsker å gi bankene en tydelig plikt, og at bankene utarbeider et nytt risikoverktøy i tett samarbeid med Kripos, sa Thorkildsen.

Betalingsovergrep mot barn er ikke skilt ut som et eget formål i dagens hvitvaskingslov, og heller ikke i den kommende sjettede hvitvaskingspakken fra EU, informerte advokat Kristin Nordland Brattli fra Wikborg Rein.

UKLART REGELVERK

Ragnhild Georgsen fra Sparebanken Norge, leder av bankens avdeling mot økonomisk kriminalitet, sa at det i dagens lovverk er uklarheter om hvor grensene går.

– Vi har flere hester vi må ri for å etterleve reglene om hvitvasking, personvern og finansavtaleloven. Dette er en balansegang. Å finne frem til transaksjoner som gjelder kjøp av direktesendte overgrep, er som å finne nålen i høystakken. Det går cirka ti millioner betalinger gjennom norske banker hver dag, og hvis betalingen går til andre betalingspartnere, så ser vi ikke hvor betalingen går, sa Georgsen.

Hvis bestillerne av overgrep hadde skrevet «overgrep mot barn» i transaksjonsteksten, ville alt vært mye enklere, poengterte hun.

– Jeg skulle ønske at det bare var å trykke på en knapp for å finne de ulovlige transaksjonene, men det er begrenset hva vi ser av det store betalingsbildet. Kripos har samme utfordring, sa hun.

VIL HA TYDELIGE KNAGGER

Jurist Carine Lindman-Johannesen i Storebrand Bank synes ikke at jussen er så vanskelig.

”
Vårt forslag er at det i hvitvaskingsloven skal stå tydelig at lovens formål også er å motvirke kriminalitet som muliggjør eller finansierer seksuelle overgrep mot barn.

– Noen problematiserer om vi har lov til å se etter disse transaksjonene; om vi ved å gjøre det, bryter bankens taushetsplikt. Dette synes jeg er en tøysete diskusjon; da strekker du det altfor langt. Det vi trenger mer av, for å få dette høyere opp på prioriteringslisten hos bankene, er at myndighetene prioriterer for oss, og sier «dette skal dere lete etter». Da vi fikk Kripos’ rapport i oktober 2024, var det første gang vi fikk noen knagger som gjorde at vi kunne kombinere opplysninger. Hvis vi kunne fått dette i mye større grad på flere kriminalitetsområder, så kunne vi jobbet med saker som er viktige og alvorlige, i stedet for masse viswas, som vi gjør på hvitvaskingsområdet i dag, sa Lindman-Johannessen.

– Et anslag er at norske banker bruker tre milliarder kroner i dag for å bekjempe hvitvasking. To av disse milliardene kunne ha vært brukt mye bedre hvis vi fikk prioriterte mål.

Hun savnet en klar beskjed fra myndighetshold om hva bankene ikke skal jobbe med.

– Vi jobber mye med saker som man kan lure på om er samfunnsnyttige. Man burde i stedet ha satt opp en slags task force med aktører fra forskjellig organer og banker for å finne konkrete, kriminelle nettverk, samle bevis og bygge saker, og ha med spesialister på laget, sa hun. •

”

Det viktig at samfunnsvern og innsattes muligheter til å endre sin atferd og tilpasse sitt liv i frihet er to sider av samme sak.

LISE SANNERUD, DIREKTØR FOR
KRIMINALSOMSORGS DIREKTORATET



– Hvorfor er det slik at det blir mindre av det som virker bra? Like utenfor Bergen var det tidligere en fengseløy hvor innsatte sonet på lav sikkerhet, men denne er nå nedlagt, sa Leo Ajkic.

Hvordan bør Norge behandle sine farligste kriminelle?

– Det siste jeg leste var at noen partier mener 21 års fengsel og forvaring ikke er nok. Kanskje det er femti år og forvaring som er det neste målet, fordi noe av kriminaliteten som begås er så alvorlig, spurte Leo Ajkic i debatt om forvaring på Arendalsuka.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN
FOTO: NINA SCHMIDT

Leo Ajkic har møtt noen av Norges alvorligste lov- brytere i TV-serien Leo og de farlige, som gikk på NRK i fjor. Gjennom fire episoder fulgte han for- varingsinnsatte i norske fengsler på deres vei mot rehabilitering.

– Norge blir ofte fremstilt som best i klassen når det kom- mer til fengsel og soningsforhold når vi sammenlikner oss med andre land. Jeg ville derimot finne ut hvordan vi be- handler våre farligste kriminell, og hva forvaring egentlig er, har Ajkic fortalt i et tidligere intervju.

Serien satte forvaring på dagsordenen, og under Arendal- suka ledet han Kriminalomsorgens debatt om forvaring, med et skråblikk på situasjonen fra egne erfaringer.

Blant annet stilte han spørsmålet: Er det for enkelt for for- varingsutsatte å slippe ut, og fungerer dagens lov-, regelverk og praksis godt nok?

FÅ RØMNINGER

– I 2025 har kriminalomsorgen til enhver tid hatt mellom 145 og 150 forvaringsdømte i fengsel. I tillegg har vi hatt omtrent 45 saker om prøveløslatelse ved friomsorgskon- torene. På generelt grunnlag kan vi si at antallet brudd, rømninger og unnvikelser fra forvaringsstraff har vært svært lavt, innledet direktør for Kriminalomsorgsdirektoratet, Lise Sannerud.

I senere tid er det stilt spørsmål ved hvorvidt dagens sys- tem og praksis tar for mye hensyn til den domfelte, og for lite til samfunnets sikkerhet, fortsatte hun.

– Her må jeg være tydelig: Samfunnsvernet står alltid i sentrum for våre vurderinger. Men samtidig er det viktig at samfunnsvern og innsattes muligheter til å endre sin atferd



Hans Marius B. Hansen og Leo Ajkic.



Justiskomiteens leder Helge Andre Njåstad (Frp) foran.

og tilpasse sitt liv i frihet er to sider av samme sak. På lang sikt er det god samfunnssikkerhet at innsatte har progresjon i sin straffegjennomføring og tilbakeføres trygt til samfunnet.

LITE GRADVIS TILBAKEFØRING

Det norske straffesystemet bygger på en human tanke om at alle skal få en ny sjanse og tilbakeføres til samfunnet hvis mulig, påpekte assisterende riksadvokat Torunn Salomonsen Holmberg.

– I dag tilbakeføres svært mange til samfunnet uten at de har hatt permisjon. Det gjør blant annet vurderingen av gjentakelsesfare vanskeligere. Vi ville kunne ha fått et mer robust grunnlag dersom vi hadde klart å få en mer gradvis tilbakeføring med større grad av permisjon og en gradvis utslusing og soning på lavere sikkerhetsnivå.

DEBATT PÅ AVVEIE

Advokat og partner i advokatfirmaet Sulland, Frode Sulland, var med på å lage forvaringsordningen som trådte i kraft i 2002. Utviklingen siden den gang bekymrer ham, fortalte han fra scenen.

– Jeg opplever at vi de senere årene har fått en debatt som er helt på avveie, hvor fokuset er at det er for lett å slippe ut for de som sitter i forvaring. Jeg mener det er alt for vanskelig å slippe ut.

Han viste til at det er vanskelig å få permisjon, og at man har forvaring for lenge.

– Dette har flere årsaker, blant annet vilkårene for permisjon og prøveløslatelse, og ressursene i kriminalomsorgen.

At flere forvaringsinnsatte løslates fra høyrisikofengsler, er Sulland kritisk til.



Permisjon er viktig for at forvaringsdømte får trening på hvordan det er å være i samfunnet.

HANS MARIUS BERGSJØBRENDEN HANSEN, TIDLIGERE FORVARINGSDØMT



Lise Sannerud, Berit Johnsen, Frode Sulland og Hans Marius B. Hansen.

– Det er en helt uakseptabel vei inn i en ny tilværelse. Dette skjer fordi domstolene mener at farevilkåret i loven ikke lenger er oppfylt. Problemet er at man da ikke har fått lagt til rette for en løslatelse.

DIGITAL FOTLENKE

For å bedre rehabiliteringen til de forvaringsdømte mener Sannerud i Kriminalomsorgen at det er behov for hjemler for å ta i bruk digitale virkemidler.

– Med digitale virkemidler, som elektronisk fotlenke, ville vi kunne få bedre kontroll over vilkårene til forvaringsdømte som er ute på permisjon. Dette vil også gi den forvaringsdømte større mulighet til å bli prøveløslatt. På grunn av dagens ressursituasjon er det i dag krevende for oss å kontrollere vilkårene under permisjon og prøveløslatelse.

Ved bruk av fotlenke kunne flere bli innvilget permisjon, noe som igjen vil føre til en raskere mulighet til å komme tilbake til samfunnet, sa hun.

FENGSEL I FRIHET

– Hans Marius, du er panelets erfaringskonsulent. Du har vært gjennom dette her, og du har kommet deg ut, hva bør man gjøre, spurte Leo Ajkic.

Hans Marius Bergsjøbrende Hansen er tidligere forvaringsdømt og kjent fra Ajkic’ serie om forvaringsinnsatte.

Hansen, som ble dømt til forvaring for drapsforsøk på tre familiemedlemmer da han var 19 år gammel, fremhevet viktigheten av permisjon og progresjon i straffegjennomføringen. Derimot stilte han seg tvilende til bruk av elektronisk fotlenke.

– Permisjon er viktig for at forvaringsdømte får trening

på hvordan det er å være i samfunnet. Men jeg får en dårlig smak i munnen når jeg hører ordet fotlenke. Det er allerede et stort psykisk stress for en forvaringsdømt å være på permisjon.

– Noen av dine medinnsatte ville du kanskje ikke valgt som naboer. Hadde det gjort deg trygger dersom de skulle på permisjon at de hadde hatt fotlenke, spurte Ajkic.

– Dersom fotlenke åpner for tidligere permisjoner, er jeg positiv. Men dersom det skal brukes helt frem til siste slutt er jeg skeptisk, fordi jeg tror det gir økt psykologisk stress, svarte Hansen.

Dette stilte også Sulland seg bak.

– Permisjon er fengsel i frihet. Jeg kan strekke meg til å være enig i at en form for elektronisk kontroll kan være nyttig dersom det øker antallet permisjoner. Men den bekymringen jeg har, og som jeg tror Hans Marius deler, er at dette ikke vil føre til en eneste ny permisjon, men strengere kontroll av de som skal på permisjon og prøveløslates. Og da er vi egentlig kommet kortere istedenfor lenger.

SONING PÅ LAVERE SIKKERHETSNIVÅ

Berit Johnsen, forsker ved Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter, påpekte at tilbakeføring til samfunnet ikke bare handler om permisjon, men også om nedtrapping til lavere sikkerhet.

– Det er for få plasser på lavere sikkerhetsnivå. Forvaringsdømte trenger mer oppfølging enn øvrige innsatte. Derfor er det behov for plasser på lavere sikkerhet med nok ressurser. Det er her problemet ligger i dag. Årsaken til at innsatte ikke sitter i forvaringsanstalter er fordi vi ikke får dem over på lavere sikkerhet. •



– Forvaring skulle ha et annet innhold

Like etter sommeren innga Advokatforeningen etter forslag fra lovutvalget for strafferett og straffeprosess en sterkt kritisk høringsuttalelse til regjeringens utredning om samfunnsvern og omsorg, NOU 2025:2.

Dagens system fungerer ikke, det legger ikke til rette for den rehabilitering og det innholdet som forvaring var ment å skulle ha da det ble innført i 2002. Hensikten var at forvaring skulle ha et annet innhold enn vanlig soning, men nå sitter de forvaringsdømte ikke engang i egne forvaringsinstitusjoner, og straffen er ikke særlig annerledes enn vanlig soning, sier Frode Sulland, som sitter i lovutvalget.

Da får man heller ikke den progresjonen som gir grunnlag for at man kommer ut innen rimelig tid, påpeker han.

SNUDD PÅ HODET

Også praktiseringen av lovverket mener han er problematisk. Sulland viser til at kriminalomsorgen i tiden før 2014 utviklet en praksis med å innfortolke et krav til at det måtte være sikkerhetsmessig forsvarlig dersom en innsatt skulle prøveløslates.

– Dette var i strid med loven, som sier at man skal prøveløslates dersom det ikke er nærliggende fare for kriminalitet. Normen snudde altså hele bevisvurderingen på hodet.

– Dette er et umulig begrep. Det er lite håndfast, etterprøvbart og forutberegnelig. Det er veldig problematisk i mine øyne. Terskelen for permisjoner og prøveløslatelse blir for høy og vi får alt for mange sittende lenge på forvaring. Dette fører igjen til en ond sirkel hvor det ikke finnes slike ressurser som var lovgivers forutsetning for å godta tidsubestemt reaksjon.

Høyesterett kom gjennom tre dommer i 2014 til at denne praksisen ikke var forenlig med loven. Likevel brukes fortsatt kravet om sikkerhetsmessig forsvarlig ved vurdering av permisjon, ifølge Sulland. •

AI-løsninger, skreddersydd for ditt juridisk arbeid

Vi leder våre kunder inn i fremtidens juridiske arbeid og bistår dem med å ligge i forkant i en stadig mer kompleks AI-verden. Saga gir deg tilgang til en effektiv og skalerbar juridisk AI-plattform. På plattformen løser vi store og små oppgaver sammen, basert på vår innsikt om juss, advokatarbeid og det nyeste innen teknologi. Vår kunnskap er din garanti for en verdiskapende AI-reise.

La din AI-reise med Saga starte i dag.



Borgar Dahle
Commercial Lead, Nordics
Tlf.: 901 39 960
borgar.dahle@sagalegal.io

Kontakt oss hvis du vil prøve Saga med Rettsdata tilgang.

— JU\$NYTT —

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Arntzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Nytt i rettsutviklingen

Nr. 4/2025

Sivilprosess I

Har Høyesterett «subsumsjonskompetanse» ved anke over ankenektelse etter tvisteloven § 29-13? Svaret er nei. Riktig nok la Høyesterett den motsatte rettsoppfatningen til grunn i HR-2025-254-U, men det må anses som et arbeidsuhell. Dette bekreftes av **HR-2025-1005-U**.

SIDE 50

Straffeprosess

I Rt-2003-1016 la Høyesteretts kjæremålsutvalg til grunn at unndragelsesfare etter straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 omfatter selvmordsrisiko hos siktede. Denne rettsoppfatningen er nå antakeligvis rettshistorie. I **HR-2025-1281-U** uttalte i alle fall Høyesteretts ankeutvalg at det er «tvilsomt om [...] lovforståelsen kan opprettholdes», jf. avsnitt 11.

SIDE 49



Av Gjermund
Aasbrenn

Erstatningsrett

I en artikkel i festskriftet til Nils Nygaard, som ble utgitt tilbake i 2002, skrev Kåre Lilleholt: «Skiljet mellom skadebotreglar i og utafor kontraktsforhold er eitt av desse faglege såpestykka som vi av og til trur at vi har fått tak på, men som smett ut av hendene på oss når vi skal feste grepet.» Denne uttalelsen kan nok mange kjenne seg igjen i, og i alle fall lagdommerne som fikk sin dom opphevet i **HR-2025-1115-A**.

SIDE 52

Sivilprosess III

Etter tvisteloven § 19-9 første ledd første punktum må en begjæring om tilleggsavgjørelse settes frem «innen ankefristen». I prinsippavgjørelsen i Rt-2008-1263 slo Høyesterett fast at ankefristen ikke løper i rettsferiene i sivile saker. I **HR-2025-1071-U** har Høyesterett nå avklart at heller ikke fristen for å begjære tilleggsavgjørelse løper i rettsferiene. Etter mitt syn er dette velbegrunnet, gitt at ankefristen ikke løper i rettsferiene. En annen løsning ville gitt dårlig sammenheng i regelverket.

SIDE 51

Advokatrett

Hvem kan klage til Advokatenemnda? Selv om det skal gjøres en konkret vurdering, har det etter hvert utkrysallisert seg klarere regler for enkelte typetilfeller. Et eksempel er klager på salær. **ADN-2025-D22445** er illustrerende.

SIDE 48

Bla om og les mer »



Advokatrett: Hvem kan klage til Advokatnemnda?

Advokatnemnda har nå fått virke i om lag et halvt år, og det har etter hvert kommet en del avgjørelser fra den. Mange av disse handler om hvem som kan klage.

Utgangspunktet for vurderingen er advokatloven § 56 første ledd første punktum, hvor det heter at advokater og advokatfullmektiger kan klages inn av «en klient eller andre som påvirkes av at en advokat eller advokatfullmektig under utføringen av et oppdrag har overtrådt regler gitt i eller i medhold av denne loven». (For helhetens skyld: Også overtredelser begått av et advokatforetak eller organisasjoner eller enheter med organisasjonsadvokater kan klages inn, jf. bestemmelsens andre punktum.)

I **ADN-2025-D22377**, som synes representativ for Advokatnemndas praksis, er «påvirkes av» i advokatloven § 56 første ledd første punktum tolket slik:

«Uttrykket 'påvirkes av' tilsier ut fra en naturlig språkforståelse at den som klager må ha blitt berørt av det påståtte regelbruddet fra advokaten.

I forarbeidene nevnes **'motpart, advokat for en motpart, domstolene, påtalemyndigheten og forvaltningen'** som eksempler på hvem som kan klage inn en advokat til Advokatnemnda, jf. Prop. 214 L (2021–2022) s. 280. Nemnda forstår forarbeidene slik at **disse gruppene typisk vil være påvirket** på en måte som gir klageadgang, men at det likevel **må vurderes konkret i hver enkelt sak**. Forarbeidene presiserer ikke nærmere hvordan 'påvirkes av' skal forstås.

Advokatnemnda bemerker at det er omfattende disiplinærpraksis knyttet til rekkevidden av begrepet 'rettslig klageinteresse', slik det fremgikk av den tidligere advokatforskriften av 1996 § 5-3 femte ledd. [...] **Nemndas syn er at bestemmelsen inntatt i advokatloven § 56 første ledd er en videreføring av tidligere rettstilstand, og at disiplinærpraksis knyttet til kravet om 'rettslig klageinteresse' dermed fortsatt er relevant.**

Det følger av fast og langvarig disiplinærpraksis at spørsmålet om en klager har adgang til å få avgjort om en advokat har opptrådt i strid med Regler for god advokatskikk, **må vurderes ut fra klagers anførsler, inkludert hvilke bestemmelser som påstås brutt og hvilke interesser bestemmelsene skal ivareta.**»



Arverett: Avkortning i arv – ny eller gammel arvelov?

Ny arvelov trådte i kraft 1. januar 2021. Reglene om hvordan avkortning i arv fastsettes ble endret med den nye loven. En viktig forskjell er at arvelateren etter den gamle loven når som helst kunne bestemme eller forutsette at det skal avkortes, mens avkortning etter ny lov må stilles som betingelse senest når gaven gis.

Gjennom **HR-2025-1182-A** er det nå avklart at **når en gave er gitt før 1. januar 2021, skal spørsmålet om avkortning vurderes etter den gamle loven**. Det er altså tilstrekkelig at gaven er gitt før 1. januar 2021. Det kreves ikke at arvelaterens bestemmelse eller forutsetning om avkortning ligger forut for denne datoen.

Nøkkelavsnitt: 33 og 40.

I Bergljot Websters kommentarer til advokatloven i Rettsdata, note 217 til § 56, er det for øvrig fremholdt at «[a]ndre som 'påvirkes' **skal forstås vidt**», likevel slik at det må «være en **forutsetning at den som klager er berørt av den innklagedes mulige regelbrudd**».

Selv om det skal gjøres en konkret vurdering, har det etter hvert utkrystallisert seg klarere regler for enkelte typetilfeller. Et eksempel er klager på salær. **ADN-2025-D22445** er illustrerende. Her hadde en advokat bistått en klient i en foreldretvist. Det var imidlertid ikke klienten, men klientens mor, som klaget inn advokaten. Klageren viste til at hun hadde betalt flere av fakturaene fra advokaten, men dette var ikke tilstrekkelig for å få klagerett, mente Advokatnemndas sekretariat. I avgjørelsen uttales blant annet:

«Advokatnemnda legger til grunn at klager ikke har hatt kommunikasjon med advokaten underveis i oppdraget. Klager, som altså er mor til klienten, har etter det opplyste betalt fakturaer fra advokaten. Dette på grunnlag av avtale mellom klienten og klager.

Det er Advokatnemndas syn at salæret, som den klare hovedregel, er et anliggende mellom advokaten og advokatens klient. Det er dermed klienten som er nærmest til å fremsette en klage på salæret. Advokatens taushetsplikt tilsier også at det kun er klienten som ved salærklager kan sies å bli 'påvirke[t]' av' den anførte overtredelsen, ettersom klagebehandlingen ofte må bygge på taushetsbelagte opplysninger om advokatens arbeid.

Videre bemerker Advokatnemnda at klager i e-post av 6. januar 2025 etterspurte en fullmakt fra klienten/datteren. Nemnda har ikke mottatt fullmakt, og kan derfor ikke legge til grunn at klienten selv ønsker å klage.

Advokatnemnda finner også støtte for sitt syn i disiplinærpraksis, eksempelvis i ADA-2024-D21491, hvor klager også var forelder til advokatens klient. I den aktuelle saken hadde klager, til forskjell fra herværende sak, hatt den innledende kontakten med advokaten. Fakturaer var også utstedt til klager. Disiplinærnemnden kom likevel til at klager ikke hadde rettslig klageinteresse, og viste til at ordlyden i Regler for god advokatskikk punkt 3.3.1 samt kapittelet bestemmelsen er plassert i, tilsier at det er klientens interesser bestemmelsen skal ivareta.»

Ny forsinkelsesrentesats

Forsinkelsesrenten er fastsatt til **12,25 prosent** med virkning fra 1. juli 2025 (ned fra 12,5 prosent).

Standardkompensasjonen for inndrivelseskostnader er satt til **460 kroner** (ned fra 470 kroner).



Straffeprosess I: Oppnevning av bistandsadvokat – to avklaringer

I **HR-2025-1028-U** hadde tingretten og lagmannsretten avslått begjæring om oppnevning av bistandsadvokat etter straffeprosessloven § 107 a første ledd bokstav a med den begrunnelsen at det straffbare forholdet åpenbart var foreldet. Ankeutvalget viste i avsnitt 8 til at bestemmelsen «gir fornærmede 'rett' til å få oppnevnt bistandsadvokat når det foreligger en sak om overtredelse av ett av de oppregnede straffebudene», og at «[e]n sak vil foreligge når forholdet er anmeldt til politiet, se Rt-2014-291 avsnitt 9» (kursivering i original). Loven stiller ingen vilkår til sannsynligheten for at det er begått en straffbar handling, og heller ikke til sannsynligheten for at alle straffbarhetsvilkårene er oppfylt, og det var ikke grunnlag for å tolke loven innskrenkende. Noe annet er at det kan være grunnlag for å avslå en begjæring etter at saken er avsluttet, se avsnitt 11–13.

I **HR-2025-1445-U** var spørsmålet om lagmannsretten hadde tolket straffeprosessloven § 107 a tredje ledd riktig når den hadde oppnevnt bistandsadvokat for USA i en straffesak mot en tidligere sikkerhetsvakt ved den amerikanske ambassaden. Lagmannsretten hadde korrekt bygget på at ordlyden i § 107 a tredje ledd ikke tilsier at en stat uten videre er avskåret fra å få oppnevnt bistandsadvokat, likevel slik at bestemmelsen er ment som en «sikkerhetsventil og bør praktiseres strengt» / er en «snever unntaksregel», se avsnitt 24–25. Imidlertid viste lagmannsrettens subsumsjon av den hadde benyttet feil norm. Begjæringen om oppnevning var ikke begrunnet i bistandsbehov knyttet til de straffbare forholdene, men i behov for forebygging mot ny skade i den videre behandlingen av straffesaken. Dette lå utenfor hva som kan begrunne oppnevning av bistandsadvokat etter § 107 a tredje ledd.



Begjæringen om oppnevning var ikke begrunnet i bistandsbehov knyttet til de straffbare forholdene, men i behov for forebygging mot ny skade i den videre behandlingen av straffesaken.



Straffeprosess II: «Samme forhold»

Høyesteretts dom i **HR-2025-1117-A** gir veiledning om rettens adgang etter straffeprosessloven § 38 til å domfelle for handlinger begått utenfor tidsangivelsen i tiltalen. En mann var tiltalt for vold i nære relasjoner i perioden januar 2018–mars 2019. Lagmannsretten la til grunn at noe av volden startet allerede høsten 2017, og at den fortsatte iallfall til desember 2019. Dette hadde lagmannsretten adgang til. Som det sies i avsnitt 28: **«[S]å lenge det dreier seg om det samme straffbare forhold, kan retten legge til grunn for domfellelsen omstendigheter som i tid ligger både før og etter tidsrammen angitt i tiltalen.»**

Når det er sagt, må kontradiksjon

ivaretas. I den aktuelle saken ble spørsmålet om å gå utenfor tidsangivelsen i tiltalen tatt opp av aktor under prosedyren i lagmannsretten, uten at tiltalen ble endret. Rettens leder spurte ikke partene uttrykkelig om de ønsket en pause. Det kunne med fordel ha vært gjort, sa førstvoterende, men det ble ikke opphevelse, fordi de faktiske forholdene som lagmannsretten bygget på, både før og etter perioden angitt i tiltalen, i det vesentlige var fremme også i tingretten. At det kunne være aktuelt å gå utenfor tidsangivelsen i tiltalen, kunne da ikke ha kommet overraskende på tiltalte eller forsvareren.

Nøkkelavsnitt: 27–28.



Straffeprosess III: Varetektsfengsling

– omfatter unndragelsesfare selvmordsrisiko hos siktede?

I **Rt-2003-1016 la Høyesteretts kjæremålsutvalg til grunn at unndragelsesfare etter straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 omfatter selvmordsrisiko hos siktede**, jf. avsnitt 15:

«Utvalget bemerker at § 171 første ledd har vært forstått slik at også unndragelse ved selvmord er omfattet, jf. Bjerke Keiserud: Straffeprosessloven side 641. Utvalget er enig i denne lovforståelse og viser til viktigheten av oppklaring og irtteføring av straffesaker både for de fornærmede, andre som berøres av den straffbare handlingen og for offentligheten. Objektive momenter må foreligge for å fastslå at det er grunn til å frykte unndragelse ved selvmord. Sannsynlighetsovervekt slik som når lovkravet er 'skjellig grunn', kreves ikke.»

Denne rettsoppfatningen er nå antakeligvis rettshistorie. I **HR-2025-1281-U** uttalte i alle fall Høyesteretts ankeutvalg at det er «tvisomt om [...] lovforståelsen kan opprettholdes», jf. avsnitt 11. Ankeutvalget viste blant annet til den prinsipielle drøftelsen i straffeprosesslovutvalgets utredning i NOU 2016: 24 s. 600, som ankeutvalget fant «mer treffende», se avsnitt 13. Ankeutvalget tok samtidig ikke endelig stilling, idet lagmannsrettens kjennelse uansett måtte oppheves.

Grunnen til at ankeutvalget ikke tok endelig stilling, var at spørsmålet ikke hadde vært prosedert. Slik sett kan det nok ligge til rette for en ny avgjørelse om tematikken ved en passende anledning, selv om mye altså tyder på at utfallet er gitt.



Sivilprosess I: Høyesteretts prøvingskompetanse ved anke over ankenektelse etter tvisteloven § 29-13

En ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 kan «bare ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen», jf. § 29-13 femte ledd fjerde punktum. Dette skulle innebære at Høyesterett bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling, og at lagmannsrettens rettsanvendelse og bevisbedømmelse ikke kan prøves.

Reglene er annerledes ved videre anke over kjennelse etter tvisteloven § 30-6. Da kan Høyesterett som utgangspunkt prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning. Når det gjelder forholdet til Grunnloven, EMK og andre inkorporerte menneskerettskonvensjoner kan Høyesterett også prøve lagmannsrettens subsumsjon (noen ganger omtalt som den konkrete rettsanvendelsen), men ikke bevisbedømmelsen. Stikkordet her er «subsumsjonskompetanse», og de grunnleggende avgjørelsene er Rt-2007-404 avsnitt 40 og 88 og Rt-2009-1025 avsnitt 10. Rettsoppfatningen i disse avgjørelsene er fulgt opp og videreutviklet i en rekke senere avgjørelser.

Etter den generelle bestemmelsen for anke over beslutning i tvisteloven § 29-3 tredje ledd, jf. § 30-3 første ledd, kan en beslutning «bare ankes på det grunnlag at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelse, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig». Med det første alternativet siktes det til lovtolkningen, jf. for eksempel HR-2022-326-U avsnitt 9. Det andre alternativet gir hjemmel for en «vilkårlighetskontroll, som for eksempel hvor retten har tilsidesatt grunnleggende regler for forsvarelig saksbehandling», jf. for eksempel Rt-2013-1104 avsnitt 16. I nyere praksis er «vilkårlighetskontroll» erstattet av «ren forsvareligshetskontroll», se HR-2020-1043-U avsnitt 13 og HR-2021-159-U avsnitt 13. Det er mulig det ligger en liten utvidelse her, men det i så fall snakk om nyanser.

Under henvisning til den rettspraksisen som gir «subsumsjonskompetanse» ved videre anke over kjennelse, har Høyesterett i HR-2016-322-U avsnitt 25, HR-2016-2157-U og HR-2024-1544-U avsnitt

12 lagt til grunn at ankeinstansen ved anke over beslutning etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd har samme kompetanse når det gjelder forholdet til Grunnloven og EMK. Denne utvidede kompetansen gjelder både for lagmannsretten og Høyesterett. Høyesterett har ikke uttrykkelig uttalt at ankeinstansen har «subsumsjonskompetanse» for øvrige konvensjoner inkorporert gjennom menneskerettsloven, men slik må det være. Noe annet ville vært inkonsekvent, og dessuten ført til det paradokset at lagmannsretten ville hatt snevrere prøvingskompetanse ved anke over tingrettens beslutning enn Høyesterett ved videre anke over lagmannsrettens kjennelse.

Har så Høyesterett «subsumsjonskompetanse» ved anke over ankenektelse etter tvisteloven § 29-13?

Svaret er nei. Riktig nok la Høyesterett den motsatte rettsoppfatningen til grunn i HR-2025-254-U, men det må anses som et arbeidsuhell. Dette bekreftes av HR-2025-1005-U. Her påpekte ankemotparten – betimelig nok – at Høyesterett bare kunne prøve lagmannsrettens saksbehandling, se avsnitt 10. I avsnitt 13–15 presiseres prøvingskompetansen slik av et samlet ankeutvalg:

«Utvalget kan prøve om lagmannsretten har bygget på riktig terskel for å nekte anken fremmet, som er at det må være 'klar sannsynlighetsovervekt for at anken ikke vil føre fram', jf. tvisteloven § 29-13 andre ledd. Utvalget kan også prøve om lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom ved sin vurdering av om lovens vilkår for å nekte anken fremmet er til stede. Utvalget kan videre prøve om lagmannsrettens skjønnsutøvelse har vært forsvarelig. Dette omfatter om det ut fra rettsspørsmålene i saken var forsvarelig av lagmannsretten å nekte anken fremmet, og om bevisbildet for lagmannsretten tilsa at en fullt ut skriftlig og forenklet behandling kunne gi et forsvarelig avgjørelsesgrunnlag, jf. HR-2023-147-U avsnitt 17.

Det heter innledningsvis i anken at den gjelder saksbehandlings-

feil, gal rettsanvendelse og at beslutningen er åpenbart uforsvarlig og urimelig, samt at saken har prinsipielle sider.

Siden en anke bare kan gjelde saksbehandlingen, vil ikke rettsanvendelsen kunne være en selvstendig ankegrunn. Ved prøvingen av om det var forsvarelig å nekte anken fremmet, kan imidlertid ankeutvalget vurdere om saken reiser prinsipielle og uavklarte rettsspørsmål, herunder om forholdet til Grunnloven eller EMK, jf. Rt-2009-1118 avsnitt 75. Dersom det er anført brudd på Grunnloven eller EMK, vil ankeutvalget måtte vurdere om det er forsvarelig at saken avgjøres endelig uten mulighet for at rettsanvendelsen kan bringes inn til full prøving for Høyesterett. Når det er tale om en konkret avveining av to grunnleggende rettigheter mot hverandre, står det sentralt om avveiningen fremstår som forsvarelig i henhold til de kriterier som er stilt opp i Høyesteretts og EMDs praksis. Ut over de modifikasjoner som følger av en forsvareligshetsprøving av ankenektelsen, har ikke ankeutvalget kompetanse til å prøve lagmannsrettens rettsanvendelse eller bevisbedømmelse, jf. Rt-2009-1118 avsnitt 61.»

Videre uttales det i avsnitt 32 av et flertall på to av tre dommere:

«Det er i anken vist til prøvingskompetansen etter tvisteloven § 30-6, der det er lagt til grunn i rettspraksis at Høyesterett for så vidt gjelder forholdet til Grunnloven og EMK også kan prøve den konkrete rettsanvendelsen. Dette prinsippet gjelder imidlertid bare for videre anker etter tvisteloven § 30-6, der det er anket over lagmannsrettens generelle lovforståelse, se for eksempel HR-2025-67-U avsnitt 12. Prinsippet får ikke anvendelse på anker over beslutninger etter tvisteloven § 29-13, som bare kan ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.»

Mindretallet tok for øvrig ikke avstand fra denne uttalelsen.

Oppsummert: Ved anke over ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 kan Høyesterett prøve lagmannsrettens saksbehandling, og ikke mer enn det. Det gjelder ikke unntak for forholdet



Sivilprosess III: Fristen for å begjære tilleggsavgjørelse løper ikke i rettsferiene

Etter tvisteloven § 19-9 første ledd første punktum må en begjæring om tilleggsavgjørelse settes frem «innen ankefristen». I prinsippavgjørelsen i Rt-2008-1263 slo Høyesterett fast at **ankefristen ikke løper i rettsferiene i sivile saker**. Dette innebar en endring i forhold til rettsstilstanden under tvistemålsloven. Endringen var ikke tilsiktet av lovgiver, men lovens ordlyd tilsa denne løsningen, og det ble avgjørende. I **HR-2025-1071-U** har Høyesterett nå avklart at **heller ikke fristen for å begjære tilleggsavgjørelse løper i rettsferiene. Etter mitt syn er dette velbegrunnet, gitt at ankefristen ikke løper i rettsferiene**. En annen løsning ville gitt dårlig sammenheng i regelverket.

Det kan imidlertid være grunn til å understreke at **rettsferiene er et konsept kun i sivile saker**. I straffesakene blir ingen frister påvirket av rettsferiene. Prinsippavgjørelsen her er Rt-2010-58. Dette overså Høyesterett i HR-2025-1190-U, vel å merke uten at det hadde noen betydning for resultatet.



Strafferett I: Voldtekt – «ute av stand» ved «frystilstand»?

Etter straffeloven § 291 første ledd regnes det nå – etter at lov. 20. juni 2025 nr. 86 trådte i kraft 1. juli 2025 – som voldtekt at gjerningspersonen «har seksuell omgang med noen som verken i ord eller handling har samtykket til det». Strafferammen er i utgangspunktet fengsel i seks år, men den utvides til fengsel i ti år blant annet dersom gjerningspersonen «har seksuell omgang med noen som er ute av stand til å motsette seg handlingen», se andre ledd bokstav c. Andre ledd bokstav c er en videreføring uten realitetsendringer av § 291 bokstav b før lovendringen, se **HR-2025-1237-A** avsnitt 49. Noe annet er at det er gjort endringer som kan ha betydning for straffutmålingen, se avsnitt 50–51 i samme avgjørelse.

HR-2025-1237-A klargjør ellers – og det er det mest sentrale med avgjørelsen – forståelsen av «ute av stand» i tilfeller hvor fornærmede er i en «frystilstand». Tiltalte hadde ført fingre inn i fornærmedes skjede mens hun sov. Senere penetrerte tiltalte fornærmedes skjede med penis. Da hadde hun våknet, men hun klarte ikke å reagere fordi hun «frøs til».

I avsnitt 21–29 redegjøres det for de rettslige utgangspunktene. Samlet sett viser redegjørelsen at **en slik «frystilstand» som den aktuelle saken gjaldt, kan være omfattet av «ute av stand», men at terskelen ligger høyt**.

Den konkrete vurderingen i avsnitt 30–41 er også instruktiv. Lagmannsrettens begrunnelse var ikke tilstrekkelig til å prøve om lovanvendelsen var riktig, og lagmannsrettens dom ble opphevet.

Nøkkelavsnitt: 27, 28, 35-37, 51 og 52.

»



Sivilprosess II: Sakskostnader i småkravsaker

I saker som behandles etter reglene for småkravprosess, er utgangspunktet at de generelle sakskostnadsreglene i tvisteloven kapittel 20 gjelder. Dette gjelder også utmålingsbestemmelsen i § 20-5 første ledd første og andre punktum om «nødvendige kostnader ved saken», men i tillegg gjelder § 10-5, som i første og andre ledd begrenser hvilke kostnader som etter sin art kan erstattes og størrelsen på kostnader til retts hjelp og fagkyndige meddommere. Erstatning gis bare for partens reise til rettsmøte, rettsgebyr, bevisføring som ikke anses unødvendig eller uforholdsmessig og retts hjelp og fagkyndige meddommere, jf. første ledd. Etter andre ledd første punktum kan kostnader til retts hjelp og fagkyndige meddommere «bare erstattes med inntil 20 prosent av sakens tvistesum, likevel alltid inntil kr 2 500 og aldri mer enn kr 50 000».

Men **hvordan blir dette når det er flere parter på samme side som skal ha erstatning for sine sakskostnader? Gjelder begrensningen felles, altså for alle partene samlet, eller gjelder begrensningen for den enkelte part? I HR-2024-87-U landet Høyesteretts ankeutvalg på den sistnevnte løsningen, og denne tolkningen ble opprettholdt av Høyesterett i avdeling – et flertall på tre dommere – i HR-2025-1142-A**. Formålet om å sikre forutsigbare og lave sakskostnader i småkravsakene kunne etter

flertallets syn ivaretas av den generelle utmålingsbestemmelsen, jf. avsnitt 37:

«Slik jeg ser det, er § 10-5 andre ledd et uttrykk for en generell proporsjonalitetsbegrensning i småkravsaker. Begrensningen reflekterer både den lave tvistesummen og den forenklete behandlingen. Der flere parter fremmer eller blir møtt med det samme kravet i en småkravsak, er det derfor ved anvendelsen av § 20-5 første ledd naturlig å ta utgangspunkt i hva § 10-5 andre ledd ville ledet til om det bare var én part på den siden. Deretter må det gjøres tilpasninger som tar høyde for rimelige merkostnader som skyldes at det er flere parter på samme side. Hvis det er grunn til å tro at merarbeidet har vært beskjedent, for eksempel fordi partsgruppen har felles interesser, vil det normalt ikke være grunn til å tilkjenne sakskostnader som er vesentlig høyere enn hva som ville fulgt av § 10-5 andre ledd dersom det bare hadde vært én part på den siden.»

Mindretallet gikk på sin side inn for den motsatte løsningen, og jeg må innrømme at jeg har stor sans for mindretallets votum. Men inntil loven eventuelt endres, er det flertallets syn som gir uttrykk for gjeldende rett.

Nøkkelavsnitt: 23–33 og 37.



Strafferett II: Straffutmåling for terrortrusler

I **HR-2025-1226-A** hadde en ung kvinne over en periode på halvannen måned sendt til sammen 16 brev og e-poster med trusler til 12 forskjellige offentlige og private institusjoner. Blant annet ble det fremsatt generelle drapstrusler mot «alle mulige mål». To av brevene inneholdt i tillegg et hvitt pulver. E-postene inneholdt også GPS-koordinater til steder som hadde tilknytning til adressatene. For dette var hun domfelt for terrortrusler, jf. straffeloven § 134. Høyesterett kom til at truslene ikke skulle anses som 16 selvstendige overtredelser, men som ett sammenhengende straffbart forhold. Om straffutmåling for terrortrusler uttales generelt i avsnitt 41–42:

«Ved straffutmålingen må det – her som ellers – tas **utgangspunkt i krenkelsens art, omfang og alvor, samt graden av subjektiv skyld**. Terrorforbrytelser omfatter handlinger av så vidt ulik karakter og alvorlighetsgrad at det **ikke kan angis noe normalstraffenivå**. For det første bør det ses hen **til hva slags terrorforbrytelse det trues med, herunder hva strafferammen er dersom en slik terrorforbrytelse fullbyrdes**. Videre må det etter mitt syn tas hensyn til **innholdet i den aktuelle trusselen, hvilke interesser som trues, hvor reell trusselen framstår, og hvor alvorlige konsekvenser trusselen har eller kunne ha fått**.»

Dersom det hadde dreid seg om én **enkelstående handling**, ville straffen ha vært **«fengsel i syv til åtte måneder»**, likevel slik at straffen handlingene som involverte brev med hvitt pulver ville ha ligget

noe over dette, jf. avsnitt 52. **Det samlede utgangspunktet for straffutmålingen, de 16 truslene, var «fengsel i tett opp mot tre år»**, se avsnitt 55. Av flere grunner, men særlig formildende omstendigheter i form av uforbeholden tilståelse, ble straffen satt til fengsel i to år.

Merk ellers avsnitt 61 om betydningen av lang saksbehandlingstid i saker som etterforskes av PST:

«Jeg mener det ikke kan være grunnlag for en reduksjon i straffen grunnet lang saksbehandlingstid. Riktignok tok det drøyt seks måneder fra avhøret av [domfelte] til PST sendte saken til statsadvokaten med forslag om påtaleavgjørelse. **Men det særlige ansvaret PST har etter politiloven § 17 b første ledd nr. 5 for å etterforske visse terrorlovbrudd, må etter mitt syn innebære at PST gis rom til å etterforske slike handlinger relativt bredt uten at det nødvendigvis leder til fradrag i straffen som formildende omstendighet**. Trusselbildet har lenge vært vurdert som komplekst, jf. blant annet Meld. St. 21 (2012–2013) Terrorberedskap, side 29–30, der det heter at enkeltpersoner og små miljøer som opererer uavhengig av de organiserte miljøene, representerer en stor utfordring. I saken her mente PST det blant annet var nødvendig å undersøke om det var flere gjerningspersoner involvert, og om [domfelta] sårbarheter var utnyttet av andre aktører, herunder fremmed etterretning.»

Nøkkelavsnitt: 19, 22–23, 32, 41–42 og 52–55.



Erstatningsrett I: Oslo

kommune ikke erstatningsansvarlig etter stupeulykke

Saken i **HR-2025-1055-A** har fått mye medieomtale. En mann gjorde et «militærstup» fra Tomtekaia i Oslo. Han traff en betongmatte over et fjernvarmerør som lå under vann og ble sterkt skadet. Kaia eies og er opparbeidet for allmennheten av Oslo kommune. Det var varslet med skilt om grunt vann og advart mot stuping.

Mannen krevde erstatning av kommunen, og påberopte både **arbeidsgiveransvaret i skadeserstatningsloven § 2-1** og **det ulovfestede objektive ansvaret**. **Både tingretten og lagmannsretten mente at kommunen var delvis erstatningsansvarlig, men Høyesterett kom til motsatt konklusjon**.

Etter Høyesteretts syn var det altså ikke uaktsomt av kommunen å unnlate å sikre kaia bedre mot stupeulykker. Det var heller ikke uaktsomt å unnlate å varsle bedre om risikoen. Særlig ble det lagt vekt på at området ikke var opparbeidet som en badeplass, og at kommunen hadde rimelig grunn til å forvente at besøkende gjorde egne undersøkelser om vanndybden og bunnforholdene før de eventuelt stupte. Skiltingen var tilstrekkelig egnet til å hindre stuping.

Ved vurderingen av det objektive ansvaret ble det særlig lagt vekt på at risikoen for slik ulykke ikke var ekstraordinær nok sammenlignet med den risiko man ellers møter i sjønære områder.

Dommen er leseverdig for alle som jobber med erstatningsrett, først og fremst fordi den sammenfatter de sentrale reglene på en god måte. Men også de konkrete vurderingene er instruktive.

Nøkkelavsnitt: 34, 38–42 og 46.



Erstatningsrett II: Anvendelse

av reglene om erstatning utenfor kontraktsforhold ved tap som i utgangspunktet er oppstått i kontrakt

I en artikkel i festskriftet til Nils Nygaard, som ble utgitt tilbake i 2002, skrev Kåre Lilleholt: «Skiljet mellom skadebotreglar i og utafor kontraktsforhold er eitt av desse faglege såpestykkka som vi av og til trur at vi har fått tak på, men som smett ut av hendene på oss når vi skal feste grepet.» Denne uttalelsen kan nok mange kjenne seg igjen i, og i alle fall lagdommerne som fikk sin dom opphevet i **HR-2025-1115-A**.

En privatperson hadde fått oppført et boligbygg. Etter ferdigstillelse ble det avdekket så vesentlige feil ved brannsikringen at bygget måtte rives og oppføres på nytt. Saken for Høyesterett gjaldt erstatningskrav fra privatpersonen som byggherre mot et selskap som drev virksomhet som rådgivende ingeniør. Selskapet hadde utført oppdrag for underentreprenører, men stod ikke i noe kontraktsforhold med byggherren. Kontraktene byggherren inngikk ble regulert av bustadoppføringslova, som har egne regler om direktekrav. Lagmannsretten bygde imidlertid på alminnelige regler om erstatning utenfor kontraktsforhold. Med grunnlag i disse reglene påla lagmannsretten det saksøkte selskapet erstatningsansvar, men lagmannsretten hadde – etter Høyesteretts syn – i liten grad gått inn på hvilken allmenn handlenorm som var brutt, og hva som eventuelt var grunnlaget for å konstatere en slik norm. I stedet hadde lagmannsretten konstatert en omsorgsforpliktelse som rimeligvis måtte følge av kontrakt. Og som nevnt stod ikke det saksøkte selskapet i noe kontraktsforhold med byggherren. Dermed var lagmannsrettens rettsanvendelse feil.

Nøkkelavsnitt: 43–45 og 54–56.



Nye lover i kraft

På Advokatbladet.no ble det 1. juli 2025 publisert en oversikt over lover som trådte i kraft 1. juli 2025. Lover som trådte i kraft 1. juli 2025 omtales derfor ikke her. Med denne reservasjonen har følgende lover trådt i kraft siden sist – det vil si i perioden 24. mai 2025 – 22. august 2025.

Justis- og beredskapsdepartementet

- Lov 20. desember 2023 nr. 110 om endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og **straffeprosessloven** mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del III (straffeprosessloven) ny § 184 b i kraft 15. august 2025.)
- Lov 4. april 2025 nr. 7 om endringer i **utlendingsloven** (tilpasninger som følge av nye SIS-forordninger mv.) (2. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 78 om endringar i **naturskadeforsikringslova** m.m. (ansvarsgrense og tilsyn med Norsk naturskadepool). (Delt ikraftsetting. Lovens del II og III i kraft 20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 79 om endringar i **rekonstruksjonslova** (forlenging av tida lova skal gjelde). (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 84 om endringer i **utlendingsloven** mv. (familieinnvandring m.m.) (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I § 43 i kraft 1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 85 om endringer i **grenseloven** og **utlendingsloven** mv. (gjennomføring av revidert grenseforordning). (Delt ikraftsetting. Del III i kraft 20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 87 om endringer i **politiloven** (bevæpning i daglig tjeneste). (20. juni 2025.)

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

- Lov 6. juni 2025 nr. 23 om endringer i **lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse (kostnadsforleingsavtale m.m.)** (6. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 35 om endringer i **integreringsloven** mv. (økt arbeidsretting og formell opplæring i introduksjonsprogrammet). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I § 1 første ledd andre punktum, § 12 andre ledd, § 30 andre ledd første punktum og § 48, samt opphevelse av § 40 tredje ledd tredje og fjerde punktum, endringsloven del II og endringsloven del III i kraft 20. juni 2025.)

Barne- og familiedepartementet

- Lov 14. mars 2025 nr. 3 om endringer i **trossamfunnsloven** (aktivitets- og antallskrav). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (trossamfunnsloven) § 5 første, fjerde og syvende ledd i kraft 1. juni 2025.)

Finansdepartementet

- Lov 23. april 2021 nr. 22 om endringer i **finansforetaksloven** mv. (verdiopapirisering og kreditorhierarki). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (finansforetaksloven) endringen i kapittel 11 avsnitt III i kraft 1. august 2025.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 60 om endringer i

finansmarkedslovgivningen

- (samleproposisjon). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (verdiopapirhandelloyen) endringen i § 17-1 første ledd bokstav m i kraft 1. august 2025.)
- Lov 10. april 2025 nr. 11 om endringer i **finansforetaksloven** mv. (syntetisk STS-verdiopapirisering mv.) (1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 49 om endringer i **aksjeloven**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 50 om endringer i **Norfundloven**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 51 om endringer i **offentleglova**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 52 om endringer i **allmennaksjeloven**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 53 om endringer i **lov om Folketrygdfondet**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 54 om endringer i **sentralbankloven**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 55 om endringer i **lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 58 om endringar i **skatteloven**. (20. juni 2025, likevel slik at del II trådte i kraft 20. juni 2025 med virkning fra og med inntektsåret 2025 og del III trådte i kraft 20. juni 2025 med virkning fra 1. juli 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 59 om endringar i **skatteforvaltningsloven**. (20. juni 2025, likevel slik at del II trådte i kraft 20. juni 2025 med virkning fra og med skatteåret 2026.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 60 om endringar i **eigedomsskattelova**. (20. juni 2025 med virkning fra og med skatteåret 2026.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 61 om endringer i **folketrygdloven**. (20. juni 2025 virkning fra og med inntektsåret 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 62 om endring i **helseforetaksloven**. (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 63 om endringer i **skattebetalingsloven**. (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 64 om endringer i **skatteforvaltningsloven**. (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 20. juni 2025.)

Forsvarsdepartementet

- Lov 20. juni 2025 nr. 66 om **informasjonstilgang m.m. for Utvalget for evaluering av etterretningstjenesteloven**. (20. juni 2025.)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Lov 20. desember 2024 nr. 96 om abort (**abortloven**). (1. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 74 om endringer i **helsetilsynsloven** mv. (ny meldeordning i helse- og omsorgstjenesten). (Delt ikraftsetting. Endringen i spesialisthelsetjenesteloven

§ 7-1, jf. lovvedtaket del II, endringen i helse- og omsorgstjenesteloven § 12-3 andre ledd, jf. lovvedtaket del IV og endringen i helsetilsynsloven § 8 første ledd, jf. lovvedtaket del VI, i kraft 20. juni 2025.)

Klima- og miljødepartementet

- Lov 6. juni 2025 nr. 24 om endringer i **forurensningsloven** (grensekryssende transport av avfall og differensierte avfallsgebyrer. (6. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 90 om endringer i **klimaloven** (klimamål for 2035). (20. juni 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 91 om endringer i **klimakvoteloven** (utvidet virkeområde – nytt klimakvotesystem m.m.) (20. juni 2025.)

Kunnskapsdepartementet

- Lov 31. mai 2024 nr. 26 om endringer i **lov om fagskoler** (institusjonsakkreditering for fagskoler mv. (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I § 14 a i kraft 1. august 2025.)
- Lov 23. mai 2025 nr. 16 om endringer i **opplæringslova** og **privatskolelova** (utvidelse av adgangen til fysisk innngripen. (1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 98 om endringer i **opp-læringslova**, **privatskolelova** og **barnehageloven** (individregistre over barn i barnehager og grunnskoleopplæring, overtredelsesgebyr m.m.) (1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 99 om folkehøgskoler (**folkehøgskoleloven**). (Delt ikraftsetting. Loven §§ 1 til 10, §§ 12 til 15 og §§ 18 til 24 i kraft 1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 101 om endringer i **universitets- og høyskoleloven**, **fagskoleloven** og **studentsamskipnadsloven** (ekstraerverv, innstillingsutvalg mv.) (1. august 2025.)

Nærings- og fiskeridepartementet

- Lov 20. juni 2025 nr. 108 om endringer i **støtteprosessloven** (virkeområde). (1. august 2025.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 110 om endringer i **lov om skipssikkerhet**. (1. august 2025.) Samferdselsdepartementet
- Lov 20. juni 2025 nr. 111 om endringer i **yrkestransportloven** mv. (drosjetilbud, internkontroll, kontrollutrustning og tilknytning til sentral). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del II i kraft 20. juni 2025.)

Utenriksdepartementet

- Lov 6. juni 2025 nr. 22 om endringer i **lov om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v.** (forskriftshjemmel til gjennomføring av kortvarige FN-arrangementer). (6. juni 2025.)

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning



- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnent og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

JUS – Juristenes utdanningsenter

Årlige møteplasser

Årlige kurs gir mulighet til å diskutere aktuelle problemstillinger med kollegaer.

DET ÅRLIGE KURSET I FAMILIE- OG ARVERETT

Temaene spenner fra generasjonsskifte av eiendom og samboeres rettsstilling, til gjensidige testamenter, tinglysing og felleseieskifte.

Tid: 16.–17. oktober **Sted:** Sandefjord **Pris:** 7100 kroner

DET ÅRLIGE PERSONVERNKURSET

Temaer er blant annet overføringer til USA, hvordan dagens trussel- og risikobilde påvirker informasjonssikkerhet og personvern, og oppdatering fra Personvernemnda.

Tid: 23.–24. oktober **Sted:** Sandefjord **Pris:** 7100 kroner

DET ÅRLIGE HELSERETTSKURSET

Gir oversikt over lov- og forskriftsendringer, lovforslag og ny rettspraksis, og forsvarlig tjenestetilbud, arbeidsmiljø, retten til omsorg etter artikkel 8 og nytt fra Sivilombudet.

Tid: 23.–24. oktober **Sted:** Larvik **Pris:** 7100 kroner

DET ÅRLIGE PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETTSKURSET

Sentrale avgjørelser og lovendringer og temaer som forretningshemmeligheter i IP-saker, arbeidstakeroppfinnelser, etterligningsvern, bruksplikt for varemerker og tiltak mot piratkopier.

Tid: 28.–29. oktober **Sted:** Larvik **Pris:** 7100 kroner

DET ÅRLIGE KONTRAKTSRETTSKURSET

Kontraktsutforming, konkludent adferd og heving av inngåtte avtaler, samt rettspraksis og utvikling i kontraktsretten.

Tid: 5. november **Sted:** Oslo **Pris:** 5150 kroner

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen

Norges første rettssakseksamen

Den 1. september arrangerte JUS rettssakseksamen for tretti advokatfullmektiger på et hotell i Oslo. Det nye tilbudet skal gjøre det enklere og raskere å få bevilling, og også styrke det faglige utbyttet.

Eksamen består av en ukes skriftlig saksforberedelse til en fiktiv sak, og avsluttes med en fire timer lang hovedforhandling. Kandidatene får én dommer og én advokat som sensor. Neste eksamen skjer 1. desember.



Forfattere: Bergljot Webster, Kaja Moen Welo, Henrik Westborg Smiseth

Forlag: Universitetsforlaget

Antall sider: 336

Pris: 1699 kroner

Advokatloven

Lovkommentar

Advokatlovutvalgets leder, høyesterettsdommer Bergljot Webster, har sammen med utvalgssekretærene Kaja Moen Welo og Henrik Westborg Smiseth forfattet en lovkommentar til advokatloven. De to er henholdsvis lovrådgiver i lovavdelingen i Justisdepartementet og dommer i Borgarting lagmannsrett.

Lovkommentaren inneholder en grundig omtale av hver enkelt bestemmelse og omfattende henvisninger til praksis og forarbeider, skriver forlaget.

«Når det vedtas en ny lov, vil det nødvendigvis være en rekke spørsmål som ikke er belyst i praksis, og heller ikke i forarbeider eller andre rettskilder. Den første utgaven av lovkommentaren vil bære et visst preg av dette. Etter hvert som loven har fått virke i praksis, tar vi sikte på å oppdatere kommentaren på Juridika.no, skriver forfatterne i forordet.

I bokens 15 kapitler gjennomgå alle lovbestemmelsene. Boken inneholder også en litteraturliste, et lovregister, et domsregister og et stikkordregister.



Redaktører: Anne Hellum, Andrea Vige Grønningsæter, Mira Sofie Stokke og Frøydis Patursson

Forlag: Gyldendal

Antall sider: 413

Pris: 775 kroner

50 år i frontlinjen for kvinners rettigheter Festskrift for Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Boken er utgitt i forbindelse med JURKs femtiårsjubileum, og inneholder tjue artikler forfattet av 26 ulike bidragsyttere, deriblant Iram Ali, Marit Halvorsen, Jon Christian Fløtstvik Nordrum, Tina Storsletten Nordstrøm, Tone Sverdrup og Aslak Syse.

Boken har fem deler: Tilbakeblikk. Samlivsbrudd, samværs- hindring og vold i nære relasjoner. Diskriminering. Helse og abort. Rettighetsinformasjon, rettslig mobilisering og rettspolitikk.

I bokens første artikkel; «Hvorfor trenger vi JURK og kvinneverretten i dag», skriver bokens fire redaktører at organisasjonen, med sitt praksisbaserte kvinneperspektiv, har bidratt til å endre den mannsdominerte rettskulturen som var dominerende på 1970-tallet.

«Feiringen av fremgangen finner sted ved inngangen til en ny tid», skriver de.

«I et globalt og nasjonalt landskap, hvor politiske og religiøse bevegelser som ser ulike grupper kvinners rett til selvbestemmelse og likestilling som en trussel mot familie- og samfunnsliv, er på fremmarsj, trenger vi JURK og kvinneverretten som aldri før.»

Boken kan lastes ned gratis via UiOs database, og finnes også i en innbundet versjon.

Disiplinærordningen på villspor



Av advokat KARI E. BREIREM,
Advokatfirmaet Kari Breirem, Ski

I 2024 ble jeg innklaget til Disiplinærnemnden på følgende grunnlag (sitat fra klagen):

«Vi henviser til RGA 3.1, 2. avsnitt. Advokat Kari Breirem har ikke ivaretatt mine interesser som klient ved at hun ikke har orientert om informasjon som hun viste om til meg. Ved at jeg ikke vil få dekket advokatkostnader., uavhengig av sakens utfall, ved behandlingen av saken i Diskrimineringsnemnda.»

Her mener klager at egne advokat-kostnader vil bli dekket uavhengig av sakens utfall og at Diskrimineringsnemnda dekker disse.

Disiplinærnemnden skriver følgende om denne problemstillingen:

«Klagen i denne saken gjelder imidlertid ikke at ikke Diskrimineringsnemnda selv dekker advokatkostnader. En slik misoppfatning fra klager ville ikke advokaten hatt ansvar for i denne saken.»

Disiplinærnemnden konkluderer altså med at klager har en misoppfatning som jeg ikke har ansvar for. Da skulle man tro at jeg var frikjent. Men den gang ei; for nå begynner Disiplinærnemnden å konstruere de rene fantasipåstander uten rot i fakta. Nemnden skriver nemlig følgende i sin videre fremstilling:

«Klagen i denne saken gjelder imidlertid at Diskrimineringsnemnda er et lavterskeltilbud der det ikke skal være nødvendig å bruke advokat, og at det derfor normalt aldri vil tilkjennes erstatning for advokat-kostnader fra motparten i denne nemnden. Dette er også det som ble kommunisert av Diskrimineringsnemnda i brevet til advokaten av 15. februar 2024 som svar på advokatens oversendelse av oversikt over påløpte advokatkostnader.»

Disiplinærnemnda har åpenbart hatt en kortslutning. De faktiske forhold er nemlig slik:

- Jeg skrev **ikke** brev til Diskrimineringsnemnda om påløpte advokat-kostnader. Brev av 15. februar 2024 var riktignok stilet til meg da jeg fortsatt var klagers advokat på dette tidspunkt, men det var svar på brev fra klager av 9. februar 2024, sendt Diskrimineringsnemnda uten at jeg var kjent med det.

- I brev av 15. februar 2024 ble det **ikke** kommunisert til meg fra Diskrimineringsnemnda at bruk av nemnda er et lavterskeltilbud.

- I brev av 15. februar 2024 ble det **ikke** kommunisert til meg fra Diskrimineringsnemnda «at det derfor normalt aldri vil tilkjennes erstatning for advokatkostnader fra motparten i denne nemnden.»

”

Disiplinærnemnden konkluderer altså med at klager har en misoppfatning som jeg ikke har ansvar for. Da skulle man tro at jeg var frikjent.

Derimot skrev Diskrimineringsnemnda i brev av 15. februar 2024 som nevnt stilet til meg, og som var svar på brev av 9. februar 2024 fra klager, følgende om advokatkostnader:

«Vedlagt dette brevet følger også et brev fra xxx med oversikt over advokatutgifter som hun har hatt så langt, og som vi forstår hun krever erstattet fra kommunen. Erstatningskravet er ikke nærmere konkretisert. Det er gratis å få behandlet en sak i Diskrimineringsnemnda, og det er ikke nødvendig å bruke advokat. **Den som klager kan velge å bruke advokat, men utgiftene må dekkes selv.** (Min utheving)»

Diskrimineringsnemnda sier her at advokatkostnadene ikke dekkes av nemnda og at klager har en misoppfatning slik også Disiplinær-

nemnda ga uttrykk for som omtalt ovenfor.

Jeg ble likevel felt etter RGA 3.1.2 ved vedtak av 13. desember 2024 som lyder slik:

«Advokat Kari Breirem har opptrådt i strid med Regler for god advokatskikk punkt 3.1.2. For dette meddeles kritikk.

Advokat Kari Breirem tilpliktet å tilbakebetale til XX 49.063,00 kroner inkl. mva ekskl. renter innen tre uker etter mot-takelsen av Disiplinærnemndens beslutning. Ved eventuell forsinket tilbakebetaling svares forsinkelsesrente med den etter lov til enhver tid gjeldende rentesats.»

Dette vedtaket er helt uforståelig. Hvordan kan et angivelig seriøst organ som Disiplinærnemnda konstruere et slikt fantasiprodukt?

Ankemuligheten var avskåret som følge av endringer i disiplinærordningen. Da feilen var helt åpenbar tok jeg kontakt med Advokatklagenemnda som tok saken opp på ny. Nemnda igangsatte full saksbehandlingsprosess og involverte klager, noe som resulterte i en ny runde med uholdbare påstander. Til min store overraskelse avgjorde Advokatklagenemnda saken på ny med samme resultat som Disiplinærnemnda, og henviste meg til domstolen.

Så — for å si det med Ibsen; når utgangspunktet er som galest, blir resultatet titt originalest. Eller for å sette «Disiplinærordningen» inn i folkeeventyrsammenheng: Klippe, klippe sa kjerringa — hu lå stein dau ovafor fossen.

For øvrig ble saken omtalt i Advokatbladet på det samme uriktige grunnlag som Disiplinærnemnda og deretter Advokatklagenemnda la til grunn.

Jeg kan med min beste vilje ikke belaste domstolen med dette tøvet, men jeg vil tro at saken interesserer Advokatbladets lesere. Da oppnår jeg i hvert fall å rette oppmerksomhet mot to helt uforståelige avgjørelser, og muligens også bidra til at de impliserte kan få et snev av ettertanke. I lys av saksbehandlingen i denne saken er det all grunn til å stille spørsmål ved advokaters rettssikkerhet i forhold til disiplinærordningen. •

Et nytt og viktig skritt i riktig retning for rettshjelpssatsen!

Den avtalte forskriften om årlig justering av den offentlige rettshjelpssatsen er et paradigmeskifte i arbeidet for å sikre god advokatbistand i disse viktige sakene. La meg takke justisminister Astri Aas-Hansen for det gode samarbeidet og innsatsen for å få denne på plass.

Takk også til alle advokatene som lojalt bidro til Advokatforeningens aksjon i fjor. Og ikke minst vil jeg takke Mette Yvonne Larsen og Forsvarergruppen samt alle advokater som arbeider på rettshjelpssatsen for bidraget til at vi endelig fikk den avtalte prisreguleringen på plass, litt på overtid.

Underreguleringen av den offentlige rettshjelpssatsen har ridd det norske rettssamfunnet som en mare i flere tiår. Straffesaker og sivile saker med stor menneskelig og velferdsmessig betydning er blant de viktigste sakene rettsvesenet vårt skal håndtere. Disse sakene er ofte vanskelige, og konsekvensene av justisfeil kan være enorme. Bistand fra gode, erfarne advokater er derfor svært viktig i nettopp disse sakene.

I opposisjon har de fleste politiske partier derfor argumentert for at rettshjelpssatsen må gjøres bærekraftig. I posisjon har de imidlertid prioritert andre ting. De siste tjue årene har rettshjelpssatsen derfor gjennomgått en realnedgang, mens en gjennomsnittlig årslønn har hatt en realoppgang på tretti prosent i samme periode.

De problemer dette har skapt, ble forsterket av den dagjeldende reguleringens uforutsigbarhet. For advokater som jobber på rettshjelpssatsen har det vært umulig å legge trygge planer for rekruttering og drift, for ingen har ant hva satsen blir neste år, om tre år, om fem år. Noen få ganger har justeringen vært nær bærekraftig, som regel har den vært langt lavere enn det. Utrolig nok har den også vært kroner null.

Det eneste som har økt jevnt og trutt gjennom alle disse årene, er frustrasjonen blant forsvarere, bistandsadvokater og andre advokater som tar saker på rettshjelpssatsen. Mange har valgt sakene helt bort. Andre har justert klientporteføljen, og tar flere saker som fak-

tureres etter markedspris. Heldigvis har mange også bitt tennene sammen og jobbet videre med saker innenfor rettshjelpsordningen. Disse sakene er givende og viktige, og mange advokater tar dem som en del av sitt samfunnsansvar.

Den ordningen som Advokatforeningen og regjeringen nå er enige om, og herunder forskriften om prisjustering, løser ikke alle problemer. Satsen heves ennå ikke til det nivået det uavhengige Salærrådet mener må til for å gjøre den bærekraftig, men

den heves mer enn vi er vant til. Og den forskriftbaserte justeringen gjøres langt mer forutsigbar, noe som selvsagt betyr mye. Avtalen legger et godt gulv for retts-sikkerheten i disse sakene. Nå kan vi jobbe videre for å løfte satsen derfra. •

”

Det eneste som har økt jevnt og trutt gjennom alle disse årene, er frustrasjonen blant forsvarere, bistandsadvokater og andre advokater som tar saker på rettshjelpssatsen.

Siri Teigum

SIRI TEIGUM
leder i Advokatforeningen
ste@thommessen.no





Kontoret har flyttet seg hjem, til hytta, eller hvor som helst. Nå tilbyr enkelte advokatselskaper trening i arbeidstiden, kaffebar, kvalitetsmat og massasje for å lokke folk tilbake til kontoret. Foto: BlokPhoto, Istock

De ansatte synes muligheten for hjemmekontor er viktig, viser en rundspørring Advokatbladets har gjort til tjuve advokatfirmaer rundt om i landet. Få firmaer stiller konkrete krav til oppmøte.

TEKST: THEA N. DAHL

Dette spurte vi om:

- 1. Hva er selskapets retningslinjer for bruk av hjemmekontor?
- 2. I hvor stor grad brukes det?
- 3. Flere arbeidsgivere stiller nå krav til fysisk oppmøte: Er dette aktuelt hos dere?
- 4. Hvilken effekt har bruk av hjemmekontor hatt på arbeidsmiljøet?
- 5. Er muligheten for hjemmekontor viktig for de ansatte?

FIRMA	Krav om individuell avtale		Egne regler for hjemmekontor		Viktig for de ansatte	
	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI
Wikborg Rein	✓		✓		✓	
Wiersholm		✗		✗	✓	
Haavind		✗	✓		✓	
Selmer		✗		✗	✓	
DLA Piper		✗		✗	✓	
Ræder Bing		✗	✓		✓	
Hjort		✗		✗	✓	
Bull	✓			✗	✓	
Føyen		✗	✓		✓	
Glittertind		✗		✗	✓	
Sulland		✗		✗	✓	
Legalis	✓		✓		✓	
Thallaug		✗		✗	✓	
Harris		✗	✓		✓	
Haver		✗		✗	✓	
Østgård		✗		✗	✓	
Thommessen		✗	✓		✓	
CMS Kluge		✗	✓		✓	
Advokatene på Storkaia		✗		✗	✓	
Pretor		✗		✗	✓	
SUM:	3	17	8	12	20	0

Tabell: Grafikk Advokatbladets undersøkelse

Advokatbladet har kontaktet tjuve advokatfirmaer av ulik størrelse for å ta tempen på hva som er status for bruk av hjemmekontor i advokatbransjen.

Alle som svarte, er enige om at muligheten for hjemmekontor, altså fleksibilitet, er viktig for de ansatte. Alle oppfordrer til fysisk tilstedeværelse på kontoret, men svært få stiller konkrete krav til fysisk oppmøte.

Kun drøye ti prosent av virksomhetene mener det er nødvendig med individuelle skriftlige avtaler om hjemmekontor, mens rundt seksti prosent mener det ikke er nødvendig å regulere bruken av hjemmekontor i det hele tatt. Det er også svært få som måler den faktiske bruksfrekvensen. Det er frihet under ansvar som rå.

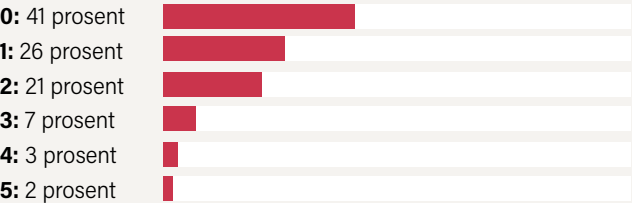
«Alle» er enige om at fysisk tilstedeværelse er viktig for arbeidsmiljøet og kulturen, men svært få – om noen i det hele tatt – mener hjemmekontor har negativ innvirkning på arbeidsmiljøet. Daglig leder i Legalis, Tonje Skjelbostad, oppsummerer det slik:

– En personlig hypotese er at for mye hjemmekontor kan bidra til en svekkelse av arbeidsmiljøet og fellesskapet på sikt. For den enkelte kan for mye hjemmekontor også gjøre den ansatte mer frakoblet kolleger og arbeidsplassen, sier hun. •

Bruken synker

Andelen som ikke bruker hjemmekontor, har økt siden 2024, ifølge undersøkelsen «Arbeidsplass for fremtiden» fra februar i år, gjort av Entra og Epicenter. Ett tusen kontoransatte i ulike bransjer i Oslo-regionen ble blant annet spurt om sitt forhold til hjemmekontor.

DAGER MED HJEMMEKONTOR I VANLIG UKE



INNFØRT OBLIGATORISK KONTORTID SISTE 12 MND



Kilde: Entra / Epicenter

LES SVAR FRA DE 20 FIRMAENE I RUNDSPØRKRINGEN

BULL
Mona Kjenner Andersen, kommunikasjonssjef
– Hovedregelen er at man arbeider fra kontoret. Det er viktig for samarbeid, god oppdragsflyt og kultur. Samtidig har vi rom for fleksibilitet. De aller fleste er til stede på kontoret, og vi har ikke eksakte tall på bruk av hjemmekontor. Det brukes generelt sett ved behov og etter avtale med nærmeste leder.

DLA PIPER
Camilla Wollan, managing partner
– Kontoret er hovedbasen for vårt arbeid. Vi har en fleksibel ordning for hjemmekontor som er basert på vår internasjonale policy «Worksmart +». Ansatte kan jobbe hjemmefra ved behov, men vi vektlegger ansvarlighet, tilgjengelighet og god kommunikasjon. Det det er ikke uvanlig at ansatte jobber hjemmefra én eller flere dager i uken.

FØYEN
Silia Bakke, HR-sjef
– Vi legger stor vekt på å skape et godt arbeidsmiljø ved å kombinere fleksibilitet med tilstrekkelig fysisk tilstedeværelse for å bygge fellesskap og kultur. Vi har ingen fast ordning og hjemmekontor benyttes kun sporadisk. Vi opplever at balansen er god i dag og de ansatte verdsetter fleksibiliteten.

GLITTERTIND
Emanuel Feinberg, managing partner
– De fleste bruker kun hjemmekontor unntaksvis. Enn så lenge fungerer frihet under ansvar godt, så vi har ikke hatt behov for retningslinjer. Fleksibilitet betyr mye for enkelte, særlig de som har mindre barn.

HARRIS
Olav Pedersen, managing partner
– Vi ønsker at de ansatte skal ha fleksibilitet. Det er viktig. Samtidig er bedriftskul-

tur, samhandling, kompetansebygging og erfaringsutveksling viktig. Det krever tilstedeværelse. Det er ønskelig at hjemmekontor ikke overstiger to dager i uken. Dette er ikke noe problem og vi har ingen streng telling på dette.

HAYER
Sven Anders Drangsholt, daglig leder
– Vi har ikke hatt behov for å utarbeide skriftlige retningslinjer om bruk av hjemmekontor. De ansatte vet at muligheten er der, setter pris på den og benytter den ved behov.

PRETOR
Rasmus Brodtkorb, managing partner
– De ansatte verdsetter at de har fleksibilitet. Vi har ingen absolutte retningslinjer for bruk av hjemmekontor, men har uttalt at vi setter pris på fysisk tilstedeværelse.

TEMA HJEMMEKONTOR

RÆDER BING

Tone Kaarbø, managing partner

– Vi ønsker at de fleste arbeider på kontoret. Det er viktig for både utviklingen av kulturen og den enkelte medarbeider. Samtidig er det forståelse for at det kan være praktisk med hjemmekontor, og vi er positive til at det arbeides hjemmefra når det er hensiktsmessig for den enkelte.

SULLAND

Henriette Willix, daglig leder

– Våre ansatte har dynamiske og travle arbeidshverdager, og er ofte på farten i eksempelvis retten, avhør eller nemndsmøter. Advokatyrket er en utpreget selvstendig rolle hvor du må være fleksibel. Utfra dette har ikke vi sett behov for å regulere bruken av hjemmekontor. Arbeidstaker og arbeidsgiver gir hverandre fleksibilitet.

ADVOKATENE PÅ STORKAIA

Magnhild Pape Meringen, daglig leder

– Vi har ingen retningslinjer for hjemmearbeid og det er opp til den enkelte advokat hvor mye de vil ha hjemmekontor. Muligheten for det er viktig for å kunne være fleksibel som advokat. Etter at pandemien var over, har ingen av advokatene hos oss ønsket å ha hjemmekontor.

ØSTGÅRD

Brynjar Østgård, partner

– Vi har ingen konkrete retningslinjer. Når det passer og er hensiktsmessig, kan den enkelte ansatte arbeide hjemmefra i en viss utstrekning. Det vil si en dag eller to, nå og da.

THALLAUG

Aslak Runde, partner

– Vi åpner for kortvarig og sporadisk arbeid hjemmefra, men alle skal for det vesentlige være fysisk til stede i kontorets åpningstid. Det er opp til den enkelte å praktisere dette fornuftig innenfor denne rammen. Den enkelte advokat innrømmes med andre ord en ikke ubetydelig frihet til å styre sin egen arbeidshverdag så lenge man stort sett er til stede på kontoret.

WIKBORG REIN

Cecilia Mathisen, head of people & culture

– Det er stor variasjon i bruk av hjemmekontor og generelt ser vi at det er mer utbredt blant de som har jobbet noen år. Behovene er ofte relatert til reisevei og familiesituasjon. Vi ønsker å være fleksible, samtidig som vi skal sikre god drift og

Øverst fra v. Anne Bogen, Aisha Rana, Sven Anders Drangsholt, Tonje Skjelbostad, Tone Kaarbø og Brynjar Østgård. Nederst fra v. Rasmus Brodtkorb, Camilla Wollan, Emanuel Feinberg, Henriette Willix, Olav Pedersen og Silia Bakke. Foto: Advokatblaet / Selskapene



et godt arbeidsmiljø for alle. Dersom en ansatt ønsker å jobbe hjemmefra mer enn tre dager per måned, kreves det en skriftlig avtale. Det gjøres en individuell vurdering basert på den enkeltes og organisasjonens behov. Man kan få innvilget opptil to dager hjemmekontor per uke.

WIERSHOLM

Christine L. Lindberg, kommunikasjonssjef

– Vi har ikke en fast, formalisert ordning for hjemmekontor, men oppmuntrer alle ansatte til å tilbringe arbeidsdagen sin på kontoret. Hos oss er det derfor rom for å jobbe hjemmefra når det er praktisk eller effektivt, eller i faser av livet hvor en dag eller to på hjemmekontor gjør at arbeidsdagen går bedre opp. Muligheten for hjemmekontor blir verdsatt, men det er fellesskapet på kontoret som er selve hovedarenaen vår.

THOMMESSEN

Anne Bogen, HR-sjef

– Medarbeiderne har mulighet til å benytte hjemmekontor ved behov, innenfor rammen av en fleksibel 3:2-ordning som vil si inntil to dager i uken på hjemmekontor. Denne fleksibiliteten blir satt pris på – særlig av ansatte med små barn – og oppleves som et attraktivt gode i hverdagen.

SELMER

Jannike Holtedahl, kommunikasjonssjef

– Hovedarbeidsstedet er våre kontorer, men medarbeidere har mulighet til å jobbe hjemmefra når det er hensiktsmessig. Vi har valgt ikke å detaljregulere hvor ofte ansatte kan benytte seg av hjemmekontor.

LEGALIS

Tonje Skjelbostad, daglig leder

– Vår hovedregel er arbeid skal utføres på kontoret, men at man kan ta hjemmekontor ved behov etter avtale med nærmeste leder. Føringen er to dager hjemmekontor i uken. I stor grad er det frihet under ansvar her, og vi ser at de som jobber godt også jobber godt på hjemmekontor.

HJORT

Aisha Rana, markedskonsulent

– Vi gir våre medarbeidere frihet til selv å vurdere hva som passer best ut fra arbeidsoppgaver og behov. Vi ser at kontoret benyttes aktivt, og at det er høy tilstedeværelse. Vi opplever også at fleksibilitet er et sentralt tema for jobbsøkere, og at muligheten til å velge arbeidssted selv er attraktivt.

HAAVIND

Kristine Lloyd, HR-direktør

– Vi ønsker å tilrettelegge for fleksibilitet i hverdagen og våre medarbeidere kan benytte seg av hjemmekontor sporadisk og ved behov. I den årlige medarbeiderundersøkelsen spør vi spesifikt om behov for å jobbe hjemmefra og vi opplever at vi møter behovet i organisasjonen når det gjelder dette.

CMS KLUGE

Bjørnar Alterskjær, managing partner

– Våre retningslinjer gir rom for individuelle behov. Hjemmekontor brukes jevnlig hos oss, men omfanget varierer mellom avdelingene og de enkeltes behov. Vi ser at de fleste prioriterer å være på kontoret, men at mange benytter muligheten til hjemmekontor innimellom når det passer best.

- Kontoret er viktig for kunnskapsdelingen

– En av fordelene med å være internadvokat er nærheten til forretningen. Dette gir oss en unik mulighet til å forstå oppdragsgivernes utfordringer. Mye av denne fordelene kan svekkes dersom vi ikke er på kontoret, sier Audun Moen.

TEKST: VIKTOR KASA

Audun Moen er juridisk direktør i DNB og leder av Advokatforeningens internadvokatutvalg. Han sitter også i foreningens hovedstyre. Å møtes fysisk styrker både samarbeid og fellesskap, mener han.

– Vi setter stor pris på at de som har mulighet, kommer på kontoret. Å møtes er viktig for hvordan vi samarbeider, og for å utvikle en felles kultur. Vi opplever at særlig nyansatte setter pris på å møte kollegene i hverdagen, og det er selvsagt viktig for det gode arbeidsmiljøet, sier Moen.

Hos DNB-advokatene arbeider det om lag 65 advokater og fem advokatfullmektiger. Tilstedeværelse på kontoret er viktig for alle, spesielt for kunnskapsdelingen, mener Moen.

– Mange seniorer vil kanskje si at det ikke er så viktig om de jobber hjemmefra eller fra kontoret. Men terskelen for at andre tar kontakt blir høyere, om de med mest erfaring jobber hjemmefra. Mest på kontoret blir best for flest, tenker vi.

Men døren er ikke lukket for hjemmekontor.

– Vi er fleksible. De ansatte kan jobbe opp til to dager hjemmefra i uken, om situasjonen tilsier det. Vårt inntrykk er at folk er mer og mer på kontoret, sier Moen.

GÅTT FRA TO TIL ÉN DAG

I Schibsted Media legal har advokatene i utgangspunktet fleksibilitet til å jobbe hjemme hvis man opplever det som mest effektivt, eller det passer best for den enkelte, forteller advokat Maj Hines. Hun er en av ni advokater i selskapet.

– Da jeg begynte, var avtalen at man kunne jobbe hjemmefra inntil to dager i uka. Jeg kjenner ikke til om alle ansatte har den samme avtalen, men den ordningen ble jo vanlig etter Covid. I re-



Audun Moen.
Foto: Nina Schmidt



Maj Hines.
Foto: Thea N. Dahl

aliteten praktiserer vi det sånn at de fleste er på kontoret daglig, og at man er hjemme maks én dag i uka. Det er i stor grad opp til den enkelte, sier Hines.

Ordningen fungerer bra, og det virker som at de fleste har lyst til å være på kontoret, mener Hines.

– Jeg tror at årsaken til dette, er at folk liker å sitte sammen og være en del av et fellesskap. Noen av de yngre har gitt uttrykk for at det ikke er så hensiktsmessig å sitte hjemme. En grunn kan jo være at det er en forventning fra leder eller arbeidsgiver at man er til stede, og at man ønsker å være fremoverlent og dedikert. •

”
Noen av de yngre har gitt uttrykk for at det ikke er så hensiktsmessig å sitte hjemme.

»



Vil binde sammen jobben og livet

I Wiersholm kan de ansatte delta i et såkalt life-konsept med fellestreninger og inspirasjon til personlig utvikling.

TEKST: THEA N. DAHL

Wiersholm etablerte konseptet «WiersholmLIFE» i 2020 med mål om sunn balanse, økt trivsel og utvikling.

— Det består av sosiale begivenheter, variert trening og aktiviteter, samt inspirasjon til personlig utvikling. Dette er på en måte alt vi gjør utenfor selve jobben, forteller kommunikasjonsjef Christine Liæker Lindberg.

— Konseptet bygger på vår overbevisning om at god helse, både fysisk og psykisk, gir mer engasjerte

og robuste kolleger — og et bedre arbeidsmiljø, sier Lindberg.

«WiersholmLIFE» er tredelt hvor det ukentlig tilbys fysiske aktiviteter, månedlig tilbys det sosiale aktiviteter, og kvartalsvis tilbys det aktiviteter som fremmer personlig utvikling.

Til sammen betyr det alt fra julebord og firmatur til løpegrupper, yoga, selvforsvarskurs, båtførerkurs, foredrag og andre kulturelle aktiviteter.

— Vi vet at ansatte har ulike ønsker og behov, og derfor har vi valgt å tilby et bredt spekter av initiativer gjennom hele året — slik at alle kan finne noe som passer for seg. •



”

Konseptet bygger på vår overbevisning om at god helse, både fysisk og psykisk, gir mer engasjerte og robuste kolleger – og et bedre arbeidsmiljø.

Wiersholm har fast trening hver tirsdag morgen, og veksler mellom styrketrening med Martin Laumann Ylven, yoga med Vibeke Klemetsen, løpetrening/HIIT-trening på Studio Jobbsprek og egne løpetreninger med interne Wiersholm-instruktører.





Hans Jørgen Bender anslår at hjemmekontor brukes under én dag i snitt per Selmer-ansatt. Her sammen med kommunikasjonssjef Jannike Holtedahl og kontorsjef Annett Stangø i kaffebaren «Skranken».

i Schjødts gamle lokaler i Vika. Her finnes det ingen regler for hjemmekontor. Ikke måles bruken heller.

— Vi kommer aldri til å ha egne regler for hjemmekontor. Det er ikke ønskelig å legge slike begrensninger på folks hverdag. Hvis vi kommer i en situasjon hvor vi synes noen bør være mer på kontoret, får vi heller snakke med den enkelte. Det å ha fellesregler for alle, blir urettferdig så lenge vi er forskjellige og har forskjellige behov, slår Bender fast.

— De beste tallene vi har på tilstedeværelse er antall porsjoner vi serverer til lunsj, forteller kontorsjef Annett Stangø.

— Mandag til onsdag er det godt over hundre — opp mot 130. Det vil si at så å si alle er på kontoret. Antallet daler litt på torsdager og fredager,

I flytteprosessen var det viktig å skape et kontor hvor de ansatte ville være. Mer sosialisering og bedre samhold. Tettere bånd. Resultatet er et mer levende og dynamisk kontorlandskap.

MINDRE HIERARKI

Med matservering tre ganger om dagen, flust av sosiale soner, egen kaffebar med barista, rundt femti stillerom, treningsrom og ukentlig massasje tilbud, håper Selmer å være et arbeidssted de ansatte ønsker å dra til.

— Vi er mer synlige for hverandre nå. Det har en stor side til det å være en god kollega, ta vare på alle og skape et godt miljø, sier Bander.

— Det åpne landskapet er også med å bryte ned hierarkiet, som gjør oss mer tilgjengelige. Det er færre og lavere terskler nå enn før. Når man kjenner hverandre godt, har det også positiv effekt på tilliten. •

inn i miljøet, kulturen og hvordan vi jobber. Det skjer på selve arbeidsplassen. Det betyr at vi, som er erfarne og har holdt på en stund, også må være her, sier han.

Årlig rulles rundt tju nyansatte inn i Selmer, men hittil i 2025 har selskapet ønsket velkommen til 33 nye kollegaer.

— Det er viktig at den erfarne ansatte tar innover seg at man har plikt til å bidra i opplæringen. Det er en del av rollebeskrivelsen man har som fast advokat og ikke minst som partner. Man har et helt tydelig opplæringsansvar.

FELLESREGLER URETTFERDIG

For snart to år siden flyttet Selmer inn

– Vi kommer aldri til å ha egne regler for hjemmekontor

Selv om Hans Jørgen Bender er avhengig av ansattes fysiske tilstedeværelse på kontoret for å få Selmer til å gå rundt, er det uaktuelt med andre regler for valg av arbeidssted enn «frihet under ansvar».

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Det å jobbe i et advokatfirma er hardt arbeid. Da er det fint å ha fleksibilitet til selv å bestemme hvor man er, når man kommer og når man går. Vi har full tillit til at våre ansatte gjør det de skal, og man trenger ikke alltid sitte på kontoret for å gjøre den jobben, sier managing partner Hans Jørgen Bender.

Bender legger samtidig ikke skjul på viktigheten av fysisk tilstedeværelse for vekst og verdiskapning, kultur og miljø og opplæring.

— Når du er helt nyansatt og begynner i Selmer, trenger du hjelp til å komme

«Nudger» folk til kontoret

— Jeg har ikke tro på mikro-management av hvordan folk skal jobbe, eller på detaljregulering av folks liv. Samtidig tror jeg helt genuint at det er fint å være sammen når man skal lære noe, sier Bjørnar Alterskjær i CMS Kluge.

TEKST: NINA SCHMIDT

Vi har tenkt mye på dette med hjemmekontor. Vi har aldri hatt noen helt klare regler på hvor mye man kan jobbe hjemmefra, men forsøker heller med litt «nudging» — litt sånn «kom på kontoret, vi vil gjerne ha deg her», sier managing partner Bjørnar Alterskjær.

I juni innviet selskapet sine nyoppussede kontorer på Aker brygge med en real fest. På programmet stod blant annet en liveopptreden av DeLillos.

I stedet for å ha faste regler, har selskapet forsøkt å gjøre kontoret til det kuleste stedet å være, forteller han.

— Vi har gjort noen endringer i hvordan vi ønsker å fremstå som advokatfirma. Vi hadde tidligere en klassisk møteromsavdeling, men nå har vi åpnet opp, og laget en større ekstern sone der vi kan invitere folk til oss på egne arrangementer.

Selskapet kan nå friste med lyse, åpne lokaler, egen storstue, god kaffe og personalrestaurant, spennende kunst og terrasse med fjordutsikt.

JUSS OG SKIKJØRING

Selskapet har også inngått en avtale med den kjente frikjøreren Nikolai Schirmer, som fra i høst vil bli å se i ulike reklamefilmer for advokatfirmaet.

— Jeg skal være ambassadør for selskapet og hjelpe med merkevarebygging og posisjonering. Jeg skal fortelle historier om hva som gjør dem spesielle og gode, sier Schirmer til Advokatbladet.

Schirmer lever av å lage film av frikjøring ned stupbratte fjellsider, og er to ganger kåret til «European Skier of the Year». Her hjemme har hans kritikerroste film Ski 2025 blitt satt opp på kinoer over hele landet i år. Mange kjenner han også fra TV-serien Eksponert, som ble vist på NRK i 2022, og ligger tilgjengelig i NRK TV-appen.

Avtalen kom i stand etter mange samtaler og møter mellom Schirmer og Kluges managing partner, Bjørnar Alterskjær, forteller han.

— Bjørnar er en glad fyr fra Nordland som opererer i en egen kvalitetsliga, slik jeg oppfatter det. Jeg har tilbragt en del tid sammen med han for å se om vi er en god match. Jeg opplever han som både veldig flink og veldig nede på jorda, og jeg synes det



er viktig at Kluge har en idé om at du skal kunne levere veldig høy kvalitet og likevel ha balanse i livet, sier Schirmer.

VIL IKKE VÆRE RIGID

Nettopp balanse er noe managing partner Alterskjær er opptatt av.

— Folk er i forskjellige livsfaser. Har du et møte i barnehagen klokka to, og har snakket med teamet om at du jobber hjemme i dag, så er det litt vanskelig å lage en klar regel om at det ikke går. Da blir man så rigid. Jeg skjønner arbeidsplasser som lager klare regler, men det er så fort gjort at du da dreper litt av fleksibiliteten, og det særlig i advokatbransjen, en bransje der folk jo jobber sykt mye uansett. Jeg har ikke lyst til å gjøre livet til noen vanskelige enn nødvendig, sier Alterskjær.

Han mener at firmaet får mye igjen for å være fleksible.

— Vi får mye goodwill tilbake. Folk tar opp laptopen når det trengs, eller svarer når en klient tar kontakt i ferien.

Etter mange diskusjoner frem og tilbake, har selskapets ledelse landet på at de ønsker at folk skal være på kontoret, men at den ikke vil tvinge noen.

— Men det er interessant å høre hvordan andre selskaper løser dette, for det er jo en balanse her, sier Alterskjær. •

Managing partner Bjørnar Alterskjær og frikjøreren Nikolai Schirmer på terrassen til CMS Kluge på Aker brygge.

” Jeg synes det er viktig at Kluge har en idé om at du skal kunne levere veldig høy kvalitet og likevel ha balanse i livet.

»

TRE UNGE OM HJEMMEKONTOR

— Lettere å få oppdrag om man er synlig

De verdsetter fleksibilitet i hverdagen, men ser flere fallgruver ved å jobbe mye hjemmefra.

TEKST: JONAS FOSAAS

For å beholde talenter i bransjen, er det avgjørende at vi gir ansatte og partnere fleksibilitet og mulighet til hjemmekontor, sier Sara Lamøy Engberg, styremedlem i Yngre Advokater i Oslo krets. Engberg er senioradvokat i Bull, og foretrekker selv å jobbe på kontoret.

— Men jeg tar gjerne hjemmekontor iblant hvis det gir mening, eller hvis jeg trenger et miljøskifte. Jeg har samtidig erfart at de gangene jeg drar på kontoret selv om jeg egentlig kunne tenkt meg hjemmekontor, så angrer jeg sjelden. Jeg merker hvor viktig det er for meg å se kollegaene mine hver dag, og hvor mye energi det gir i hverdagen.

Derfor mener hun det ikke er riktig å ha en fast policy som sier at alle kan ha to dager hjemmekontor i uken eller liknende.

— Et typisk eksempel på en situasjon der jeg tror det kan være fristende å ta hjemmekontor, men hvor jeg mener dette vil være kontraproduktivt, er hvis det er en lengre rolig periode for en ansatt. I en slik situasjon kan alle forstå at det frister med hjemmekontor, men etter min erfaring har det stor verdi å dukke opp på kontoret i slike perioder.

— Det er en realitet at det er lettere å få oppdrag hvis man er synlig. Kanskje møter man en kollega og havner i en diskusjon om en eller annen problemstilling, og vipps, så har det utviklet seg til et oppdrag, sier Engberg.

TRENING I ARBEIDSTIDEN

Også leder i YA, Astrid Rød, foretrekker kontoret. Hun er advokat i Legal24 i Oslo.

— Jeg er på kontoret så ofte jeg kan, da jeg er svært sosial, samtidig som jeg konsentrerer meg bedre. For meg er det viktig med en arbeidsgiver som viser tillit, men som også har tydelige forventninger.

Fleksibilitet i hverdagen har stor verdi, mener hun. — Særlig når jeg ønsker å besøke familien på Vestlandet, eller trene i arbeidstiden. Selv om jeg trives best med å være fysisk til stede, er det betryggende å vite at det er rom for tilpasning ved behov, sier Rød.

KAN VÆRE AVLASTENDE

Vetle André Mitchell Jensen er nestleder i YA nasjonalt og



Sara Lamøy Engberg, Foto: Bull



Vetle André Mitchell Jensen.



Astrid Rød, Foto: Viktor Kasa

”

Det er opp til den enkelte å utvise skjønn. Firmaet har et ønske om at flest mulig av de ansatte er fysisk til stede på kontoret av hensyn til det sosiale og det faglige.

VETLE ANDRÉ MITCHELL JENSEN

leder for YA i Sør-Rogaland. Han jobber med strafferett og kontrakts- og arbeidsrett i SjødinMeling. Selskapet har ingen faste retningslinjer for bruk av hjemmekontor, forteller han.

— Det er opp til den enkelte å utvise skjønn. Firmaet har et ønske om at flest mulig av de ansatte er fysisk til stede på kontoret av hensyn til det sosiale og det faglige.

— Selv er jeg mer effektiv på kontoret, og trives derfor i større grad med å være der. Men etter lengre rettssaker kan det oppleves som avlastende å kunne ta noen mer rolige dager på hjemmekontor. På dager hvor jeg i utgangspunktet står uten møter og har planlagt lesing eller skriving, prøver jeg å ta hjemmekontor.

Fleksibiliteten har stor verdi, mener han. — Etter tunge perioder oppleves hjemmekontor avlastende, og bidrar også til en større balanse mellom arbeid og fritid. Dette kommer i tillegg til muligheten for fysisk aktivitet i arbeidstiden på veldig rolige dager.

Men det er en grense for alt, påpeker han. — Flere dager med hjemmekontor på rad har jeg opplevd som uheldig for egen effektivitet. •



ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

24-192183TVI-TOSL/01

Ansvar etter oversittet meldefrist i forsikring

En advokat bistod med oppgjøret etter et entrepresesamarbeid. Motparten fremsatte erstatningskrav mot klienten som styreleder. Klientens styreansvarsforsikring ble ikke varslet om saken før utløpet av meldefristen. Advokaten ble ikke erstatningsansvarlig for fristoversittelsen.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Oslo tingrett avsagt 2. juli 2025 (sak 24-192183TVI-TOSL/01).

Bakgrunnen for saken var at selskapene A og B hadde inngått samarbeidsavtale i en entreprise ved oppføring av en transformatorstasjon. Selskapene skulle dele overskuddet likt. Selskap A skulle føre prosjektrengskapet og foreta bilagshåndtering. Sluttoppgjøret mot byggherren innebar over tre hundre millioner kroner i vederlag for arbeidene.

Selskap A og B ble ikke enige om fordelingen av overskuddet. Et sentralt tema var hvilke kostnader A kunne belaste i prosjektrengskapet.

Selskap A ble bistått av advokat E. Partene ble ikke enige, og selskap B tok ut søksmål mot selskap A. B fremmet også erstatningskrav mot styremedlemene i selskap A. Også styreleder C ble bistått av advokat E. Saken ble delt slik at foreldelse mv. ble behandlet først. A og C tapte denne delen av saken i lagmannsretten.

A og C byttet deretter advokat. Saken mot styreleder C ble senere meldt inn til Cs forsikringsselskap under styreansvarsdekningen. Forsikringsselskapet anførte da at saken var meldt inn for sent. Selskap A og styreleder C ble i lagmannsretten dømt til å betale cirka ti millioner kroner til selskap B i den etterfølgende rettssaken.

Styreleder C fremmet krav om er-

statning mot den tidligere advokat E og dennes advokatforetak. C anførte at de var erstatningsansvarlige siden forsikringsselskapet ikke ble varslet i tide. Advokaten avviste å være ansvarlig.

ANSVARSGRUNNLAG

Tingretten viste til at advokater er underlagt ulovfestet profesjonsansvar med en streng aktsomhetsnorm. Retten uttaler videre at det ikke er «...tvilssomt at det inngår i kjernen av advokatens omsorgsforpliktelse for klienten å undersøke om klienten er sikret på

inn til forsikringsselskapet. Det hadde ikke betydning for ansvarsvurderingen om advokaten hadde liten tro på at det forelå dekning etter vilkårene. Retten pekte på at melding av kravet til forsikringsselskapet krevde minimalt med ressurser, og det ville ha vært effektivt for å unngå rettstap for klienten.

Ifølge tingretten burde advokaten som et minimum ha avklart om styrelederen ønsket å ta seg av meldingen selv. Etter bevisførselen la retten til grunn at advokaten ikke ga noen slik orientering til klienten. Advokaten hadde da vært uaktsom.

ÅRSAKSSAMMENHENG OG TAP

Retten tok deretter stilling til om styreleder C hadde lidt tap som følge av advokatens uaktsomhet. Spørsmålet var om C hadde fått dekning for noen av tapene sine under forsikringen. Retten la til grunn at det forelå gjeldende styreansvarsdekning, men hvor det var inntatt unntak i dekningen for tap som skyldes «uberettiget vinning». Etter en gjennomgang av de ulike tapspostene, konkluderte tingretten med at unntaket i dekningen kom til anvendelse. Heller ikke advokatkostnadene til å forsvare seg mot erstatningskravet fra selskap B ble erstattet.

Advokaten og advokatfirmaet ble dermed frifunnet og tilkjent sakskostnader på 639.000 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

”

Tingretten la til grunn at advokaten var uaktsom ved ikke å forsikre seg om at saken mot styreleder C ble meldt inn til forsikringsselskapet.

noen måte, og i så fall om forsikringen dekker det potensielle ansvaret, og å melde kravet til forsikringsselskapet. Det er unntaket fra en slik plikt som må begrunnes i spesielle forhold».

Tingretten la til grunn at advokaten var uaktsom ved ikke å forsikre seg om at saken mot styreleder C ble meldt



Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 10. oktober. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.



ADVOKAT MERETE FURESUND har sluttet i Littler Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Hombel Solheim Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT OLAV GUNNHEIM har sluttet i Indem Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Garman Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT ESPEN AUBERG har sluttet i Advokatfirmaet Nova DA i Oslo og startet opp Advokatfirmaet SME i Oslo.



ADVOKAT SILJE GRIMSETH ULLEBUST har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og tiltrådt som partner i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.



ADVOKAT ØYVIND RØRAAS har sluttet i Advokatfirmaet Solver AS i Lysaker og begynt i Bekkestua Advokatkontor AS i Bekkestua.



ADVOKAT HANNE KJELDSBERG SKAUBY har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Brækhus Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT HANNE SKAARBERG HOLEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og startet opp Skaarberg Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT IGNETHE CAROLINE AABY har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen AS i Oslo og begynt i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.



ADVOKAT CHARLOTTE SIVERTSEN HELLAND har sluttet i Advokatfirmaet Kvasstind AS i Sandnessjøen og startet opp Advokat Charlotte Sivertsen Helland i Mo i Rana.



ADVOKAT JØRGEN BLIX NICOLAYSEN har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Tromsø og begynt i Advokatfirmaet Haavind AS i Bodø.



ADVOKAT EIVIND BRYNE har sluttet i Advokatfirmaet Nova DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Frøy AS i Lysaker.



ADVOKAT MARTE LAVIK har sluttet i Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS i Oslo og begynt i Pretor Advokat AS i Trondheim.



ADVOKAT ELISABETH HOFFMANN har sluttet i Advokatfirmaet Bull AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo.



ADVOKAT KRISTINE BJERKE har sluttet i Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.



ADVOKAT LARS ERIK STEINKJER har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet GjessingReimers AS i Oslo.



ADVOKAT GUNNAR MEYER har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet GjessingReimers AS i Oslo.



ADVOKAT MAY-LENE IVERSEN har sluttet i Hovedorganisasjonen Virke i Oslo og begynt i NHO Luftfart i Oslo.



ADVOKAT ANTON FORSSTEN har sluttet i Visma Enterprise AS i Oslo og begynt i Storebrand Livsforsikring AS i Lysaker.



ADVOKAT ANDERS LIEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Å Energi AS i Drammen.



ADVOKAT SALOUME DJOUDAT har sluttet i Advokatfirmaet Bull AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo.



ADVOKAT STÅLE GJENGSET har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet BAHR AS i Oslo.



ADVOKAT KIM BRÜGGER VILLANGER har sluttet i Elden Advokatfirma AS i Bergen og tiltrådt som partner i Sentrumsadvokaten AS i Bergen.



ADVOKAT BÅRD BERGERSEN har sluttet i Ardoq AS i Oslo og startet opp Advanium advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT TRUDE HELBERG har sluttet i Advokat Bjørn Carlberg på Kløfta og tiltrådt som partner i Law.no Advokatfirma AS i Bergen.



ADVOKAT JØRGEN SANDAAS JYNGE har sluttet i Advokatfirmaet Seland | Rødl & Partner AS i Oslo og tiltrådt som partner i Langseth Advokatfirma DA i Oslo.



ADVOKAT JULIE HEGDAHL har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Caverion Norge AS i Oslo.



ADVOKAT ANNE CHRISTOFFERSEN har sluttet i Crawford & Company (Norway) AS i Lysaker og startet i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

Kåret til årets viktigste kvinnelige jurist

Advokatforeningens leder overtar topplasseringen fra høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie. – Jeg håper det kan være bra for Advokatforeningen, og så ønsker jeg meg at høyesterettsjustitiarius' unike rolle igjen blir anerkjent, sier Teigum.

«Siri Teigum har lenge vært tett på maktens sentrum, men det siste året har hun festet grepet for alvor. Som partner i Thommessen og leder i Advokatforeningen har hun hatt en finger med i det meste som angår jusens vilkår – både i lovgivning, bransjeetikk og retts- hjelpspolitikk. Hun har en tung stemme i offentligheten, og er i tillegg styreleder i Folketrygd- fondet, som forvalter cirka 380 milliarder kroner på vegne av fellesskapet. Teigum er synlig, effektiv – og får gjennomslag»,

skriver Finansavisen Kapital JUS.

Finansavisen trekker frem at Teigum spilte en sentral rolle under advokatstreiken i 2024, som endte med det Kapital beskriver som «en betydelig økning i salær- satsen for offentlig rettshjelp», samt forskriftsfestet indeksregu- lering av salærsatsen fra 2025.

I tillegg lister Finansavisen opp at hun har signert Europa- rådets konvensjon mot hvitvas- king, vært pådriver for nye til- tak i kampen mot økonomisk kriminalitet, og vært sentral i arbeidet med konkurranselov- reformen. •

Her er de ti kvinnene på juss-toppen:

1. Siri Teigum (64)
2. Toril Marie Øie (65)
3. Bergljot Webster (59)
4. Ragnhild Noer (65)
5. Wenche Elizabeth Arntzen (66)
6. Cecilie Østensen Berglund (53)
7. Kine Elisabeth Steinsvik (49)
8. Therese Steen (53)
9. Marianne Vollen (60)
10. Siv Helen Rygh Torstensen (55)

Siri Teigum.
Foto: Wenche
Huser Sund

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både nærings- livet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2025:
3. oktober

Kontakt Åsa Iversen
+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no



Kapital

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT		
	Per Gustav Lilleaasen Advokatfirmaet Føyen AS Oslo	
NYINNMELDTE		
Advokatfullmektiger		
Aamlid Torjus Olsen KPMG Law Advokatfirma AS Oslo		
Aarli Tora Einarsdotter SANDS Advokatfirma AS Bergen		
Andresen Henning Tønsberg Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo		
Arntsen Eirik Nilsskog SANDS Advokatfirma AS Tromsø		
Backe Synne Kristine Ræder Bing Advokatfirma AS Oslo		
Balaj Bleona Ræder Bing Advokatfirma AS Oslo		
Berg Andreas Ellingsen Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Bergen		
Bjerke Matilde Borgersen Advokatfirmaet Sulland AS - avd. Fredrikstad Oslo		
Bredeli Oline Rørstad Elden Advokatfirma AS Oslo		
Breisand Annika Tegle Tenden Advokatfirma ANS Tønsberg		
Breivik Jan Erik Bresto Advokatfirma AS Oslo		
Butt Musfira Jawad Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo		
Chaudry Mahnoor Tauqir HELP Forsikring AS Oslo		
Christensen Alexander Billsteen Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo		
Dahl Ellinor Marie Advokat Oppegaard AS Snarøya		
Davidsen Celine KPMG Law Advokatfirma AS Oslo		
Dilling Malin Nyøygard Advokatfirmaet Viten AS Oslo		
Dretvik Inga Kristine Rui Adnor Advokat AS Trondheim		
Dreyer Christine Sofie Kolve Adnor Advokat AS Trondheim		
Egeland Ivar Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS Oslo		
Eggan Petter Bresto Advokatfirma AS Oslo		
Eidissen Oda Kristine Rettadvokat ANS Bergen		
Eidså Cecilie Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA Kristiansand S		
Eliassen Linn Birgitte Njuolla Frost Advokatfirma AS Kirkenes		
Eliassen Signe Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen		
Endresen Kristine Reksten Advokatfirmaet Torgersen AS Billingstad		
Fjermo Jørgen Tallhaug AGP Advokater AS Oslo		
Fuglesang Katharina SANDS Advokatfirma AS Oslo		
Galde Rebekka Skare Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger		
Gautestad Audun Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo		
Glemming Lisa Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo		
Grønbakken Mathilde Ankarstrand Advokatfirmaet Bull AS Oslo		
Haagensen-Aas Vilde Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo		
Haify Ronny Advokatfirmaet Verito AS Oslo		
Hansen Katharina Wulff Advokatfirmaet Arntzen AS Trondheim		
Hasle Mads Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg		
Hauge Marius Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Bergen		
Hellenes Lill Beate Waale Larvikadvokatene Larvik		
Hoaas Jonathan Advokatfirmaet Furuholmen Oslo		

Hodali-Nieber Luke Ibrahim	Hoffmann Thinn Advokatfirma AS Bergen
Hummelsund Samuel	Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Johansen Lise Marie	Advokathuset Helgeland AS Mo i Rana
Johnsrud Sindre	Advokatfirmaet Tønset AS Lillestrøm
Kallestad Elisabeth Moss	Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Katnosa Hannah	Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Kippersund Max Johannes	Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo
Knoph Tonje Elen	Stiegler Advokatfirma AS Bergen
Kormeseth Lena O'Neill	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Løken Victoria Katrin Vidarsdottir	Advokatfirmaet Rogstad AS Oslo
Malaeva Elsa Saidat	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Mejia Zina Samira Iversen	Factum Legal advokatfirma Malik Oslo
Melberg Gry Helen	Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Miklegard Torbjørn	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Moen Marie Helen	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Nguyen Kristin	Advokatfirmaet Salomon Johansen AS Oslo
Olsen Jørgen André	Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Pettersen Simen	Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Kristiansand S
Rekdal Sebastian	CMS Kluge Advokatfirma AS Bergen
Rendulich David Skjerstad	Advokatfirmaet Lundberg og Langva AS Ørsta
Roxrud Lise-Lotte	Advokatfirmaet Arntzen AS Oslo
Seierstad Åshild Wiik	Haver Advokatfirma AS Stavanger
Skulstad Martine	Advokatfirmaet HMZ & Co AS Oslo
Skundberg Kristian	Advokatfirmaet Robertsen AS Oslo
Staalesen Oliver Stubna	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Stangeland Siri Pauline	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Stavanger
Stensrud Selma	Advokatfirmaet Campbell & Co AS - avd. Brumunddal Brummundal
Storebø Trond Erik Søilen	Hoffmann Thinn Advokatfirma AS Bergen
Stærkebye Hannah	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Time Rakel	Advokatfirmaet Haagensen & Bakkelund AS Tromsø
Trelstad Sara Skaalvik	Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Vang Regine Østensen	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Vestli Demi Wollberg	Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Vik Anna Selli	Advokatfirmaet Ness Lundin DA Oslo
Waran Zaid Raed	Askø Advokatfirma AS Drammen
Willassen Simon Manshadi	BAARD advokatfirma AS Tromsø
Øverland Maria	Elden Advokatfirma AS Oslo
Åkredalen Jesper	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Ånensen Kristine	Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Fullmektig hos internadvokat	
Bretzeg Nora	Ringnes AS Oslo
Eikefjord Nathalie Cathrine Bøe	Nordic Corporate Bank ASA Oslo

Fladeby Marthe Henanger	Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Gulliksen Mikael	Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Monrad Rose Margrethe Østmo	Remarkable AS Oslo
Sæther Rikke Martine	Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Thayaparan Sabirah	Lowell Norge AS Oslo
Fullmektig hos offentlig advokat	
Andersen Solfrid	Sykehusinnkjøp HF Vadsø
Fullmektig hos organisasjonsadvokat	
Hindahl Maria Reiten	Caritas Norge Oslo
Reinskau Cathrine	Den Norske Advokatforening Oslo
Internadvokat	
Arnevik Silje Andreassen	Eyvi AS Tønsberg
Privatpraktiserende advokater	
Kalvenes Vanessa	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Opstad Anja	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Sævig Andreas	Advokatfirmaet Landsvik & Larsen AS Bergen
Vyrje Håkon Werner	Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

GJENINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Gulbrandsen Ida Henriette Skuterud	Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Havsgård Halldor	Advokatfirmaet Raftevoll AS Eidsvåg i Åsane
Olsen Jørgen André	Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Fullmektig hos internadvokat	
Lorentzen Sonja	DNV AS Høvik
Olaussen Markus Sølvik	Oslo Børs ASA Oslo
Sandåker Per Åsmund	Landkreditt Forsikring AS Oslo
Internadvokat	
Berg Nikolai	Balder Forsikring AS Osen
Bronder Kyrre Joakim	Gard AS Arendal
Danielsen Therese	Aker Solutions AS Lysaker
Höglund Sandra	Sporveien AS Oslo
Lorens Julia Jensen	Rieber & Søn AS Bergen
Mjaaland Anders Korsmo	Asplan Viak AS Sandvika
Nyhus Ine Birgitte	Frende Skadeforsikring AS Bergen
Pedersen Jens Even Højlund	DNV AS Høvik
Rakvaag Andrea Cecilie	Tine SA Oslo
Riise Nikolai	Norsk Medisinaldepot AS Oslo
Wiederstrøm Lene Bårli	Wallenius Wilhelmsen Ocean AS Lysaker

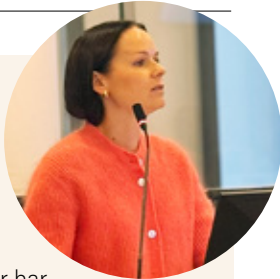
Offentlig ansatt advokat	
Gjeset Ida Lovise	Hemsedal kommune Hemsedal
Lilletveit Rønnaug	Vestland fylkeskommune Bergen
Organisasjonsadvokat	
Basma Anette Bjørlin	Den Norske Legeforening Oslo
Chang Clara	Fagforbundet Oslo
Dellemyr Lars	Finansklagenemnda Oslo
Espen Pål Wien	IKT-Norge Oslo
Kaasin Janne Tysnes	Forskerforbundet Oslo
Valsgaard Lejla Maloku	Caritas Norge Oslo
Østli Ragnhild Maria	Finansforbundet Oslo
Privatpraktiserende advokater	
Barlie Silje	Advokatfirmaet Barlie AS Ski
Blom Lene Moe	Advokatfirmaet Grette AS Oslo
Borge Ole Christian	Advokatfirmaet Skagastøl DA Oslo
Claudius Magnhild	Claudius Advokatfirma Etnedal
Dalen Even Vegard	SANDS Advokatfirma AS Tønsberg

Danielsen Dovre Landaas	Advokatfirmaet Legalis AS Oslo
Eskedahl Børre	Eik Advokater DA Kristiansand S
Feiring Morten Heide	Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo
Gjersheim Helene Klæt	Dalan Advokatfirma DA Oslo
Grimstad Erlend	Advokatfirmaet Grimstad legal and consulting Moss
Haugen Hans Petter Klevenberg	Advokat Klevenberg Haugen Oslo
Haukeland Inger Sophie Hjelm	Epilog Advokater AS Vestskogen
Hoaas Roger	Advokatselskapet Hoaas AS Alta
Hvidsten Michael	Lexx Advokat AS Oslo
Johannessen Martin Helland	Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Kjeldseth Julie Johanne Magnussen	Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Kvalvik Kjetil	Stiegler Advokatfirma AS Bergen
Langseth Eivind	Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Lian Karin Pauline Gjerlaug	Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA Oslo
Luhr Mina	Sandnesadvokatene AS Sandnes
Luther Bent	Advokatfirmaet Luther Drammen
Lütken Magnus	Advokatfirmaet Schjødt AS Oslo
Maxhuni Vjosa	Marstrand Advokatfirma AS Oslo
Moland Alexandra	Advokat Cato Simonsen AS Finnsnes
Negassi Binjam	Ekko Advokatfirma AS Oslo
Nilsen Stede Georg	Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Nærland Estrid	Advokatfirmaet Tindved AS Stavanger
Rodarte Didrik Beck	Elden Advokatfirma AS Oslo
Rojahn Edvard Hamer	Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Rønning Thomas	Law.no Advokatfirma AS Lillehammer
Zwilmeyer Bjørn Ludvig	Lagaman Advokatfirma AS Sollihøgda

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS	
Fra aktiv til pensjonist	
Bjørn Tone	Høvik
Davidsen Erik	Oslo
Haglund Rune Rudolf	Trondheim
Ramnæs Jørn Torkild	Nesoddtangen
Selle Jostein	Oslo
Sveen Ketil Randen	Gjøvik
Aarseth Marie	Bergen

Ikke så hurtig hurtigspor

Hverken saksbehandlingstiden hos påtalemyndigheten eller tingretten har gått ned siden hurtigsporordningen for ungdom i Oslo startet. I første halvår i år har dager til hovedforhandling økt fra 82 til 164. Antallet saker med unge under 18 år har økt med 42 prosent i samme periode. I et møte med hurtigspor-aktører, lovte justisminister Astri Aas-Hansen å sette av 6,5 milli-
oner kroner ekstra til prosjektet. Fra forsvarerhold er erfaringene med hurtigsporet delte, sa Henriette Willix (bildet) i Sulland.



68

69

— Mange jurister kommer fra et beskyttet hjem

Advokat Anne May Hauken hadde sin aller første jobb på et sosialkontor. — Jeg skulle ønske alle kunne ha den oppvåkningen, sier hun.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Askøy utenfor Bergen er en kommune med sterk industri, på vei til å få et bredere næringsgrunnlag. Men seks av ti yrkesaktive askøyværinger pendler ut av kommunen. En kommune som må spare over hundre millioner kroner, og det å innføre eiendomsskatt er slett ikke nok.

Dette er Askøy. Her vokste Anne May Hauken opp, med det som hun selv omtaler som en beskyttet barndom.

— Jeg vokste opp langt ute på Askøy med middag klokken fem og en beskyttende far som var en veldig bauta, sier hun.

Nå har hun flyttet kontoret fra næringsparken Storebotn til sjøkanten i Florvåg. Like borti veien ligger hovedkontoret til den desidert største av industribedriftene i kommunen — pumpeprodusenten Framo, med over femten hundre ansatte. Kåret til Norges smarteste industribedrift i år.

— Her er det fantastisk utsikt og et fantastisk fugleliv. Jeg ser rett ut på hundrevis av ærfugl, svaner og skarv, forteller Hauken.

— Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Florvåg?

— Jeg har sett positivt på livet siden jeg ble født. Jeg er født lykkelig, noen har kalt meg naiv, og jeg har problemer med å finne utfordringer. Men noen ganger hadde det vært greit å være på et større advokatkontor og ha kollegaer i det daglige å spille på. Jeg har et nettverk med andre jurister, så vi kan diskutere saker anonymt. Det demmer litt opp.

— Jeg har vært dommerfullmektig, og i tingretten hadde vi dommermøter hver morgen der vi diskuterte sakene. Det kunne vært greit. Og så er det noen ganger tungt og et stort ansvar å være selvstendig næringsdrivende. Når en sak har kommet inn på mitt bord, er den mitt ansvar. Som advokat treffer man mange mennesker i store kriser, gjerne i deres største livskriser. Det kan være krevende, men det er også givende til å ha muligheter til hjelpe dem gjennom livskrisen.

— Og det morsomste?

— Dette er en av verdens gøyeste jobber. Jeg føler jeg kan bruke utdannelsen min til å hjelpe folk. Det var det første mine foreldre sa til meg. Min far kjørte meg opp til universitetet i Bergen da jeg var seks år og sa at «her skal du bli jurist og bruke utdannelsen din til å hjelpe folk». Jeg husker fra ungdomsskolen at jeg ville bli lege. Men så fikk jeg 4 i matte og fysikk og 6 i rettslære, og læreren min da at «du må bli

jurist». Jeg er ikke så praktisk, heller, så jeg tror jeg ville blitt en dårlig lege. Som jurist er det bare hodet som teller.

— Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

— Jeg var 14 år i Storebotn næringspark, og stortrivdes. Men så ble lokalene solgt, og jeg tok kontakt med huseier her. Ellers merker jeg at det er nok mange som går til de store firmaene. Men jeg lever helt greit med veldig lite utgifter, lav husleie og ingen lån.

— Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

— Det var en straffesak der jeg var forsvarer. Den handlet blant annet om voldtekt. Min klient anket saken fra tingretten til lagmannsretten, og straffen ble redusert med flere år. Og så har jeg hatt en del store barnefordelingssaker som har gått over veldig lang tid. I sommer fikk vi avsluttet en barnefordelingssak som jeg har hatt siden 2019. Jeg var så glad. Jeg representerte mor, og jeg sa til far at «kan ikke dere bli enige nå, for disse barna lever i denne konflikten». Nå ble det en løsning som jeg tenker er bra. Jeg liker barnefordelingssakene, for jeg føler at

jeg er flink med dem. Da sier jeg til mor eller far at «det er ikke du som er viktig for meg, det er barnet ditt».

— Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?

— Jeg er veldig glad for at jeg begynte på sosialkontor med det typiske A4-livet jeg hadde hatt, og den utrolig beskyttede barndommen. Jeg lærte veldig lite juss på sosialkontoret, men jeg så hvordan enkelte hadde det, og var veldig stor i øynene. Jeg lærte veldig mye som menneske. Jeg synes alle skulle hatt den oppvåkningen. Mange som blir jurister, kommer fra et beskyttet hjem, så går de rett ut som dommere og har gjerne ikke hatt helt kontakten med virkeligheten.

— Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

— Jeg er veldig uenig med dokumentavgiftsloven, og jeg har vært mye uenig med Kartverket. Hvis noen overtar boligen fra mor og far og mor kan bo i huset i tjue år etterpå, så må de betale dokumentavgift på markedspris. Det er en måte for staten å rane til seg penger på. Vi har bortimot verdens beste regelverk, så det er ellers veldig lite jeg reagerer på.

” Dette er en av verdens gøyeste jobber. Jeg føler jeg kan bruke utdannelsen min til å hjelpe folk.



Anne May Hauken synes utsikten fra kontoret er fantastisk.

NAVN: Anne May Hauken

ALDER: 59 år

STILLING: Innehaver av Advokat Hauken.

SPESIALITET: Familie, arv, skifte og fast eiendom

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Hadde politirett som valgfag.

FAMILIE: Gift, fire barn og tre barnebarn – snart fire

BOSTED: Florvåg.

OPPRINNELIG FRA: Tveit på Askøy

— Hva er bra og ikke fullt så bra med den nye advokatloven?

— Jeg har ikke gått veldig inn i den. Jeg har en sønn som informerer meg om alt nytt når det kommer, og det er ikke noe jeg har reagert på. Loven medfører ikke noen store endringer for meg.

— Bruker du eller kontoret ditt kunstig intelligens i arbeidet?

— Nei. Men jeg er med i en gruppe i BNI*; verdens største nettverksgruppe. Der har vi en som kan KI. Vi skal hjelpe hverandre, og han sier det kan være aktuelt, så da må jeg tenke litt på det.

*BNI er et internasjonalt nettverk av forretningsfolk som organiseres i lokale grupper eller team der hver person representerer sin bransje.

— Hva ville vært et teknologisk drømmeverktøy for deg som advokat?

— Jeg er veldig lite teknologisk. Jeg har folk som hjelper meg

med det, og vi må jo ha orden på ting. Jeg har en veldig god regnskapsfører, men mistet revisoren min i år fordi han ikke skal arbeide med advokatregnskap lenger. Jeg har hatt tilsyn her, før jeg gikk over til AS, og da sa de at det var det ryddigste enkeltmannsforetaket de hadde vært i.

— Hvem er ditt faglige forbilde?

— Jeg hadde en sjef i domstolen, Bergen byfogdembete. Arne Arvid Rasmussen var en dyktig jurist som lærte meg mye. Jeg har hatt bare dyktige sjefer — jeg har vært utrolig heldig i arbeidslivet. De har vært dyktige både på det faglige og det menneskelige plan.

— En bok som har vært med på å forme deg?

— Jeg begynte å lese før jeg kunne alle bokstavene. Barnebogen «Det er min skyld» av Patricia St. John går på tilgivelse og skyld. Den berørte meg veldig mye og er nok den boken som har gjort dypest inntrykk på meg. Jeg var barn da jeg leste den. Men jeg leste den for mine barn da de var gamle nok, og den berørte meg like mye som voksen. •

– Fantasy er et gjennomgangstema!

I høst er tidligere justisminister Emilie Enger Mehl (Sp) aktuell som deltaker i «Skal vi danse», og gleder seg til en rask cha-cha-cha og en mektig vals. På fritiden fordyper hun seg helst i en god bok, eller lar tankene vandre til en berømt skole for hekseri og trolldom.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

At hun skulle ende opp på et danseprogram i beste sendetid, hadde Emilie Enger Mehl ikke trodd som barn.

– Jeg var aldri den typen som drømte om å bli popstjerne. Jeg var nok heller jenta som forsvant inn i en god bok. Det er egentlig lillesøsteren min som skulle vært med og ikke jeg, ler Mehl.

Barndommen beskriver hun som preget av en rik folketradisjon og en nysgjerrighet for kunst og kultur. Selv spilte Mehl piano.

– Foreldrene mine tok meg tidlig med på teater og museum av ulike slag. Vi reiste ikke så mye utenlands, men jeg fikk dra til Paris med mormor da jeg var elleve år for å gå i Monets hage i Giverny. Jeg var fascinert av maleriene jeg hadde sett i noen bøker hjemme hos mormor, og glemmer aldri hvordan det var å spasere rundt i omgivelsene hvor de ble til.

Det er likevel bøkene Mehl trekker frem som sin største lidenskap fra barndommen.

– Jeg elsker å lese. Dette skal Ås bibliotek få mye av æren for. Biblioteket var et samlingspunkt etter skolen. Mye takket være at de hadde en låne-PC hvor man kunne surfe på internett. De hadde en årlig lesekonkurranse, hvor mange i klassen deltok og konkurranseinstinktet slo inn for fullt. Her startet lesegledden min.

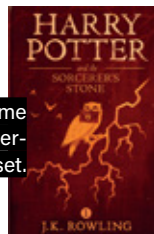
Denne sommeren har Mehl fordypet seg i gammel engelsk litteratur som «Jane Eyre» og «Stormfulle høyder». Men det er en annen brite som fulgte henne gjennom barndommen, nemlig J.K. Rowling.

– Jeg kan fortsatt drømme meg bort i Harry Potter-universet. Mitt yngste søsken er 12 år, og i vinter var alle fem på Harry Potter-tur til London. Vi var på Warner Brothers studios, sov på Harry Potter-hotell og så «Harry Potter and the Cursed Child». Det var kjempegøy!

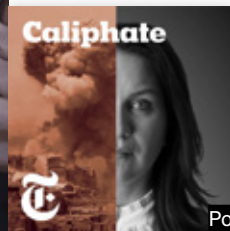
– **Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?**

– I sommer har jeg sett flere gode filmer,

– Jeg kan fortsatt drømme meg bort i Harry Potter-universet.



Film-tips!



Podkast-tips!

blant annet The Brutalist og Armand. Jeg synes det er imponerende at norsk film og manusforfattere kan hevde seg internasjonalt på den måten. Jeg har også lyst til å se Affeksjonsverdi med Renate Reinsve, som har premiere i høst.

– **Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?**

– Alt! Både musikk, litteratur og scene. Det som gjør sterkest inntrykk på meg er de kulturopplevelsene som får meg til å glemme verden rundt. Jeg kan bli helt oppslukt av opplevelsen.

– **Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?**

– Jeg hører ikke så mye på spesifikke podkaster, men «The Caliphate» av The New York Times satte et inntrykk som fortsatt sitter, selv om den er noen år gammel. Den følger en gruppe journalister som dekker krigen mot IS. Tematikken rundt radikaliserings er dessverre fortsatt aktuell. Nå har det nettopp skjedd en forferdelig hendelse i et botiltak på Kampen i Oslo, hvor en ung mann er draps- og terror-

Da Bodø/Glimt møtte Tottenham var Mehl på Aspmyra. – Fotball er jo også kultur! Jeg er imponert over hva laget har fått til.



HVEM: Emilie Enger Mehl

TITTEL: Stortingsrepresentant for Senterpartiet, medlem av Finanskomiteen

ARBEIDSTED: Stortinget

ALDER: 32 år



Sosiale medier



Wiersholm-advokat Bettina Banoun skriver om advokat Dag Steinfelds ferske bok om politispektør Knut Rød, som organiserte deportering av jøder i Norge, men som ble frifunnet i rettsoppgjøret.



Wiersholm fylte 150 år i høst og feiret med Backyard-festival i et telt kun et steinkast fra sitt eget kontor på Aker brygge. På menyen stod DJ, flere artister og aktiviteter. Vi gratulerer!

ANNONSE

Medaljen eneste bakside

...er å ikke få den.

Medaljen er en verdig og personlig anerkjennelse av et langt og lojalt arbeidsforhold. I Norge er over 240 000 arbeidstakere tildelt denne.

Ønsker du å hedre en arbeidstaker i din virksomhet?

Send søknad på medaljen.no



Medaljen for lang og tro tjeneste fra Det Kongelige Selskap for Norges Vel er for ansatte med minst 25 års fartstid i virksomheten.

SINNSSYKES PARTSRETTIGHETER I STRAFFESAKER

14. mai 1975 sendte Advokatforeningens lovutvalg for strafferett og straffeprosess følgende uttalelse til Justisdepartementet i forbindelse med sinnssykes og åndssvakes stilling i straffesaker.

«Straffeprosesslovkomitéens forslag om at sinnssyke siktede i alle fall skal ha partsrettigheter er vel begrunnet og innebærer en prinsipielt riktig reform. Utvalget er også (...) enig med departementet i at sinnssyke (eller høygradig åndssvake) siktede som regel bør innkalles til rettsmøter, selv om det er

overveiende sannsynlig at siktedes nærvær bare vil virke forsinkende og forstyrrende på forhandlingen. Kun når man må anta at siktedes egen helsetilstand vil lide på grunn av innkalling og nærvær i retten, uten at han på den annen side har noen praktisk mulighet til å forstå hva forhandlingen gjelder, bør slik innkalling unnlates. Utvalget mener dette bør få tydelig uttrykk i motivene (...)»

Norsk Advokatblad nr. 6 / 1975

Draps-sak fra 1893	↓	Par-tikler	Utfer-diget	↓	Spørre (om-vendt)	Advokat-firma Musikk	↓
Akkumu-lator							
Protokoll	→						
Nuppete							
Inn-holdsløs					Øl-merke		
→			Spist		Sliten		
			Cjenlyd				
Hilste							
Betrakter						Ferskeste	
→			Saker				
			Bjelkene				
Part		Ringt		Sted i Roga-land	§		↓
→							
Mål for ferge fra Norge					Ense		
Tema							
Føle-hornet					Tall		
→							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **10. oktober**.

Vinner i nr. 3/25 var Aksel Fossbakken, Oslo.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **TEIGUM**.



Hele advokat-Norges regnskapsprogram

Få full kontroll på oppdragene dine med prosjektverktøy i Tripletex.

- Timeføring og ressursstyring
- Inntekter og kostnader
- Lønnsomhet og dekningsgrad
- Fakturering og rapportering

Annonseinformasjon

31.000 lesere print
(Tall fra Kantar, 2025)

280.000 sidevisninger nett

Annonsestørrelser Priser

1/1 side 210x280 29150 kr

1/2 side 193x123 21550 kr

1/4 side 193x58/92x125 13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser



Ønsker du å annonsere?

Kontakt vår annonsesælger
Mona Jørgensrud
Mobil 911 73 473
mona@salgsfabrikken.no



Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens egen jobbportal

signant.no

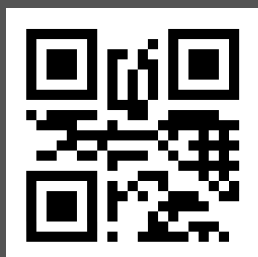
DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for elektronisk signering

Med mindre du trenger kundekontroll & KYC

Med mindre du ser etter virksomhetssignering

Med mindre du ønsker signeringsmagi



for mer
info

